

Kulttuuriala

**OPETUSSUUNNITELMA, 180 osp
MUSIIKKIALAN PERUSTUTKINTO
Musiikin osaamisala**

MUUSIKKO

Sisällysluettelo

1	MUSIIKKIALAN PERUSTUTKINNON AMMATTIALAN KUVAUS JA ARVOPERUSTA, TAVOITTEET, TUTKINNON MUODOSTUMINEN JA ELINIKÄISEN OPPIMISEN AVAINTAIDOT	1
1.1	Musiikkialan kuvaus ja arvoperusta	1
1.2	Perustutkinnon tavoitteet	4
1.3	Musiikkialan perustutkinnon muodostuminen	6
1.4	Elinikäisen oppimisen avaintaidot	9
1.5	Musiikkialan perustutkinnon suorittaminen näyttötutkintona	12
2	MUSIIKKIALAN PERUSTUTKINNON AMMATILLISET TUTKINNON OSAT, AMMATTITAITOVAATIMUKSET JA OSAAMISEN ARVIOINTI	13
2.1	Pakolliset tutkinnon osat	13
2.1.1	Työtehtävän suunnittelu 10 osp	13
2.2	Musiikin osaamisalan pakolliset tutkinnon osat	19
2.2.1	Musiikkiohjelmiston valmistaminen 30 osp	19
2.2.2	Muusikkona toimiminen 55 osp	25
2.3	Valinnaiset tutkinnon osat	31
2.3.1	Solistina toimiminen 15 osp	31
2.3.2	Laulaminen tai soittaminen yhtyeessä 15 osp	36
2.3.3	Produktiotyö 10 osp	41
2.3.4	Tutkinnon osa ammatillisesta perustutkinnosta	45
2.3.5	Tutkinnon osa ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta	45
2.3.6	Tutkinnon osa ammattikorkeakouluopinnoista (vain ammatillisessa peruskoulutuksessa)	45
2.3.7	Paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin perustuva tutkinnon osa	45
3	YHTEISET TUTKINNON OSAT, OSAAMISTAVOITTEET JA OSAAMISEN ARVIOINTI AMMATILISESSA PERUSKOULUTUKSESSA	50
3.1	Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen, 11 osp	50
3.1.1	Äidinkieli	50
3.1.2	Toinen kotimainen kieli, ruotsi	58
3.1.3	Vieraat kielet	63
3.2	Matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen, 9 osp	68
3.2.1	Matematiikka	69
3.2.2	Fysiikka ja kemia	73
3.2.3	Tieto- ja viestintäteknikka sekä sen hyödyntäminen	78
3.3	Yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittava osaaminen, 8 osp	82
3.3.1	Yhteiskuntataidot	83
3.3.2	Työelämätaidot	88
3.3.3	Yrittäjyys ja yritystoiminta	95
3.3.4	Työkyvyn ylläpitäminen, liikunta ja terveystieto	100
3.4	Sosiaalinen ja kulttuurinen osaaminen, 7 osp	107
3.4.1	Kulttuurien tuntemus	108
3.4.2	Taide ja kulttuuri	110
3.4.3	Etiikka	112
3.4.4	Psykologia	113
3.4.5	Ympäristöosaaminen	114
3.4.6	Osa-alueita kohdista 3.1.1–3.3.4	116
4	VAPAASTI VALITTAVAT TUTKINNON OSAT AMMATILISESSA PERUSKOULUTUKSESSA	117
4.1	Ammatillisia tutkinnon osia	117
4.2	Paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin perustuvia tutkinnon osia	117
4.3	Yhteisiä tutkinnon osia tai lukio-opintoja	117
4.4	Jatko-opintovalmiuksia tai ammatillista kehittymistä tukevia opintoja	117
4.4.1	Draamakasvatus 5-10 osp	117
4.4.2	Luova ilmaisu 5 osp	119
4.5	Työkokemuksen kautta hankittuun osaamiseen perustuvia yksilöllisiä tutkinnon osia	121
5	TUTKINTOA YKSILÖLLISESTI LAAJENTAVAT TUTKINNON OSAT AMMATILISESSA PERUSKOULUTUKSESSA	121

6	TUTKINTOKOHTAISET TERVEYDENTILAVAATIMUKSET; tähän kirjataan muista määräyksistä (määräys 91/011/2014).....	121
7	LIITTEET	121

1 MUSIIKKIALAN PERUSTUTKINNON AMMATTIALAN KUVAUS JA ARVOPERUSTA, TAVOITTEET, TUTKINNON MUODOSTUMINEN JA ELINIKÄISEN OPPIMISEN AVAINAIDOT

1.1 Musiikkialan kuvaus ja arvoperusta

Suomalainen musiikkiala on osa keskeistä kansallista kulttuuria sekä kansainvälistä ja globaalia maailmaa. Musiikkiala on jatkuvassa muutoksessa jo siksi, että musiikki etsii jatkuvasti uusia ilmaisutapoja ja luo uusia merkityksiä. Säveltäjän työn tuloksena syntyvä musiikki on uutta. Myös musiikin sovitus- ja esitystilanteissa musiikki luodaan aina uudelleen. Lisäksi teknologinen kehitys muuttaa musiikillisen ilmaisun sekä musiikin tekemisen, jakamisen ja kokemisen muotoja.

Musiikkiala sisältää perinteisesti musiikin esittämisen, säveltämisen, sovittamisen, opettamisen ja musiikin tallentamisen. Musiikkialan työtehtäviin kuuluvat myös äänentoisto, ääni- ja äänitetuotanto, pianon ja flyygelin viritys, soitinhuolto, äänite-, laite- ja soitinmyynti, musiikkitapahtumien järjestäminen sekä ohjelmavälityksen, musiikin kustantamisen ja tuotteistamisen kaltaiset toiminnot. Lisäksi musiikkialaan kuuluvat myös muun muassa tutkimustoiminta ja musiikkiterapia. Koska musiikin vaikutus ihmisen henkiseen ja fyysiseen hyvinvointiin ymmärretään yhteiskunnassa aikaisempaa syvällisemmin, musiikin tietoinen käyttö osana sosiaali-, terveys- ja hyvinvointipalveluja lisääntyy.

Musiikkialan ammattilaisten työtehtävät ja työympäristöt vaihtelevat. Tehtäviä tarjoavat sekä julkinen että yksityinen sektori. Julkisen sektorin työnantajat ovat muun muassa sinfoniaorkesterit, musiikkioppilaitokset, seurakunnat ja sotilassoittokunnat, yksityisen sektorin työnantajat esimerkiksi yhtyeet ja ohjelmatoimistot. Asetusten mukainen kelpoisuus musiikin opetustehtäviin tai kirkkomuusikon tehtäviin edellyttää korkeakoulututkintoa.

Musiikkialan ammattilaiset työllistyvät sekä koko- että osa-aikaisesti, niin vakituisissa kuin määräaikaissä työsuhteissa. Muusikoista suuri osa työllistyy freelancereina, jotka tekevät työtä usealle työnantajalle lyhytkestoisissa työsuhteissa. Alalle on tyypillistä riippuvuus useista tulolähteistä, ja työura muodostuu määrä- tai osa-aikaisista työsuhteista ja projektiluonteisista tehtävistä, mikä edellyttää yrittäjyysasennetta sekä tietoa itse yrittäjyydestä. Kulttuuriyrittäjyyden oletetaan tuottavan työpaikkoja musiikkialalle ja sen lähialueille, kuten media-, viihde-, matkailu- ja ravintola-aloille.

Musiikkialan keskeisiin arvoihin kuuluvat luovuus, omaperäisyys, korkea laatu ja esteettisyys. Taiteessa oma persoona ja identiteetti ovat työn onnistumisen kannalta tärkeä työväline. Musiikki on myös palvelutoimintaa, jossa arvopäämääriä ovat elämyksellisyys, vuorovaikutus, tarkoituksenmukaisuus ja asiakastyytyväisyys. Olennaisena osana kulttuuria musiikkialan arvoja ovat myös sekä kulttuurisen perinnön vaaliminen että sen uudistaminen. Musiikkialalla toimiville on tärkeää alalle omistautuminen ja yhteistyökyky.

Musiikkialalla on runsaasti eri toimijoiden välistä yhteistyötä. Verkostoituminen ja menestyksellinen yhteistyö sekä kotimaisissa että kansainvälisissä yhteyksissä perustuvat asiakkaiden ja kanssaihmiesten kunnioittamiseen, toisen työn, perinteiden ja kulttuuriympäristön tuntemiseen ja arvostamiseen sekä tasa-arvoisuuteen, suvaitsevaisuuteen ja vastuullisuuteen. Alan pelisääntöjen ja tekijänoikeuksien tunteminen ja kunnioittaminen turvaavat ammattimaisen toiminnan edellytykset myös tulevaisuudessa.

Päijät-Hämeen alueen kulttuuri on ollut osa kansankulttuuria ja kansanperinnettä. Korkeakulttuurisia vaikutteita maakuntaan saapui 1800-luvun alussa Heinolassa toimineen läänin virkamieskunnan vaikutuksesta. Erilaiset seurat alkoivat 1800-luvun lopulta lähtien järjestää tilaisuuksia, joissa paikallisella kulttuuriohjelmalla ja puheilla oli merkittävä osuus. Järjestöjen kautta syntyi myös harrastustoimintaa soittokuntien, kuorojen, kansantanssin ja teatteriryhmien muodossa. Edelleen kaikissa Päijät-Hämeen kunnissa toimii useita kuoroja.

Musiikinystävien orkesteri aloitti toimintansa vuonna 1910. Toiminta jatkui 1950 alkaen Lahden kaupunginorkesterina, joka nykyisin tunnetaan nimellä Sinfonia Lahti. Orkesteri on kansainvälisesti tunnettu lukuisten levy-palkintojen ja kiertueiden vuoksi. Vuodesta 2000 lähtien orkesterin koti on ollut loistavasta akustiikastaan tunnettu Sibeliustalo. Sibeliuksen musiikin lisäksi orkesterin toiminnan ytimessä on ollut tuottoisa yhteistyö säveltäjä Kalevi Ahon kanssa. Tärkeää on myös lasten ja nuorten kanssa tehtävä työ. Kymmenen vuoden ajan projektiryhmät orkesterista ovat jalkautuneet lahtelaisiin päiväkoteihin ja kouluihin tekemään sävellystyötä lasten ja nuorten kanssa. Orkesteri järjestää vuosittaisen Sibelius-festivaalin Sibeliustalolla.

Viipurin musiikkiopisto oli suomalaisen musiikkikoulutuksen tiennäyttävä. Opiston kamariorkesteri oli ensimmäinen suomalainen orkesteri, joka aloitti ulkomaisen kiertuetoiminnan jo vuonna 1932. Vilkas oopperatoiminta ja konserttavierailut Helsinkiin herättivät huomiota korkean laatunsa vuoksi. Kansainvälisestikin tunnetuista ammattimuusikoista mainittakoon viulisti Heimo Haitto. Talvisodan sytyttyä Viipurin musiikkiopisto siirtyi opettajakuntineen, kirjastoineen ja perinteineen Lahteen. Vuonna 1954 Viipurin musiikkiopiston ponnistelujen tuloksena valmistui Lahteen konserttitalo, joka toimi opiston, kaupunginorkesterin ja lahtelaisen oopperan kotina. Konserttitalossa on Viipurin musiikkiopiston johtajan, Felix Krohnin mukaan nimetty pääsali. Felix Krohn oli myös Suomen Musiikkioppilaitosten Liiton ensimmäinen puheenjohtaja. Liitto perustettiin Lahdessa vuonna 1957. Viipurin musiikkiopisto muutti nimensä vuonna 1963 Lahden musiikkiopistiksi, vuonna 1977 Päijät-Hämeen konservatorioksi ja vuonna 2003 Lahden konservatorioksi.

Lahden konservatoriosta valmistuneet muusikot ovat pärjänneet loistavasti kilpailussa jatkotutkintopaikoista ja vievät päijäthämäläistä musiikkiosaamista eteenpäin. Erityisen vahvaa on

ollut puhallinmusiikin koulutus, jota on tukenut sotilasmusiikin ammattilinja Lahden konservatoriossa. Hennalan varuskunnan lakkauttaminen ja sen myötä Hennalan varusmiessoittokunnan siirtyminen Hämeenlinnaan on köyhdyttänyt musiikin monimuotoisuutta. Tämän vuoksi toisen asteen musiikkikoulutus, vahva harrastekulttuuri sekä konserttitoiminta pitävät yllä seudun musiikkikulttuurin jatkumista viipurilaisen perinteen hengessä.

Nykyään koko Suomeen levinnyt musiikkiluokkatoiminta käynnistyi Lahdessa vuonna 1966. Musiikkiluokkatoiminnan esikuvana oli niin sanottu Kodaly-metodi, joka otettiin 1960-luvulla ensimmäisenä käyttöön Lahden konservatoriossa, jossa myös koulutettiin metodia käyttäviä opettajia. Suomalaisen musiikkikoulutuksen menestystarinassa merkittävintä oli musiikkiopistolain synty vuonna 1968. Aloitteen tämän lain aikaansaamiseksi tekivät lahtelaiset Felix Krohn ja kansanedustaja Ensio Partanen. Kuusi silloista musiikkiopistoa, Lahden konservatorio (silloin Lahden musiikkiopisto) mukaan lukien, sai luvan vuonna 1972 kouluttaa muusikkoja ja musiikkioppilaitosten opettajia. Näin alkoi Lahdessa yhä edelleen jatkuva musiikkialan ammatillinen koulutus.

Lahteen syntyi toinenkin musiikkioppilaitos vuonna 1988. Lahden musiikkiopisto on taiteen perusopetusta antava oppilaitos. Toiminta-ajatuksena on ollut harrastamisen ilo ja uusien näkökulmien etsiminen taideopetukseen. Kevyen musiikin koulutus, musiikin varhaiskasvatus, tanssilinja, musiikkileirit ja yhteistyö pietarilaiseen musiikkielämään ovat toiminnan ydintä.

Lahden kansainvälinen urkuviikko pidettiin ensimmäisen kerran vuonna 1973. Urkumusiikkiin keskittyvässä tapahtumassa on myös kansainvälisiä kuoroja, orkestereita, solisteja ja kilpailuja.

Lahden ammattikorkeakoulun musiikki- ja draamainstituutti on kouluttanut varhaismusiikkikasvattajia, orkesterimuusikoita, musiikkiteatterin ammattilaisia ja musiikkipedagogeja Lahdessa. Musiikkikoulutuksen lakkauttaminen ammattikorkeakoulutasolla on entisestään vahvistanut toisen asteen musiikkikoulutuksen tarpeellisuutta Päijät-Hämeen seudulla. Koulutuskeskus Salpaus järjestää musiikkiteknologian koulutusta.

Kaarisilta ry on järjestänyt vuodesta 2003 alkaen yhteistyössä Päijät-Hämeen koulutus konsernin kanssa musiikkialan ammatillista perustutkintoa erityisopetuksena. Koulutus on tarkoitettu musiikillisesti suuntautuneille henkilöille, joilla on jokin erityisen tuen tarve. Koulutuksen arvoperustassa korostuu jokaisen ihmisen kunnioittaminen, eettiset, esteettiset ja perinteisen arvot. Kaarisillassa musiikkikoulutuksen painotuksena on laulu sekä klassinen ja muu taidemusiikki. Kaarisilta on verkostoitunut musiikkialan koulutuksessaan paikallisten, alueellisten ja myös kansainvälisten musiikkialan toimijoiden kanssa.

1.2 Perustutkinnon tavoitteet

Musiikkialalla työskentelevien tulee esiintymis- ja työtilanteissa kyetä itsenäiseen ja hallittuun toimintaan. Musiikkialan perustutkinnon suorittaneella muusikolla, musiikkiteknologilla tai pianonvirittäjällä on laaja-alaiset ammatilliset perusvalmiudet ammattialansa eri tehtäviin sekä jatko-opintoihin. Esiintymisiin liittyvät myös monenlaiset järjestelytehtävät äänentoistosta ja markkinoinnista verotusasioihin. Alalla toimivilta edellytetään jokaisessa työvaiheessa työmenetelmien hallintaa, työvälineiden käyttötaitoa sekä esitettävän ohjelmiston taustan ja esitysympäristön käytäntöjen tuntemista sekä organisointi- ja vuorovaikutustaitoja.

Työtehtävää suunnitellessaan muusikko, musiikkiteknologi tai pianonvirittäjä osaa selvittää asiakkaan tai tilaajan tarpeen ja neuvotella työtehtävästä ottaen huomioon verotuksen, tekijänoikeudet ja alan sopimukset. Hän suunnittelee työtehtävän toteutuksen tilaajan toiveiden mukaisesti, hoitaa työtehtävän käytännön järjestelyt ammattialan yleisten sopimusten mukaisesti, valmistaa esityksen tai muun työtehtävän vastaanottaen palautetta sekä arvioi ja kehittää omaa toimintaansa saamansa työtehtävän mukaisesti. Hän tekee tarjouksen ja sopii työtehtävästä sekä markkinoi osaamistaan työllistymisen edistämiseksi.

Lisäksi muusikolla, musiikkiteknologilla tai pianonvirittäjällä on erikoistuneempi osaaminen ja työelämän edellyttämä ammattitaito yhdellä tutkinnon osaamisalalla siten, että hän voi sijoittua työelämään, suoriutua ammattialansa tehtävistä myös muuttuvissa oloissa sekä kehittää ammattitaitoaan. Musiikkialan perustutkinnon suorittaneella on monipuolinen ja suhteessa työtehtäviin riittävä ammattitaito, jota hän jatkuvasti kehittää. Hänellä on alan perusvalmiuksien lisäksi omaan osaamisalaan liittyvää erityisosaamista.

Musiikkialan ammattilainen toimii erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Hänen on oltava yhteistyökykyinen sekä osattava ilmaista näkökantoja selkeästi ja luottamusta herättäen. Myös kansainvälisyys asettaa haasteita. Kansainvälisen musiikkialan ammattilaisen taitoja ovat vieraiden kielten hallinta, kohdemaan kulttuurin ymmärtäminen, palvelualttius ja erilaisiin oloihin mukautuminen. Lisäksi musiikkialan ammatillisen perustutkinnon suorittanut osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologian perustyökalujen lisäksi työtehtäviinsä liittyviä erityissovelluksia. Tieto- ja viestintäteknologian monipuolinen käyttö on olennainen osa musiikkialaa.

Musiikkialan perustutkinnon suorittanut ottaa erityisen tarkkaan huomioon kuulonhuolto- ja työergonomiakysymysten edistämisen, koska musiikkiala on työergonomiselta luonteeltaan kuluttava toimiala, ja koska ergonomisesti hyviä työtapoja sekä oikeaa asennetta arvostava työkuulttuuri on entisestään korostumassa.

Musiikkialan perustutkinnon suorittanut pyrkii työssään korkeaan laatuun ja esteettiseen

vaikuttavuuteen. Hän on luotettava, laatu tietoinen, oma-aloitteinen sekä asiakaspalvelu- ja yhteistyöhenkinen. Hänen on osattava soveltaa oppimiaan taitoja ja tietoja vaihtelevissa työelämän tilanteissa. Hän pystyy näkemään työnsä osana suurempia tehtäväkokonaisuuksia ja pystyy ottamaan huomioon lähialojen ammattilaisten tehtävät omassa työssään. Hän osaa suunnitella työnsä sekä esitellä ja arvioida omaa työtään. Hän tunnistaa vahvuusalueitaan ja hakeutuu niiden mukaisiin työtehtäviin.

Muusikko kykenee jatkuvasti kehittämään osaamistaan. Hänellä on riittävät valmiudet työllistymiseen ja opintojen jatkamiseen.

Muusikon osaamisalan suorittanut muusikko harjoittelee uutta ohjelmistoa ja ylläpitää valmistamaansa ohjelmistoa toteuttaen musiikin tyylikausien ja/tai -lajien ominaispiirteitä sekä tulkiten musiikillisen ilmaisun yleisimpiä merkitsemistapoja. Hän lukee ja kirjoittaa musiikkia sekä analysoi ja hahmottaa musiikin rakenteita. Hän muokkaa ohjelmistoa esiintymistilanteisiin sopivaksi. Hän soveltaa soitinten ja soitinryhmien sekä musiikin tyylien ja tyyli-lajien tuntemusta ohjelmiston valmistamisessa ja valmistelussa sekä käyttää hyväkseen musiikin tietotekniikkaa ja alan ohjelmistoja, esimerkiksi notaatio-ohjelmia.

Toimiessaan muusikkona hän soittaa tai laulaa nuottien ja muun esitysmateriaalin pohjalta, esiintyy työtehtävien ja kokoonpanojen vaatimusten mukaisesti, toimii vuorovaikutuksessa yleisön ja muiden esittäjien kanssa sekä soittaa tai laulaa osuutensa monenlaisissa työtilanteissa. Muusikko hoitaa instrumenttiaan ja osaa arvioida huollon tarvetta. Hän työskentelee työergonomisesti oikein ja huolehtii työturvallisuudesta ja kuulonsuojelusta.

Musiikkialan perustutkinnon opiskelu Kaarisillassa

Kaarisilta ry toteuttaa yhteistyössä Päijät-Hämeen koulutus konsernin kanssa ammatilliseen musiikkialan perustutkintoon johtavaa musiikin osaamisalan (muusikko) koulutusta erityisopetuksena. Opetus järjestetään Kaarisillan Taide- ja toimintakeskuksessa Nastolassa. Koulutus on tarkoitettu musikaalisesti suuntautuneille opiskelijoille, jotka tarvitsevat pitkäaikaista tai säännöllistä erityistä oppimisen tai opiskelun tukea oppimisvaikeuksien, vamman, sairauden, kehityksessä viivästymisen tai muun syyn vuoksi. Kaarisillan toiminta perustuu kulttuurisen tasa-arvon ajatukselle, jonka mukaan taide ja kulttuuri kuuluvat kaikille. Kaarisillassa toteutettavassa ammatillisessa koulutuksessa lähtökohtana on tasa-arvoisten koulutusmahdollisuuksien tarjoaminen erityistä tukea tarvitseville opiskelijoille kulttuurialalla. Musiikkialan perustutkinnon tavoitteena on, että erityistä tukea tarvitsevat opiskelijat voivat työllistyä musiikkiin liittyviin työtehtäviin esimerkiksi toimintakeskusten työpajatoiminnassa tai avustaviin työtehtäviin kulttuurialalla joko itsenäisesti tai tuetusti. Opiskelijoita kannustetaan ja valmistetaan toimimaan taidemaailmassa tasavertaisina muiden taiteilijoiden kanssa.

Erityisopetuksella tarkoitetaan opiskelijan henkilökohtaisiin tavoitteisiin ja valmiuksiin perustuvaa suunnitelmallista pedagogista tukea sekä erityisiä opetus- ja opiskelujärjestelyjä. Erityisopetuksen tavoitteena on, että opiskelija voi saavuttaa tutkinnon perusteiden mukaiset ammattitaitovaatimukset ja osaamistavoitteet. Opetuksen lähtökohtana on yksilön kunnioittaminen. Opetus järjestetään pienryhmissä, mikä mahdollistaa hyvin erilaisten tarpeiden huomioinnin. Koulutuksen tavoite on tuoda yksilön voimavaroja esille ja tukea häntä oman ilmaisun vahvistamisessa. Opetuksen järjestämistä koskevilla ratkaisuilla mahdollistetaan, että ammatillisen perustutkinnon perusteissa asetetut tavoitteet saavutetaan. Ammattitaitovaatimuksia ei ole kavennettu tai yksinkertaistettu. Opetus voidaan mukauttaa kokonaan tai osittain opiskelijan edellytysten mukaan. Opiskelijalle tehdään henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS), jossa otetaan huomioon hänen yksilölliset tarpeensa. Koulutuksen järjestäjän opetussuunnitelmassa ammatillisten tutkinnon osien sekä yhteisten tutkinnon osien arviointikriteerit on mukautettu.

Yhteiset tutkinnon osat integroidaan musiikkialan perustutkinnon ammatillisiin tutkinnon osiin. Opiskelija osoittaa osaamisensa ammattiosaamisen näytöissä tekemällä oman alansa työtehtäviä. Musiikkialan ammattiopinnot sisältävät paljon käytännön tekemistä. Taiteelliseen työskentelyyn yhdistetään monia teoreettisia asiakokonaisuuksia. Yhteistyötä tehdään Kaarisillassa muusikoiden ja kuva-artsaanien koulutusten kesken. Tämän lisäksi Kaarisilta ry on verkostoitunut musiikkialan koulutuksessa alueellisesti, kansallisesti ja kansainvälisesti musiikkialan koulutusyhteisöjen ja työelämän organisaatioiden kanssa.

Opiskelun tukemiseksi Kaarisillassa on kiinnitetty paljon huomiota tilojen tarkoituksenmukaisuuteen ja toimivuuteen. Tilat on kunnostettu erityisryhmiä varten ja ne ovat varustukseltaan ajanmukaiset. Opiskelijan kokonaisvaltaista hyvinvointia tukevat monipuoliset liikuntamahdollisuudet ja luontoympäristö. Arkkitehtuuriset ja sisustukselliset ratkaisut ovat harmonisia ja edistävät opiskelijan keskittymistä. Myös oppimisilmapiirin harmonisuuteen kiinnitetään huomiota. Opiskelijan ja opettajan suhteessa korostetaan dialogisuutta ja molemminpuolista kunnioitusta. Jokaisen persoonallisuudelle annetaan tilaa niin opetustilanteissa kuin ilmaisussakin.

1.3 Musiikkialan perustutkinnon muodostuminen

Ammatillisena perustutkintona suoritettava musiikkialan perustutkinto muodostuu ammatillisista tutkinnon osista (135 osaamispistettä), yhteisistä tutkinnon osista (35 osaamispistettä) ja vapaasti valittavista tutkinnon osista (10 osaamispistettä). Ammatillisen perustutkinnon laajuus on 180 osaamispistettä.

Ammatillisessa peruskoulutuksessa opiskelija voi yksilöllisesti sisällyttää perustutkintoonsa enemmän tutkinnon osia, jos se on tarpeellista työelämän alakohtaisten tai paikallisten ammattitaitovaatimusten tai opiskelijan ammattitaidon syventämisen kannalta.

Muodostumistaulukossa numerointi viittaa luvuissa 2, 3, 4 ja 5 käytettyyn tutkinnon osien numerointiin.

Tutkinnon muodostuminen ammatillisessa peruskoulutuksessa, 180 osp
2 Amatilliset tutkinnon osat, 135 osp
2.1 Pakolliset tutkinnon osat, 10 osp
2.1.1 Työtehtävän suunnittelu, 10 osp
2.2 Musiikin osaamisalan, muusikko, pakolliset tutkinnon osat, 85 osp
2.2.1 Musiikkiohjelmiston valmistaminen, 30 osp
2.2.2 Muusikkona toimiminen, 55 osp
2.3 Valinnaiset tutkinnon osat, 40 osp Opiskelijan on valittava yhteensä 40 osp kohdista 2.3.1-2.3.8
2.3.1 Solistina toimiminen, 15 osp 2.3.2 Laulaminen tai soittaminen yhtyeessä, 15 osp 2.3.3 Produktiotyö, 10 osp 2.3.4 Tutkinnon osa ammatillisesta perustutkinnosta, 10–15 osp 2.3.5 Tutkinnon osa ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta* 2.3.6 Tutkinnon osa ammattikorkeakouluopinnoista* 2.3.7 Paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin perustuvia tutkinnon osia, 10-15 osp 2.3.7.1 <i>Muusikkouden kehittäminen</i> 2.3.8 Tutkinnon osa vapaasti valittavista tutkinnon osista, 5-15 osp
* Tämän valinnaisen tutkinnon osan laajuudeksi lasketaan 15 osp.

3 Yhteiset tutkinnon osat ammatillisessa peruskoulutuksessa, 35 osp		
	Pakolliset	Valinnaiset
3.1 Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen, 11 osp	8 osp	3 osp
3.1.1. Äidinkieli	5	0–3
3.1.2. Toinen kotimainen kieli, ruotsi	1	0–3
3.1.3. Vieraat kielet	2	0–3

3.2 Matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen, 9 osp	6 osp	3 osp
3.2.1. Matematiikka	3	0–3
3.2.2. Fysiikka ja kemia	2	0–3
3.2.3. Tieto- ja viestintätekniikka sekä sen hyödyntäminen	1	0–3
3.3 Yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittava osaaminen, 8 osp	5 osp	3 osp
3.3.1. Yhteiskuntataidot	1	0–3
3.3.2. Työelämätaidot	1	0–3
3.3.3. Yrittäjyys ja yritystoiminta	1	0–3
3.3.4. Työkyvyn ylläpitäminen, liikunta ja terveystieto	2	0–3
3.4 Sosiaalinen ja kulttuurinen osaaminen, 7 osp		7 osp
3.4.1. Kulttuurien tuntemus		0–3
3.4.2. Taide ja kulttuuri		0–3
3.4.3. Etiikka		0–3
3.4.4. Psykologia		0–3
3.4.5. Ympäristöosaaminen		0–3
3.4.6. Osa-alueita kohdista 3.1.1–3.3.4		0–3
	19 osp	16 osp

Tutkinnon perusteissa määrättyjen osa-alueiden (3.1.1–3.4.6) valinnaisten osaamistavoitteiden lisäksi tai niiden sijaan koulutuksen järjestäjä voi päättää erilaajuisia muita valinnaisia osaamistavoitteita. Koulutuksen järjestäjän itse päättämille valinnaisille osaamistavoitteille määritellään osaamisen arviointi ja laajuus osaamispisteinä.

Tutkinnon osien valinnaiset osaamistavoitteet voivat olla myös opiskelijan aikaisemmin hankkimaa osaamista, joka tukee kyseisen tutkinnon osan ja sen osa-alueiden osaamistavoitteita.

4 Vapaasti valittavat tutkinnon osat, 10 osp
4.1 Ammatillisia tutkinnon osia
4.2 Paikallisiin ammattitaitovaatimukseen perustuvia tutkinnon osia
4.3 Yhteisiä tutkinnon osia tai lukio-opintoja
4.4 Jatko-opintovalmiuksia tai ammatillista kehittymistä tukevia opintoja
4.5 Työkokemuksen kautta hankittuun osaamiseen perustuvia yksilöllisiä tutkinnon osia
5 Tutkintoa yksilöllisesti laajentavat tutkinnon osat

1.4 Elinikäisen oppimisen avaintaidot

Elinikäisen oppimisen avaintaidot sisältyvät ammatillisten tutkinnon osien ammattitaitovaatimuksiin ja yhteisten tutkinnon osien osaamistavoitteisiin sekä niiden arviointikriteereihin. Avaintaitojen tavoitteena on tukea sellaisen osaamisen kehittymistä, jota tarvitaan jatkuvassa oppimisessa, työelämän tilanteissa selviytymisessä ja tulevaisuuden uusissa haasteissa.

Elinikäisen oppimisen avaintaitojen kuvaus

Oppiminen ja ongelmanratkaisu

Opiskelija suunnittelee toimintaansa sekä kehittää itseään ja työtään. Hän arvioi omaa osaamistaan. Hän ratkaisee työssään ongelmia sekä tekee valintoja ja päätöksiä. Hän toimii työssään joustavasti, innovatiivisesti ja uutta luovasti. Hän hankkii tietoa, jäsentää, arvioi ja soveltaa sitä.

Opiskelija suunnittelee, valmistaa ja harjoittelee ohjelmistoa ottaen huomioon työtehtävän. Harjoittelu ja itsensä kehittäminen muusikkona ovat oleellinen osa musiikkialan koulutusta. Omassa työssään muusikko joutuu tekemään nopeita valintoja ja päätöksiä työn luonteesta johtuen sekä ratkaisemaan eteen tulleita ongelmatilanteita. Oman osaamisen arviointi sekä luova työote auttaa musiikillisen tiedon jäsentämisessä ja soveltamisessa.

Vuorovaikutus ja yhteistyö

Opiskelija toimii tilanteen vaatimalla tavalla erilaisissa vuorovaikutustilanteissa sekä ilmaisee erilaisia näkökantoja selkeästi, rakentavasti ja luottamusta herättäen. Hän toimii yhteistyökykyisesti erilaisten ihmisten kanssa ja työryhmän jäsenenä sekä kohtelee erilaisia ihmisiä tasavertaisesti. Hän noudattaa yleisesti hyväksytyjä käyttäytymissääntöjä ja toimintatapoja. Hän hyödyntää saamaansa palautetta toiminnassaan.

Opiskelija valmentaa itseään muusikkona toimimaan erilaisissa kokoonpanoissa ja esitystilanteissa huomioiden vuorovaikutustilanteiden vaatimat yhteistyövelvollisuudet sekä oman työpanoksensa vaatavuuden ja välttämättömyyden kokonaisuudessa. Jokaisen musiikillisen työtehtävän luonne edellyttää tietynlaisia toimintatapoja, käyttäytymistä ja pukeutumista sekä ennalta harjoitettavan materiaalin tuntemusta. Muusikko tekee työtään erilaisten ihmisten kanssa ja palautteen hyödyntäminen auttaa selkeyttämään omaa toimintaa ja soveltamaan sitä työtehtävän vaatimuksiin.

Ammattietiikka

Opiskelija toimii työssään ammatin arvoperustan mukaisesti. Hän sitoutuu työhönsä ja toimii vastuullisesti noudattaen tehtyjä sopimuksia ja ammattiinsa kuuluvaa etiikkaa.

Opiskelija toimii muusikon työssään noudattaen omalle musiikin lajilleen tyypillisiä arvoperusteita ja käytänteitä. Musiikkialan sopimukset antavat tietoperustan työtehtävissä vaadittaville edellytyksille. Muusikon ammatti koostuu usein yksittäisistä työtehtävistä ja erilaisissa kokoonpanoissa esiintymisestä, joten sopimusten vastuullinen noudattaminen auttaa rakentamaan ammatista eheän kokonaisuuden.

Terveys, turvallisuus ja toimintakyky

Opiskelija toimii turvallisesti ja vastuullisesti työ- ja vapaa-aikana sekä liikenteessä ja ylläpitää terveellisiä elintapoja sekä toiminta- ja työkykyään. Hän työskentelee ergonomisesti ja hyödyntää alallaan tarvittavan terveystoiminnan sekä ehkäisee työhön ja työympäristöön liittyviä vaaroja ja terveyshaittoja.

Opiskelija tiedostaa muusikon työtehtävän terveydelliset vaatimukset toimien ergonomisesti oikein sekä huomioimalla jokaisen instrumentin vaatimat fyysiset toimintamallit. Niveliin, lihaksiin ja kuuloon kohdistuva jatkuvakestoinen kuormitus työtehtävissä vaatii ennalta ehkäisevää työtettä sekä työympäristön terveyshaittojen huomioimista työkyvyn ylläpitämisessä.

Aloitekyky ja yrittäjäyys

Opiskelija edistää toiminnallaan tavoitteiden saavuttamista. Hän toimii aloitteellisesti ja asiakaslähtöisesti työntekijänä ja/tai yrittäjänä. Hän suunnittelee toimintaansa ja työskentelee tavoitteiden saavuttamiseksi. Hän toimii taloudellisesti ja tuloksellisesti ja johtaa itseään. Hän mitoittaa oman työnsä tavoitteiden mukaan.

Opiskelija suunnittelee muusikon työtehtävissä toimintaansa siten, että pystyy markkinoimaan itseään tuloksellisesti ja saamaan työstään taloudellista toimeentuloa. Erilaisista työtehtävistä koostuva toiminta tulee mitoittaa itselleen sopivaksi ja huomioida työhön vaadittavien tavoitteiden edellyttämä aika harjoittelun ja esityksen valmistelussa. Muusikkona toimiminen on asiakaslähtöistä ja vaatii muusikolta aloitteellisuutta ja suunnitelmallisuutta.

Kestävä kehitys

Opiskelija toimii ammattinsa kestävä kehityksen ekologisten, taloudellisten, sosiaalisten sekä kulttuuristen periaatteiden mukaisesti. Hän noudattaa alan työtehtävissä keskeisiä kestävä kehityksen säädöksiä, määräyksiä ja sopimuksia.

Opiskelija huomioi muusikon työtehtävissään kestävä kehityksen periaatteet ja pyrkii hyödyntämään tieto- ja viestintäteknikkaa nuottien materiaalihankinnoissa. Huolellisuus työvälineiden hankinnassa, instrumenttien huollossa ja toimintakyvyn ylläpidossa auttaa taloudellisen ja ekologisen kestävyuden päämäärissä. Musiikki on kansainvälistä, mutta samalla kulttuurisidonnaista, yhteisöllistä ja sosiaalista toimintaa, jossa muusikko on kulttuurien sekä elämyksien välittäjä ja tuottaja.

Estetiikka

Opiskelija ottaa toiminnassaan huomioon oman alansa esteettiset tekijät. Hän edistää tai ylläpitää työympäristönsä viihtyisyyttä ja muuta esteettisyyttä.

Opiskelijan tulee huomioida oman alansa työtehtävissä asiakkaiden ja työympäristöjen esteettiset ja viihtyvyyteen liittyvät vaatimukset esiintymistilanteissa. Työskentelyn viihtyisyyteen vaikuttaa harjoitustilan saatavuus ja pysyvyys sekä työtehtävässä vaadittujen järjestelyjen sujuvuus ja tilan akustiset ominaisuudet.

Viestintä ja mediaosaaminen

Opiskelija viestii monimuotoisesti ja vuorovaikutteisesti tilanteeseen sopivalla tavalla hyödyntäen kielitaitoaan. Hän havainnoi, tulkitsee sekä arvioi kriittisesti erilaisia mediatuotteita, käyttää mediaa ja viestintäteknologiaa sekä tuottaa media-aineistoja.

Opiskelija tiedostaa muusikon työtehtävissä viestinnän merkityksen ja sen välttämättömyyden. Viestintää tapahtuu sekä musiikillisesti instrumenttien välityksellä että sanallisesti ja elein eri kokoonpanoissa ryhmän jäsenten ja yleisön kanssa. Median ja viestintäteknologian käyttö on oleellista muusikon työssä materiaalin äänittämisessä, tuottamisessa ja mainonnassa.

Matematiikka ja luonnontieteet

Opiskelija käyttää peruslaskutoimituksia työssä vaadittavien ja arkipäivän laskutehtävien ratkaisemisessa. Hän käyttää esim. kaavoja, kuvaajia, kuvioita ja tilastoja ammattitehtävien ja -ongelmien ratkaisemisessa ja hän soveltaa fysiikan ja kemian lainalaisuuksiin perustuvia menetelmiä ja toimintatapoja työssään.

Opiskelija tietää oman instrumenttinsa ominaisuudet. Instrumentin muotoilussa fysiikka ratkaisee soinnin ja kemialliset ominaisuudet vaikuttavat ääneen. Näiden ominaisuuksien tietämys auttaa säilyttämään, puhdistamaan ja huoltamaan instrumenttia oikein. Matematiikan tietämys arkipäivän

työssä helpottaa musiikin rytmiikan hahmottamista. Matematiikkaa tarvitaan myös taloudenpidon, työn laskutuksen ja verotuksen ymmärtämisessä.

Teknologia ja tietotekniikka

Opiskelija hyödyntää ammatissa käytettäviä teknologioita monipuolisesti. Hän ottaa työssään huomioon tekniikan hyödyt, rajoitukset ja riskit. Hän käyttää tietotekniikkaa monipuolisesti ammatissaan ja kansalaisena.

Opiskelija tietää muusikon työssä tarvittavan teknologian merkityksen ja osaa käyttää sitä instrumenttikohtaisesti omissa työtehtävissään. Opiskelija osaa etsiä omaan alaansa liittyvää tietoa internetistä, hankkia sieltä tarvitsemaansa nuottimateriaalia sekä tuottaa itse harjoitus- ja esitysmateriaalia hyödyntäen omaan alaan liittyviä ohjelmia.

Aktiivinen kansalaisuus ja eri kulttuurit

Opiskelija käyttää hyödykseen tietoa yhteiskunnan perusrakenteista ja toimintavoista sekä osallistuu rakentavalla tavalla yhteisön toimintaan ja päätöksentekoon. Hän toimii oikeuksiensa ja velvollisuuksiensa mukaisesti sekä työssä että arkielämässä. Hän pyrkii aktiivisella toiminnalla vaikuttamaan epäkohtien poistamiseen. Hän noudattaa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuslakeja. Hän toimii asiallisesti ja työelämän vaatimusten mukaisesti eri kulttuuritaustan omaavien ihmisten kanssa kotimaassa ja kansainvälisissä toiminnoissa.

Opiskelija huomioi työssään yhteiskunnan perusrakenteet ja toimii muusikkona omien oikeuksiensa ja velvollisuuksiensa mukaisesti. Opiskelija ymmärtää musiikin merkityksen yhteiskunnassa ja löytää luontevan tavan ja paikan omalle muusikkoudelleen yhteiskunnassa. Musiikin kansainvälisen luonteen vuoksi eri kulttuuritaustaiset ihmiset esiintyvät yhteisissä kokoonpanoissa ja pystyvät rakentavalla tavalla luomaan monikulttuurisia yhteyksiä.

1.5 Musiikkialan perustutkinnon suorittaminen näyttötutkintona

Musiikkialan perustutkintoa näyttötutkintona musiikin osaamisalalla (muusikko) ei järjestetä Kaarisilta ry:ssä yhteistyössä Koulutuskeskus Salpauksen kanssa.

2 MUSIIKKIALAN PERUSTUTKINNON AMMATILLISET TUTKINNON OSAT, AMMATTITAITOVAATIMUKSET JA OSAAMISEN ARVIOINTI

2.1 Pakolliset tutkinnon osat

2.1.1 Työtehtävän suunnittelu 10 osp

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

- ◆ kartoittaa työtehtävän vaatimukset
- ◆ tekee tarjouksen
- ◆ suunnittelee työtehtävän sisällön ja toteutuksen
- ◆ hoitaa työtehtävän käytännön järjestelyt
- ◆ noudattaa ammattialan yleisiä sopimuksia, verotuskäytäntöä ja tekijänoikeuslakia
- ◆ arvioi ja kehittää omaa toimintaansa työtehtävän ja saamansa palautteen mukaisesti
- ◆ markkinoi osaamistaan.

Osaamisen arviointi

Taulukkoon on koottu arvioinnin kohteet sekä arviointikriteerit kolmelle eri osaamisen tasolle. Opetussuunnitelmaperustaisessa koulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla opintokokonaisuuden keskeinen sisältö.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
1. Työprosessin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Työtehtävän vaatimusten kartoittaminen	suunnittelee omaa työtään työympäristön tarpeet huomioon ottaen ja neuvottelee työtehtävän perusasioista	suunnittelee omaa työtään, neuvottelee työtehtävästä ja tekee ohjeiden mukaan toteuttamiskelpoisen työsuunnitelman työympäristön tarpeet huomioon ottaen	suunnittelee omaa työtään ja tekee toteuttamiskelpoisen työsuunnitelman työympäristön tarpeet ja mahdollisuudet huomioon ottaen, neuvottelee työtehtävästä sekä muuttaa suunnitelmaa tarpeen vaatiessa
Tarjouksen tekeminen	laskee kustannuksia ja tekee ohjeiden mukaan hinta-arvion ja tarjouksen	laskee kustannukset ja työhön käytettävän ajan, tekee hinta-arvion ja tarjouksen	laskee kustannukset ja tekee hinta-arvion kokonaiskustannuksista sekä tekee tarjouksen, joka sisältää materiaalikustannukset ja työhön käytettävän ajan
Itsearviointi ja markkinointi	arvioi työskentelyään suhteessa tavoitteisiin	arvioi työskentelyään suhteessa tavoitteisiin ja ottaa vastaan palautetta	arvioi ja kehittää omaa toimintaansa laatutavoitteiden saavuttamiseksi ottaen vastaan palautetta
	markkinoi työpanostaan.	markkinoi omia osaamisalueitaan	markkinoi omia osaamisalueitaan korostaen tehtävän kannalta olennaista osaamista.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
2. Työmenetelmien,	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3

Koulutuskeskus Salpaus musiikkialan perustutkinto

-välineiden ja materiaalin hallinta	Opiskelija		
Työmenetelmien ja -välineiden valinta	neuvottelee työtehtävälle asetettavista vaatimuksista ja valitsee ohjeiden mukaan ammattialan sopimuskäytänteiden mukaisia työmenetelmiä ja/tai -välineitä toteutukseen	neuvottelee työtehtävälle asetettavista vaatimuksista ja valitsee ammattialan sopimuskäytänteiden mukaiset työmenetelmät ja -välineet toteutukseen	neuvottelee työtehtävälle asetettavista vaatimuksista, esittelee eri toteutusvaihtoehtoja ja valitsee ammattialan sopimuskäytänteiden mukaiset työmenetelmät ja -välineet toteutukseen
Tiedonhankinta	hankkii yritystoiminnasta tarvitsemiaan tietoja ja palveluita	hankkii yritystoiminnasta tarvitsemiaan tietoja ja palveluita ja käyttää niitä työssään	hankkii yritystoiminnasta tarvitsemiaan tietoja ja palveluita ja soveltaa niitä työssään
	hankkii tarvittaessa tietoa työsopimukseen liittyen	hankkii tarvittaessa tietoa työsopimukseen liittyen	hankkii tarvittaessa tietoa työsopimukseen liittyen
Musiikkiteosten ja/tai muun materiaalin valinta	valitsee ja käyttää työhön soveltuvia musiikkiteoksia tai muuta materiaalia	valitsee ja käyttää toteutukseen soveltuvaa musiikkiteoksia tai muuta materiaalia keskustellen ohjattuna niistä ja valintojen vaikutuksesta työtehtävän kokonaisuuden toimivuuteen, laatuun ja hintaan	valitsee ja käyttää toteutukseen soveltuvaa musiikkiohjelmistoa tai muuta materiaalia keskustellen niistä ja valintojen vaikutuksesta työtehtävän kokonaisuuden toimivuuteen, laatuun ja hintaan
Tietotekniikan käyttö	käyttää tietotekniikkaa toteuttamisessa.	käyttää tarkoituksenmukaisesti tietotekniikkaa toteuttamisessa.	käyttää tarkoituksenmukaisesti ja monipuolisesti tietotekniikkaa toteuttamisessa.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta	Tyydyttävä T1 Opiskelija	Hyvä H2	Kiitettävä K3
Esitys- tai muihin työympäristöihin liittyvä tieto	ottaa työprosessissa huomioon esitys- tai muun työympäristön vaatimuksia	ottaa työprosessissa huomioon esitys- tai muun työympäristön vaatimukset	ottaa työprosessissa huomioon esitys- tai muuhun työympäristöön liittyvät asiat ja käyttää tietoaan hyväksi neuvotellessaan työtehtävästä
Estetiikan huomioon ottaminen työtehtävässä	valmistaa ohjeiden mukaan asiakkaalle esityksen, tuotteen tai palvelun ottaen huomioon kokonaisuuden tasapainoisuuden	valmistaa ohjeiden mukaan asiakkaalle esityksen, tuotteen tai palvelun, joka on tasapainoinen kokonaisuus	valmistaa asiakkaalle esityksen, tuotteen tai palvelun, joka on viimeistelty ja tasapainoinen kokonaisuus
Verotuksen, tekijänoikeuksien ja alan sopimusten noudattaminen	noudattaa lainsäädäntöä ja ohjattuna alan sopimuksia	noudattaa lainsäädäntöä ja alan sopimuksia	noudattaa lainsäädäntöä ja alan sopimuksia ja tekee tarvittaessa korjausehdotuksia työtehtävään
Sopimuskäytännön tuntemus	laatii tai täyttää ohjeiden mukaan yksinkertaisen työ- tai esiintymissopimuksen ottaen huomioon alan keskeisimmät sopimuskäytännöt ja tekijänoikeudet .	laatii tai täyttää yksinkertaisen työ- tai esiintymissopimuksen ottaen huomioon alan keskeisimmät sopimuskäytännöt ja tekijänoikeudet ja tekee tarvittavat ilmoitukset .	laatii tai täyttää itsenäisesti työ- tai esiintymissopimuksen ottaen huomioon alan keskeisimmät sopimuskäytännöt ja tekijänoikeudet, tekee tarvittavat ilmoitukset ja hankkii tarvitsemansa lisätietoa

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT
------------------	--------------------

Koulutuskeskus Salpaus musiikkialan perustutkinto

4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Oppiminen ja ongelmanratkaisu	ratkaisee työtehtävissä syntyneitä ongelmatilanteita ohjeiden mukaan	ratkaisee työtehtävissä syntyneitä ongelmatilanteita sekä tekee valintoja ja ohjeiden avulla päätöksiä	ratkaisee työtehtävissä syntyneitä ongelmatilanteita perustellusti sekä tekee valintoja ja päätöksiä
Vuorovaikutus ja yhteistyö	huolehtii asiakastapaamisista tms. tilanteista työryhmän jäsenenä	huolehtii ja sopii asiakastapaamisista tms. tilanteista	huolehtii ja sopii asiakastapaamisista tms. tilanteista luontevasti, joustavasti ja rakentavasti
		ilmaisee itseään ja toimii luontevasti asiakaspalvelutilanteissa ja yhteistyössä muiden alan ammattilaisten kanssa	ilmaisee itseään ja toimii rakentavasti asiakaspalvelutilanteissa ja yhteistyössä muiden alan ammattilaisten kanssa
	toimii vuorovaikutuksessa asiakkaan kanssa ja yhteistyössä muiden alan ammattilaisten kanssa	huomioi vuorovaikutustaitojen merkityksen osana ammatillista osaamistaan	osaa vuorovaikutustaitojen merkityksen osana ammatillista osaamistaan
Ammattietiikka	työskentelee ohjattuna tehtyjen sopimusten mukaan ottaen huomioon verotuksen ja tekijänoikeudet	työskentelee tehtyjen sopimusten mukaan ottaen huomioon verotuksen ja tekijänoikeudet	työskentelee tehtyjen sopimusten mukaan ottaen huomioon verotuksen ja tekijänoikeudet ja etsii tarvittaessa lisätietoa edellisistä ja mm. kuluttajansuojalaista
	noudattaa kestävän kehityksen mukaisia arvoja	noudattaa kestävän kehityksen mukaisia arvoja	noudattaa kestävän kehityksen mukaisia arvoja
Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	noudattaa työstä annettuja työturvallisuusohjeita ja toimii työtehtävässä siten, että ei aiheuta vaaraa itselleen tai muille.	noudattaa työstä annettuja työturvallisuusohjeita ja ottaa huomioon työyhteisön jäsenten ja työympäristön turvallisuuden.	noudattaa työstä annettuja työturvallisuusohjeita ja pyrkii toiminnallaan edistämään työturvallisuutta.

Taulukkoon on koottu arvioinnin kohteet sekä arviointikriteerit **mukautetulle** kolmelle eri osaamisen tasolle. Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
1. Työprosessin hallinta	Tyydyttävä T1*	Hyvä H2*	Kiitettävä K3*
	Opiskelija		
Työtehtävän vaatimusten kartoittaminen	suunnittelee avustettuna omaa työtään	suunnittelee tuettuna omaa työtään työympäristön tarpeet huomioon ottaen	suunnittelee ohjattuna omaa työtään työympäristön tarpeet huomioon ottaen ja neuvottelee jatkuvassa ohjauksessa työtehtävän perusasioista
Tarjouksen tekeminen	selvittää ja laskee avustettuna yhdessä ryhmän kanssa työtehtävään liittyviä kustannuksia	laskee tuettuna työtehtävään liittyviä kustannuksia ja selvittää tuettuna yhdessä ryhmän kanssa työhön käytettävän ajan merkitystä	osaa ohjattuna laskea joitakin työtehtävän vaatimia kustannuksia ja ymmärtää jatkuvassa ohjauksessa työhön käytettävän ajan merkityksen

Koulutuskeskus Salpaus musiikkialan perustutkinto

Itsearviointi ja markkinointi	arvioi avustettuna työskentelyään ja markkinoi avustettuna työpanostaan.	arvioi tuettuna työskentelyään suhteessa tavoitteisiin ottaen vastaan palautetta sekä markkinoi tuettuna omaa työpanostaan.	arvioi ja kehittää ohjattuna työskentelyään suhteessa laatuavoitteisiin ottaen vastaan palautetta sekä markkinoi ja tunnistaa jatkuvassa ohjauksessa tehtävän kannalta olennaista osaamistaan.
-------------------------------	--	---	--

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
2. Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta	Tyydyttävä T1*	Hyvä H2*	Kiitettävä K3*
	Opiskelija		
Työmenetelmien ja -välineiden valinta	selvittää avustettuna tutussa ryhmässä työtehtäväänsä ohjeiden mukaan ja/tai -välineitä sen toteutukseen	pohtii tuettuna tutussa ryhmässä työtehtävälle asetettavia vaatimuksia ja valitsee tuettuna joitakin ammattialan mukaisia työmenetelmiä ja -välineitä saamiensa ohjeiden mukaan	keskustelee ohjattuna tutussa ryhmässä työtehtävälle asetettavista vaatimuksista ja valitsee jatkuvassa ohjauksessa ammattialan mukaisia työmenetelmiä ja -välineitä tehtävän toteutukseen
Tiedonhankinta	hankkii avustettuna tietoja yritystoiminnasta	hankkii tuettuna yritystoiminnasta tietoja ja avustettuna soveltaa niitä työssään	hankkii ohjattuna tarvitsemiaan tietoja ja palveluja yritystoiminnasta jatkuvassa ohjauksessa soveltaa niitä työssään
	hankkii tarvittaessa avustettuna tietoa työsopimukseen liittyen	hankkii tarvittaessa tuettuna tietoa työsopimukseen liittyen	hankkii tarvittaessa ohjattuna tietoa työsopimukseen liittyen
Musiikkiteosten ja/tai muun materiaalin valinta	tutkii tutussa ryhmässä avustettuna työhön soveltuvia musiikkiteoksia	valitsee ja käyttää tuettuna toteutukseen soveltuvaa musiikkiohjelmistoa tai muuta materiaalia ymmärtäen tuettuna valintojen vaikutuksen työtehtävään	valitsee ja käyttää ohjattuna toteutukseen soveltuvaa musiikkiohjelmistoa ja ymmärtää jatkuvassa ohjauksessa valintojen vaikutuksen työtehtävän kokonaisuuteen ja toimivuuteen sekä laatuun ja hintaan
Tietotekniikan käyttö	käyttää avustettuna tietotekniikkaa toteuttamisessa.	käyttää tuettuna tietotekniikkaa toteuttamisessa.	käyttää ohjattuna monipuolisesti tietotekniikkaa toteuttamisessa.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta	Tyydyttävä T1*	Hyvä H2*	Kiitettävä K3*
	Opiskelija		
Esitys- tai muihin työympäristöihin liittyvä tieto	huomioi avustettuna tutun työympäristön vaatimukset	huomioi tuettuna tutun esitys- tai muun työympäristön vaatimukset	ottaa ohjattuna huomioon tuttuun esitys- tai muuhun työympäristöön liittyvät asiat ja käyttää jatkuvassa ohjauksessa tietoaan hyväksi neuvotellessaan työtehtävästä
Estetiikan huomioon ottaminen työtehtävässä	valmistelee avustettuna ohjeiden mukaan työtehtävää	valmistelee tuettuna ohjeiden mukaan esityksen, tuotteen tai palvelun	valmistelee ohjattuna asiakkaalle esityksen, tuotteen tai palvelun huomioiden jatkuvassa ohjauksessa työtehtävän asettamat vaatimukset
Verotuksen, tekijänoikeuksien ja alan sopimusten noudattaminen	noudattaa avustettuna tutussa työympäristössä ammattialaan liittyvää lainsäädäntöä ja sopimuksia	noudattaa tuettuna tutussa työympäristössä ammattialaan liittyvää lainsäädäntöä ja sopimuksia	noudattaa ohjattuna tutussa työympäristössä ammattialaan liittyvää lainsäädäntöä ja sopimuksia ja ymmärtää jatkuvassa ohjauksessa lainsäädännön vaikutukset työtehtäviin

Koulutuskeskus Salpaus musiikkialan perustutkinto

Sopimuskäytännön tuntemus	laatii avustettuna tutussa työympäristössä yksinkertaisia työ- tai esiintymissopimuksia.	laatii tuettuna tutussa työympäristössä yksinkertaisia työ- tai esiintymissopimuksia ottaen huomioon alan keskeisemmät sopimuskäytännöt ja tekijänoikeudet.	laatii ja täyttää ohjattuna yksinkertaisen työ- tai esiintymissopimuksen ottaen jatkuvassa ohjauksessa huomioon alan keskeisemmät sopimuskäytännöt ja tekijänoikeudet.
---------------------------	--	---	--

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot	Tyydyttävä T1*	Hyvä H2*	Kiitettävä K3*
	Opiskelija tai tutkinnon suorittaja		
Oppiminen ja ongelmanratkaisu	ratkaisee avustettuna tutuissa työtehtävissä syntyneitä ongelmatilanteita	ratkaisee tuettuna tutuissa työtehtävissä syntyneitä ongelmatilanteita ja pyrkii tuettuna ratkaisemaan niitä ohjeiden mukaan	ratkaisee ohjattuna tutuissa työtehtävissä syntyneitä ongelmatilanteita sekä tekee jatkuvassa ohjauksessa uusia valintoja ja päätöksiä
Vuorovaikutus ja yhteistyö	huolehtii avustettuna asiakastapaamisista yms. tilanteista tutun työryhmän jäsenenä	huolehtii tuettuna tutussa työympäristössä asiakaspalvelutilanteesta	toimii ohjattuna tutussa työympäristössä asiakaspalvelutilanteessa työryhmän jäsenenä
	toimii avustettuna vuorovaikutuksessa asiakkaan ja alan ammattilaisten kanssa	toimii tuettuna vuorovaikutuksessa asiakkaan ja alan ammattilaisten kanssa	toimii ohjattuna vuorovaikutuksessa asiakkaan ja yhteistyössä alan ammattilaisten kanssa
Ammattietiikka	työskentelee avustettuna tutussa työympäristössä sopimusten mukaan ottaen huomioon verotuksen ja tekijänoikeudet	työskentelee tuettuna tutussa työympäristössä sopimusten mukaan ottaen huomioon verotuksen ja tekijänoikeudet	työskentelee ohjattuna tutussa työympäristössä sopimusten mukaan ottaen huomioon verotuksen ja tekijänoikeudet
	noudattaa avustettuna kestävän kehityksen mukaisia arvoja	noudattaa tuettuna kestävän kehityksen mukaisia arvoja	noudattaa ohjattuna kestävän kehityksen mukaisia arvoja
Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	noudattaa avustettuna työstä annettuja työturvallisuusohjeita ja toimii avustettuna siten, että ei aiheuta vaaraa itselleen tai muille.	noudattaa tuettuna työstä annettuja työturvallisuusohjeita ja toimii tuettuna siten, että ei aiheuta vaaraa itselleen tai muille.	noudattaa ohjattuna työstä annettuja työturvallisuusohjeita ja toimii jatkuvassa ohjauksessa siten, että ei aiheuta vaaraa itselleen tai muille.

Oppimistavoitteet

Opiskelija suunnittelee yksin tai ryhmässä esiintymistilanteen tai muun musiikkialan työtehtävän ottaen huomioon työhön käytettävän ajan ja sen vaatimat kustannukset. Hän huomioi ammattialan lainsäädännön ja siihen liittyvät sopimukset. Musiikkialan yrittämisestä poimitaan työtehtävään tarvittavaa tietoa ja sovelletaan sitä työprosessissa. Asiakslähtöisyydessä otetaan huomioon työtehtävän vaatimukset, menetelmät ja toteutus. Soveltuvaa musiikkiohjelmistoa harjoitetaan työympäristön edellytykset huomioiden. Opiskelija toimii rakentavasti asiakastilanteissa ymmärtäen palautteen, vuorovaikutustaitojen, suunniteltujen sopimusten ja työturvallisuusohjeiden merkityksen työtehtävässä. Tietotekniikan käyttö integroidaan osaksi työtehtävää.

Yhteisten pakollisten tutkinnon osien integrointi Työtehtävän suunnittelu -tutkinnon osaan

- ◆ 3.2.3. tieto- ja viestintätekniikka ja sen hyödyntäminen 1 osp
Opiskelija käyttää tieto- ja viestintätekniikkaa kootessaan musiikkialan yrittäjyyteen liittyvää materiaalia. Opiskelija hyödyntää verkkoa etsiessään musiikkialan työtehtävän suunnittelussa tarvittavaa tietoa. Hän tutustuu musiikkialan keskeisiin ohjelmiin ja sovelluksiin ja hyödyntää niitä suunnitellessaan ja toteuttaessaan työtehtäviään.

- ◆ 3.3.2. työelämätaidot 1 osp
Opiskelija hankkii musiikkialan työtehtäviin ja työympäristöihin liittyvää tietoa ja osaamista ja hyödyntää niitä tehdessään alan työtehtäviä. Opiskelija tutustuu eri musiikkialan työympäristöihin sekä alan keskeisiin työskentelytapoihin ja osaa hakea oman alansa töitä.

- ◆ 3.3.3. yrittäjyys ja yritystoiminta 1 osp
Opiskelija tutustuu musiikkialan yritystoimintaan ja yrittäjyyteen liittyviin käytäntöihin. Hän kehittää musiikkialan yrittäjyyteen liittyvää osaamista ja kartoittaa musiikkialan yritystoiminnan mahdollisuuksia omassa lähiympäristössään.

- ◆ 3.2.1. matematiikka 3 osp
Opiskelija soveltaa ammattialaan liittyviä matemaattisia tehtäviä hyödyntäen monipuolisesti apuvälineitä ongelmanratkaisussa. Esiintymistilassa opiskelija arvioi esitykseen tarvittavan pinta-alan ja tekee tarvittavat laskelmat liittyen esimerkiksi esiintymistilan vuokraan, palkkioihin ja lipputuloihin.

Ohjaussuunnitelma: oppimisympäristöt ja –menetelmät

- ◆ Opetus ja ohjaus toteutetaan lähiopetuksena, ryhmä-, pari-, ja /tai itsenäisenä työskentelynä monimuotoisilla opetus- ja ohjausmenetelmillä tilanteen vaatimalla tavalla.
- ◆ Työtehtävän suunnittelua opiskellaan oppilaitosympäristössä tai muussa soveltuvassa työympäristössä.
- ◆ Tutkinnon osa sisältää 5 osaamispisteen laajuisesti työssäoppimista, joka toteutetaan toisen opiskeluvuoden syyslukukaudella työtehtävän suorittamiseen soveltuvassa työympäristössä.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa osaamisensa ammattiosaamisen näytössä suunnittelemalla musiikkialan työtehtävän produktiossa, yrityksessä, yhtyeessä tai muissa organisaatioissa. Työtä tehdään siinä

laajuudessa, että osoitettava osaaminen vastaa kattavasti tutkinnon perusteissa määrättyjä ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteita ja kriteereitä.

Ammattiosaamisen näyttöä voidaan jatkaa toisessa työpaikassa/työkohteessa tai ammatillisessa peruskoulutuksessa koulutuksen järjestäjän osoittamassa muussa paikassa niin, että osaamisen osoittamisen kattavuus varmistuu.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla.

Ammattiosaamisen näytön kuvaus

Työtehtävän suunnittelu arvioidaan ammattiosaamisen näytössä numero yksi toisena opiskeluvuonna. Näytön kesto on 1-2 viikkoa. Ammattiosaamisen näyttö toteutetaan musiikkialan työtehtävässä oppilaitosympäristössä tai muussa soveltuvassa työympäristössä. Näytössä opiskelija ottaa osaa esiintymistilanteen tai muun vastaavan musiikkialan työtehtävän suunnitteluun ryhmässä ja on mukana sen toteuttamisessa annettujen ohjeiden mukaisesti. Opiskelijaa ohjataan tekemään oma osuutensa ja opastetaan noudattamaan työtehtävässä annettuja työturvallisuusohjeita sekä ergonomista ja eettistä toimintatapaa. Opiskelijan tulee ottaa työskennellessään huomioon sekä työympäristö että ryhmän muut mahdolliset jäsenet. Ammattiosaamisen näyttö toteutetaan moduulis suunnitelman mukaisesti.

2.2 Musiikin osaamisalan pakolliset tutkinnon osat

2.2.1 Musiikkiohjelmiston valmistaminen 30 osp

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

- ◆ harjoittelee uutta ohjelmistoa ja ylläpitää valmistamaansa ohjelmistoa
- ◆ toteuttaa musiikin tyylikausien ja/tai -lajien ominaispiirteitä
- ◆ tulkitsee musiikillisen ilmaisun yleisimpiä merkitsemistapoja
- ◆ analysoi ja hahmottaa musiikin rakenteita
- ◆ harjoittelee sivuinstrumentin helppoa ohjelmistoa
- ◆ muokkaa ohjelmistoa esiintymistilanteisiin sopivaksi
- ◆ valmistaa nuotti- ja muuta esiintymismateriaalia
- ◆ käyttää hyväkseen tietotekniikkaa, esim. notaatio-ohjelmaa
- ◆ käyttää soitinten ja soitinryhmien tuntemusta ohjelmiston valmistamisessa
- ◆ käyttää musiikin tyylien ja tyyllilajien tuntemusta ohjelmiston valmistamisessa.

Osaamisen arviointi

Taulukkoon on koottu arvioinnin kohteet sekä arviointikriteerit kolmelle eri osaamisen tasolle. Opetussuunnitelmaperustaisessa koulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla opintokokonaisuuden keskeinen sisältö.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
1. Työprosessin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Musiikkiohjelmiston harjoittelu	harjoittelee ohjeiden mukaisesti	laatii harjoittelusuunnitelman ja harjoittelee ohjeiden mukaisesti	laatii tarvitsemansa pitkäjänteisen harjoitteluohjelman, noudattaa sitä ja harjoittelee ohjeiden mukaisesti myös uutta ohjelmistoa
	työskentelee asetettujen laatutavoitteiden saavuttamiseksi sekä noudattaa työaikoja ja sovittuja aikatauluja	työskentelee asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti sekä noudattaa työaikoja ja sovittuja aikatauluja	työskentelee suunnitelmallisesti ja kustannustehokkaasti asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti sekä noudattaa työaikoja ja sovittuja aikatauluja ja neuvottelee niiden poikkeamisista
Musiikillisen ilmaisun yleisimpien tulkintatapojen tulkitseminen	tulkitsee musiikillisen ilmaisun yleisimpiä merkitsemistapoja ohjeiden mukaan	tulkitsee musiikillisen ilmaisun yleisempiä merkitsemistapoja ja kysyy tarvittaessa neuvoa	tulkitsee sujuvasti musiikillisen ilmaisun merkitsemistapoja ja hankkii tarvittaessa lisätietoa
Musiikin muokkaaminen esitystä varten	muokkaa ohjeiden mukaan musiikkia esitystä varten	muokkaa musiikkia esittämistä varten ja ottaa vastaan palautetta	muokkaa musiikkia esittämistä varten ottaen musiikin tyylin tai lajin huomioon ja ottaa vastaan palautetta
Itsearviointi	arvioi työskentelyään ja musiikkiesitystä, -tuotetta tai -palvelua suhteessa tavoitteisiin.	arvioi työskentelyään ja musiikkiesitystä, -palvelua tai -tuotetta suhteessa tavoitteisiin sekä muuttaa toimintaansa ohjeiden mukaisesti.	arvioi ja kehittää omaa toimintaansa ottaen vastaan palautetta ja pyrkii työssään yhä parempaan laatuun.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
2. Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Harjoittelumenetelmien hallinta	valmistaa ohjelmiston kohtalaiseen esityskuntoon sovitussa aikataulussa	valmistaa ohjelmiston esityskuntoon sovitussa aikataulussa	valmistaa ohjelmiston varmaan esityskuntoon sovitussa aikataulussa
	soittaa/laulaa uutta ohjelmistoa ohjeiden mukaan ottaen huomioon musiikin tyylilajin	soittaa/laulaa uutta ohjelmistoa kohtuullisella valmistautumisajalla ottaen huomioon musiikin tyylilajin	soittaa/laulaa ja tarvittaessa harjoituttaa ja/tai muokkaa ohjelmistoa lyhyelläkin valmistautumisajalla musiikin tyylilajin mukaisesti
	noudattaa asiantuntijan ohjeita	ottaa tarvittaessa vastaan asiantuntijan apua työtä suunnitellessaan ja toteuttaessaan	hankkii tarvittaessa asiantuntijan apua työtä suunnitellessaan ja toteuttaessaan
Harjoittelu	harjoittelee	harjoittelee	harjoittelee

Koulutuskeskus Salpaus musiikkialan perustutkinto

sivuinstrumentilla	sivuinstrumentillaan helppoa esitysohjelmistoa	sivuinstrumentillaan esitysohjelmistoa	sivuinstrumentillaan ohjelmistoa työtilannetta varten
Nuotti- tai muun esitysmateriaalin valmistaminen	valmistaa yksinkertaista nuotti- tai muuta esitysmateriaalia esitystä varten ja käyttää hyväkseen jonkin musiikinkirjoitusohjelman perustoimintoja.	valmistaa nuotti- tai muuta esitysmateriaalia valitsemalleen soitin- tai laulukokoonpanolle esitystä varten ja käyttää jonkin musiikinkirjoitusohjelman perustoimintoja.	valmistaa monipuolista nuotti- tai muuta esitysmateriaalia esitystä/työtehtäviään varten huomioiden instrumenttien ominaispiirteet ja musiikin tyylilajin ja käyttää jotain nuotinkirjoitusohjelmaa.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta	Tyydyttävä T1 Opiskelija	Hyvä H2	Kiitettävä K3
Kulttuurisen tiedon käyttäminen harjoitteluprosessissa	harjoittelee ja toteuttaa musiikkiohjelmiston ottaen huomioon saamansa tyylinmukaisuutta koskevat ohjeet	harjoittelee ja toteuttaa musiikkiohjelmiston tyylinmukaisesti	harjoittelee ja toteuttaa musiikkiohjelmiston tyylinmukaisesti sekä työskentelee suunnitelmallisesti ja muokkaa jo valmistamaansa ohjelmistoa esiintymistilanteisiin sopivaksi, tehden tarvittaessa itsenäisiä ratkaisuja
Musiikin tyylilajeihin sekä soittimiin liittyvän tiedon käyttäminen musiikkiohjelmiston valmistamisessa	hankkii musiikkialan kulttuurista tietoa	hankkii musiikkialan kulttuurista tietoa ja ottaa huomioon kohderyhmän	soveltaa musiikkialan kulttuurista tietoa ja ottaa huomioon kohderyhmän
	tunnistaa eri aikakausien musiikkia ja niiden tyylipiirteitä käyttäen lähdeaineistoja	tunnistaa ja ajoittaa eri aikakausien musiikkia sekä niiden rakenteita tai tyylipiirteitä	tunnistaa ja ajoittaa sujuvasti eri aikakausien musiikkia sekä niiden rakenteita ja tyylipiirteitä
	käyttää hankkimaansa tietoa musiikin muokkaamisessa	käyttää hankkimaansa tietoa musiikin muokkaamisessa ja harjoittelussa	käyttää hankkimaansa tietoa monipuolisesti musiikin muokkaamisessa ja harjoittelussa
Musiikillisten rakenteiden analysoiminen ja hahmottaminen	hahmottaa musiikillisia rakenteita ja pyrkii hyödyntämään tietoaan käytännön muusikon työssä	hahmottaa musiikillisia rakenteita ja hyödyntää tietoaan nuotti- tai muun materiaalin valmistamisessa ja/tai musiikin tulkinnassa	hahmottaa monipuolisesti ja sujuvasti musiikillisia rakenteita ja hyödyntää tietoaan nuotti- tai muun materiaalin valmistamisessa ja/tai musiikin tulkinnassa
Musiikin luku- ja kirjoitustaidon hyödyntäminen valmistamisessa	hyödyntää musiikin luku- ja kirjoitustaitoa ohjelmiston valmistamisessa.	hyödyntää musiikin luku- ja kirjoitustaitoa ohjelmiston suunnittelussa ja valmistamisessa.	hyödyntää itsenäisestikin musiikin luku- ja kirjoitustaitoa suunnittelussa ja valmistamisessa sekä ottaa vastaan palautetta.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot	Tyydyttävä T1 Opiskelija	Hyvä H2	Kiitettävä K3
Oppiminen ja ongelmanratkaisu	ratkaisee työtehtävissä syntyneitä ongelmatilanteita sekä tekee valintoja ohjeiden mukaan	ratkaisee työtehtävissä syntyneitä ongelmatilanteita sekä tekee valintoja ja päätöksiä ohjeiden mukaan	ratkaisee työtehtävissä syntyneitä ongelmatilanteita perustellusti sekä tekee valintoja ja päätöksiä erilaisissa tilanteissa
Vuorovaikutus ja yhteistyö	noudattaa annettuja ohjeita vuorovaikutustilanteissa ja toimii yhdessä eri alojen ammattilaisten ja eri kulttuurialueilta tulevien kanssa	toimii tilanteen vaatimalla tavalla työskennellessään yhdessä eri alojen ammattilaisten ja asiantuntijoiden sekä eri kulttuurialueilta kanssa	ilmaisee selkeästi asiansa ja tuo rakentavasti esille erilaisia näkökantoja työskennellessään yhdessä eri alojen ammattilaisten ja asiantuntijoiden sekä eri kulttuurialueilta tulevien kanssa
Ammattietiikka	käyttää musiikkialan perinteisiä ja nykyisin	valitsee ja käyttää ammattialan perinteisiä ja	valitsee ja käyttää tarvittaessa yhteistyössä

Koulutuskeskus Salpaus musiikkialan perustutkinto

	käytössä olevia työvälineitä ja -menetelmiä ammattialan sopimuskäytänteiden mukaisesti	nykyisin käytössä olevia työvälineitä ja -menetelmiä ammattialan sopimuskäytänteiden mukaisesti	muiden alojen toimijoiden kanssa ammattialan perinteisiä ja nykyisin käytössä olevia työvälineitä ja -menetelmiä musiikkialan sopimuskäytänteiden mukaisesti sekä tarvittaessa käyttää niitä luovalla tavalla
Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	noudattaa työstä annettuja työturvallisuusohjeita ja toimii työtehtävässään siten, että ei aiheuta vaaraa itselleen tai muille.	noudattaa työstä annettuja työturvallisuusohjeita ja ottaa huomioon työyhteisön jäsenten ja työympäristön turvallisuuden.	noudattaa työstä annettuja työturvallisuusohjeita ja pyrkii toiminnallaan edistämään työturvallisuutta.

Taulukkoon on koottu arvioinnin kohteet sekä **arviointikriteerit mukautetulle** kolmelle eri osaamisen tasolle. Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
1. Työprosessin hallinta	Tyydyttävä T1*	Hyvä H2*	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Musiikkiohjelmiston harjoittelu	harjoittelee avustettuna tutussa työympäristössä	harjoittelee tuettuna tutussa työympäristössä saamiensa ohjeiden mukaisesti	harjoittelee ohjattuna tutussa työympäristössä saamiensa ohjeiden mukaisesti
	työskentelee avustettuna asetettujen laatutavoitteiden saavuttamiseksi sekä avustettuna noudattaa työaikoja ja sovittuja aikatauluja	työskentelee tuettuna asetettujen laatutavoitteiden saavuttamiseksi sekä tuettuna noudattaa työaikoja ja sovittuja aikatauluja	työskentelee ohjattuna asetettujen laatutavoitteiden saavuttamiseksi sekä jatkuvassa ohjauksessa noudattaa työaikoja ja sovittuja aikatauluja
Musiikillisen ilmaisun yleisimpien tulkintatapojen tulkitseminen	tulkitsee avustettuna musiikin yleisimpiä merkitsemistapoja	tulkitsee tuettuna musiikillisen ilmaisun yleisimpiä merkitsemistapoja ohjeiden mukaisesti	tulkitsee ohjattuna musiikillisen ilmaisun yleisimpiä merkitsemistapoja ohjeiden mukaisesti ja kysyy tarvittaessa neuvoa
Musiikin muokkaaminen esitystä varten	muokkaa avustettuna tutussa työympäristössä musiikkia esitystä varten	muokkaa tuettuna musiikkia ohjeiden mukaan esittämistä varten	muokkaa ohjattuna musiikkia ohjeiden mukaan esittämistä varten ja ottaa vastaan palautetta
Itsearviointi	arvioi avustettuna tutussa työympäristössä työskentelyään ja musiikkiesitystä suhteessa tavoitteisiin.	arvioi tuettuna työskentelyään ja musiikkiesitystä, -tuotetta tai -palvelua suhteessa tavoitteisiin.	arvioi ohjattuna työskentelyään ja musiikkiesitystä, -tuotetta tai -palvelua ottaen vastaan palautetta, sekä muuttaa jatkuvassa ohjauksessa toimintaansa ohjeiden mukaisesti.
ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
2. Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta	Tyydyttävä T1*	Hyvä H2*	Kiitettävä K3*
	Opiskelija		
Harjoittelumenetelmien hallinta	harjoittelee avustettuna ohjelmiston esityskuntoon sovituissa aikatauluissa	valmistaa tuettuna ohjelmiston esityskuntoon sovituissa aikatauluissa	valmistaa ohjattuna ohjelmiston esityskuntoon sovituissa aikatauluissa
	soittaa/laulaa avustettuna	soittaa/laulaa tuettuna valittua	soittaa/laulaa ohjattuna

	valittua ohjelmistoa ohjeiden mukaan	ohjelmistoa ohjeiden mukaan	valittua ohjelmistoa ohjeiden mukaan ottaen jatkuvassa ohjauksessa huomioon musiikin tyyliin
	noudattaa avustettuna annettuja ohjeita	noudattaa tuettuna annettuja ohjeita	noudattaa ohjattuna annettuja ohjeita
Harjoittelu sivuinstrumentilla	harjoittelee avustettuna tutussa työympäristössä sivuinstrumentillaan helppoa musiikkiohjelmistoa	harjoittelee tuettuna tutussa työympäristössä sivuinstrumentillaan ohjeiden mukaan helppoa musiikkiohjelmistoa	harjoittelee ohjattuna sivuinstrumentillaan ohjeiden mukaan helppoa musiikkiohjelmistoa
Nuotti- tai muun esitysmateriaalin valmistaminen	valmistaa avustettuna yksinkertaista nuotti- tai muuta esitysmateriaalia mahdollista esitystä varten.	valmistaa tuettuna yksinkertaista nuotti- tai muuta esitysmateriaalia mahdollista esitystä varten.	valmistaa ohjattuna yksinkertaista nuotti- tai muuta esitysmateriaalia mahdollista esitystä varten tyyliin mukaan.

Oppimistavoitteet

Opiskelija kokoaa yksin tai ryhmässä monipuolista eri musiikkityylejä edustavaa ohjelmistoa. Ohjelmiston suunnittelussa hän ottaa huomioon hallitsemansa instrumentit sekä esitettävään musiikkiin sisältyvän kulttuurisen tiedon. Ohjelmistoa harjoitellaan sekä pää- että sivuinstrumentilla. Opiskelija oppii ohjattuna valmistamaan nuotti- tai muuta esiintymismateriaalia ja tulkitsemaan musiikin yleisimpiä merkitsemistöjä ja rakenteita. Ohjelmisto kootaan omaan portfolioon. Opiskelija noudattaa sovittuja aikatauluja ja valmistelee oman osuutensa toimien tilanteiden vaatimalla tavalla. Hän noudattaa vuorovaikutustilanteisiin ja työturvallisuuteen liittyviä ohjeita. Opiskelija oppii arvioimaan työtehtävään liittyvää osaamistaan. Tietotekniikkaa ja notaatio-ohjelmaa käytetään soveltuvien osien ohjelmiston valmistamisessa.

Toteutetaan seuraavilla opintojaksoilla

Musiikkiohjelmiston valmistaminen 1 : 15 osp + vieraat kielet 2 osp

Opintojakson aikana opiskelija kerää monipuolisesti esitettävää ohjelmistoa ajatellen tulevaisuuden työtehtäviään. Kerätystä ja harjoittelusta ohjelmistosta kootaan esityskansio ja valmistetaan sekä toteutetaan ohjelmistoon liittyvä taustaanite. Toteutuksessa hyödynnetään ja otetaan huomioon ajankohtaiset tapahtumat ja juhlat sekä mahdolliset esiintymistilaisuudet.

Yhteisten pakollisten tutkinnon osien integrointi Musiikkiohjelmiston valmistaminen 1 - opintojaksoon

◆ 3.1.3. vieraat kielet 2 osp

Opiskelija käyttää vieraita kieliä ja soveltaa niiden kulttuurista tietoa valmistellessaan ja kerätessään musiikkiohjelmistoa.

Musiikkiohjelmiston valmistaminen 2: 15 osp + toinen kotimainen kieli 1 osp + fysiikka ja kemia 2 osp

Opintojakson aikana opiskelija kerää monipuolisesti esitettävää ohjelmistoa ajatellen tulevaisuuden työtehtäviään. Kerätystä ja harjoittelusta ohjelmistosta kootaan esityskansio ja valmistetaan sekä toteutetaan ohjelmistoon liittyvä taustaanite. Toteutuksessa hyödynnetään ja otetaan huomioon ajankohtaiset tapahtumat ja juhlat sekä mahdolliset esiintymistilanteet.

Yhteisten pakollisten tutkinnon osien integrointi Musiikkiohjelmiston valmistaminen 2 - opintojaksoon:

◆ 3.1.2. toinen kotimainen kieli 1 osp

Opiskelija käyttää toista kotimaista kieltä ja sen kulttuurista tietoa monipuolisesti valmistellessaan ja kerätessään musiikkiohjelmistoa.

◆ 3.2.2. fysiikka ja kemia 2 osp

Opiskelija kokoaa ja valmistaa esitysmateriaalia ja huoltaa instrumenttiaan huomioiden käyttämänsä instrumenttien fysikaaliset ja kemialliset ominaispiirteet. Esiintymistilanteissa opiskelija osaa käyttää hyväkseen oppimaansa tietoa äänestä fysikaalisena ilmiönä ja tilojen akustisista ominaisuuksista.

Ohjaussuunnitelma: oppimisympäristöt ja –menetelmät

- ◆ Opetus ja ohjaus toteutetaan lähiopetuksena, ryhmä-, pari-, ja /tai itsenäisenä työskentelyinä monimuotoisilla opetus- ja ohjausmenetelmillä tilanteen vaatimalla tavalla.
- ◆ Musiikkiohjelmiston valmistamista opiskellaan oppilaitosympäristössä tai muussa soveltuvassa työympäristössä.
- ◆ Tutkinnon osa sisältää 5 osaamispisteen laajuisesti työssäoppimista, joka toteutetaan kolmantena opiskeluvuonna syyslukukaudella työtehtävän suorittamiseen soveltuvassa työympäristössä.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa osaamisensa ammattiosaamisen näytössä valmistaen ohjelmistoa yksittäistä esiintymistä, produktiota tai musiikkialan muuta tilaisuutta varten. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että osoitettava osaaminen vastaa kattavasti tutkinnon perusteissa määrättyjä ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteita ja kriteereitä.

Ammattiosaamisen näyttöä voidaan jatkaa toisessa työpaikassa/työkohteessa tai ammatillisessa peruskoulutuksessa koulutuksen järjestäjän osoittamassa muussa paikassa niin, että osaamisen osoittamisen kattavuus varmistuu.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla.

Ammattiosaamisen näytön kuvaus

Musiikkiohjelmiston valmistaminen arvioidaan ammattiosaamisen näytössä numero kolme kolmantena opiskeluvuonna. Näytön kesto on 1 viikko. Ammattiosaamisen näyttö toteutetaan työtehtävissä oppilaitosympäristössä tai muussa soveltuvassa työympäristössä. Näytössä opiskelija osoittaa valmiutensa monipuolisen musiikkiohjelmiston kokoamiseen, harjoittamiseen, hallitsemiseen sekä ylläpitämiseen esiintymistilanteita varten yksin tai ryhmässä. Työtehtävä suoritetaan annettujen ohjeiden mukaisesti. Opiskelijaa ohjataan tekemään oma osuutensa ja opastetaan noudattamaan työtehtävässä annettuja työturvallisuusohjeita sekä ergonomista ja eettistä toimintatapaa. Opiskelijan tulee ottaa työskennellessään huomioon sekä työympäristö että ryhmän muut mahdolliset jäsenet. Ammattiosaamisen näyttö toteutetaan moduulis suunnitelman mukaan.

2.2.2 Muusikkona toimiminen 55 osp

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

- ◆ soittaa tai laulaa nuottien tai muun esitysmateriaalin pohjalta
- ◆ esiintyy pääinstrumentillaan työtehtävien ja kokoonpanojen vaatimusten mukaisesti
- ◆ toimii vuorovaikutuksessa yleisön ja muiden esittäjien kanssa
- ◆ hoitaa instrumenttiaan ja arvioi huollon tarvetta
- ◆ työskentelee työergonomisesti oikein ja huolehtii työturvallisuudesta ja kuulonsuojelusta.

Osaamisen arviointi

Taulukkoon on koottu arvioinnin kohteet sekä arviointikriteerit kolmelle eri osaamisen tasolle.

Opetussuunnitelmaperustaisessa koulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla opintokokonaisuuden keskeinen sisältö.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
1. Työprosessin hallinta	Opiskelija		
Työprosessin suunnittelu	suunnittelee omaa työtään	suunnittelee omaa työtään ja tekee ohjeiden mukaan toteuttamiskelpoisen työsuunnitelman	suunnittelee omaa työtään ja tekee toteuttamiskelpoisen työsuunnitelman sekä muuttaa suunnitelmaa tarpeen vaatiessa
Työtehtävien ja kokoonpanojen vaatimusten mukainen	toteuttaa esityksen etukäteen sovitun mukaisesti	esiintyy työtehtävien ja kokoonpanojen vaatimusten mukaisesti	esiintyy vakuuttavasti ja laadukkaasti työtehtävien ja kokoonpanojen mukaisella

Koulutuskeskus Salpaus musiikkialan perustutkinto

esiintyminen			tavalla
Itsearviointi	arvioi työskentelyään suhteessa tavoitteisiin.	arvioi työskentelyään suhteessa tavoitteisiin sekä muuttaa toimintaansa ohjeiden mukaisesti.	arvioi ja kehittää omaa toimintaansa ottaen vastaan palautetta ja pyrkii työssään yhä parempaan laatuun.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
2. Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Oman osuuden soittaminen/laulaminen esiintymis- ja/tai äänitystilanteessa ja oman pääinstrumentin hallinta	esittää osuutensa ennalta harjoitetun mukaisesti	esittää osuutensa ennalta harjoitetun mukaisesti ottaen huomioon musiikin tyyllilajin	esittää osuutensa tyyllilajin mukaisesti lyhyelläkin valmistautumisajalla ja esittää tarvittaessa rakentavia kehittämisohjeita
	toteuttaa harjoitellun ohjelmiston instrumentillaan esiintymis- ja/tai äänitystilanteessa	hallitsee instrumenttinsa esiintymis- ja/tai äänitystilanteessa	hallitsee instrumenttinsa ja esitettävän ohjelmiston esiintymis- ja/tai äänitystilanteessa
	reagoi yhtyeen jäsenten tai johtajan antamiin viitteisiin	reagoi yhtyeen jäsenten tai johtajan antamiin viitteisiin työtehtävään soveltaen	reagoi yhtyeen jäsenten tai johtajan antamiin viitteisiin joustavasti tilanteeseen soveltuvalle tavalle
Instrumentin hoitaminen ja huollon tarpeen arviointi	hoitaa ohjeiden mukaisesti instrumenttiaan ja tilaa tarvittaessa huollon.	hoitaa instrumenttiaan asianmukaisesti, arvioi huollon tarvetta ja tilaa tarvittaessa huollon.	hoitaa instrumenttiaan, tunnistaa instrumentin huollon tarpeen ja tilaa tarvittaessa huollon.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Työskentely nuottien tai muun esitysmateriaalin pohjalta	työskentelee nuottien tai muun esitysmateriaalin pohjalta ohjeiden mukaan	työskentelee nuottien tai muun esitysmateriaalin pohjalta	työskentelee sujuvasti ja ammattitaitoisesti nuottien ja muun esitysmateriaalin pohjalta
Kulttuurisen tiedon käyttäminen työskentelyssä	työskentelee musiikin lajin mukaisesti ohjeiden mukaan.	työskentelee musiikin lajin ja tyylin mukaisesti.	työskentelee musiikin lajin ja tyylin mukaisesti ja tuo luontevasti esiin tyyllilajin ominaispiirteitä.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Vuorovaikutus ja yhteistyö yleisön, muiden esittäjien ja työyhteisön kanssa	esiintyy reagoiden muiden esittäjien viestintään	esiintyy ottaen huomioon muut esittäjät ja yleisön	esiintyy vuorovaikutuksessa muiden esittäjien kanssa ottaen huomioon yleisön
	työskentelee ohjatusti ennakkosuunnitelmien mukaisesti työtehtävän vaatimusten mukaan	työskentelee esitettävän musiikin työtehtävien vaatimusten mukaan	työskentelee esitettävän musiikin työtehtävien vaatimusten mukaan luontevasti ja joustavasti

Koulutuskeskus Salpaus musiikkialan perustutkinto

Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	noudattaa ohjattuna työstä annettuja työturvallisuus-, kuulonsuojelu- ja ergonomiohjeita toimien siten, että ei aiheuta vaaraa itselleen tai muille	noudattaa työstä annettuja työturvallisuus-, kuulonsuojelu- ja ergonomiohjeita ja ottaa huomioon työyhteisön jäsenten ja työympäristön turvallisuuden	noudattaa työstä annettuja työturvallisuus-, kuulonsuojelu- ja ergonomiohjeita ja pyrkii toiminnallaan edistämään työturvallisuutta
	selviytyy työtehtävästä mahdollisesta esiintymisjännityksestä huolimatta.	toimii työtehtävässä luontevasti mahdollisesta esiintymisjännityksestä huolimatta.	toimii työtehtävässä luontevasti ja mahdollinen esiintymisjännitys on hallinnassa.

Taulukkoon on koottu arvioinnin kohteet sekä **arviointikriteerit mukautetulle** kolmelle eri osaamisen tasolle. Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
1. Työprosessin hallinta	Tyydyttävä T1*	Hyvä H2*	Kiitettävä K3*
	Opiskelija tai tutkinnon suorittaja		
Työprosessin suunnittelu	suunnittelee avustettuna omaa työtään	suunnittelee tuettuna muusikon työtehtäviä ohjeiden mukaan	suunnittelee ohjattuna muusikon työtehtäviä ja omaa työtään
Työtehtävien ja kokoonpanojen vaatimusten mukainen esiintyminen	toteuttaa avustettuna esiintymisen etukäteen sovitun mukaisesti	toteuttaa avustettuna esiintymisen etukäteen sovitun mukaisesti	toteuttaa ohjattuna esiintymisen etukäteen sovitun mukaisesti
Itsearviointi	arvioi avustettuna työskentelyään suhteessa tavoitteisiin.	arvioi avustettuna työskentelyään suhteessa tavoitteisiin sekä muuttaa tuettuna toimintaansa ohjeiden mukaan.	arvioi ohjattuna työskentelyään suhteessa tavoitteisiin sekä jatkuvassa ohjauksessa muuttaa toimintaansa ohjeiden mukaan.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
2. Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta	Tyydyttävä T1*	Hyvä H2*	Kiitettävä K3*
	Opiskelija		
Oman osuuden soittaminen/laulaminen esiintymis- ja/tai äänitystilanteessa ja oman pääinstrumentin hallinta	esittää avustettuna osuutensa ennalta harjoitetun mukaisesti	esittää tuettuna osuutensa ennalta harjoitetun mukaisesti	esittää ohjattuna osuutensa ennalta harjoitetun mukaisesti ottaen jatkuvassa ohjauksessa huomioon musiikin tyylilajin
	toteuttaa avustettuna harjoitellun ohjelmiston instrumentillaan esiintymis- ja/tai äänitystilanteessa	toteuttaa tuettuna harjoitellun ohjelmiston instrumentillaan esiintymis- ja/tai äänitystilanteessa	toteuttaa ohjattuna harjoitellun ohjelmiston instrumentillaan esiintymis- ja/tai äänitystilanteessa
	reagoi avustettuna yhtyeen jäsenten tai johtajan antamiin viitteisiin	reagoi tuettuna yhtyeen jäsenten tai johtajan antamia viitteisiin	reagoi ohjattuna yhtyeen jäsenten tai johtajan antamiin viitteisiin tilanteeseen soveltuvalla tavalla
Instrumentin hoitaminen ja huollon tarpeen arviointi	hoitaa avustettuna instrumentiaan ohjeiden mukaan.	hoitaa tuettuna instrumentiaan ohjeiden mukaan.	hoitaa ohjattuna instrumentiaan ja tunnistaa jatkuvassa ohjauksessa instrumentin huollon tarpeen.
ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta	Tyydyttävä T1*	Hyvä H2*	Kiitettävä K3*
	Opiskelija		
Työskentely nuottien tai	työskentelee avustettuna	työskentelee tuettuna	työskentelee ohjattuna

Koulutuskeskus Salpaus musiikkialan perustutkinto

muun esitysmateriaalin pohjalta	esitysmateriaaliin pohjalta ohjeiden mukaan	nuottien tai muun esitysmateriaalin pohjalta ohjeiden mukaan	nuottien tai muun esitysmateriaalin pohjalta ohjeiden mukaan
Kulttuurisen tiedon käyttäminen työskentelyssä	työskentelee avustettuna musiikin lajin mukaisesti ohjeiden mukaan.	työskentelee tuettuna musiikin lajin ja tyylin mukaisesti ohjeiden mukaan.	työskentelee ohjattuna musiikin lajin ja tyylin mukaisesti ja pyrkii jatkuvassa ohjauksessa tuomaan esiin tyyliin ominaispiirteitä.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot	Tyydyttävä T1*	Hyvä H2*	Kiitettävä K3*
	Opiskelija		
Vuorovaikutus ja yhteistyö yleisön, muiden esittäjien ja työyhteisön kanssa	esiintyy reagoiden avustettuna muiden esittäjien viestintään vuorovaikutustilanteissa tutussa työympäristössä	esiintyy reagoiden tuettuna annettuja ohjeita noudattaen työskennellessään vuorovaikutustilanteissa tutussa työympäristössä	Esiintyy ja reagoi ohjattuna tilanteen vaatimalla tavalla työskennellessään vuorovaikutustilanteissa, ottaen jatkuvassa ohjauksessa huomioon muut esittäjät ja yleisön
	työskentelee avustettuna ennakkosuunnitelmien ja musiikin työtehtävien mukaan	työskentelee tuettuna ennakkosuunnitelmien ja musiikin työtehtävien mukaan	työskentelee ohjattuna esitettävän musiikin työtehtävien mukaan luontevasti ja joustavasti
Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	noudattaa avustettuna työstä annettuja työturvallisuusohjeita aiheuttamatta vaaraa itselleen tai muille	noudattaa tuettuna työstä annettuja työturvallisuusohjeita aiheuttamatta vaaraa itselleen tai muille	noudattaa ohjattuna työstä annettuja työturvallisuusohjeita aiheuttamatta vaaraa itselleen tai muille
	selviytyy avustettuna työtehtävästä mahdollisesta esiintymisjännityksestä huolimatta.	selviytyy tuettuna työtehtävästä mahdollisesta esiintymisjännityksestä huolimatta.	selviytyy ohjattuna työtehtävästä mahdollisesta esiintymisjännityksestä huolimatta.

Oppimistavoitteet

Opiskelija tekee yksin tai ryhmässä työsuunnitelman ja valmistele siihen liittyvän esiintymisen tai useita esiintymiä tai ottaa osaa äänitteen tekemiseen harjoitellen omaa osuuttaan ennalta sovitun mukaisesti nuotti- tai muun esitysmateriaalin pohjalta. Työtehtävää suorittaessaan hän huomioi esitettävän musiikin tyylin ja ominaispiirteet sekä kokoonpanon mukaiset muut ryhmän jäsenet ja yleisön. Opiskelija huomioi työtehtävässä vaadittavat työskentelymenetelmät ja -välineet huoltaen instrumenttiaan sovitulla tavalla. Opiskelija arvioi ja kehittää vuorovaikutustaitojaan ottamalla vastaan palautetta ja toimimalla tilanteen vaatimalla tavalla huomioiden työstä annetut turvallisuusohjeet.

Toteutetaan seuraavilla opintojaksoilla:

Muusikkona toimimisen perusteet 24 osp + yhteiskuntataidot 1 osp

Opiskelija tekee ohjattuna työsuunnitelman soveltuvaan muusikon työtehtävään. Hän harjoittelee työsuunnitelman mukaisesti ja oppii arvioimaan ja kehittämään omaa toimintaansa. Opiskelija harjoittelee toimimaan muusikon työtehtävissä eri kokoonpanojen vaatimusten mukaisesti.

Yhteisten pakollisten tutkinnon osien integrointi Muusikkona toimimisen perusteet -opintojaksoon:

◆ 3.3.1. yhteiskuntataidot 1 osp

Opiskelija työskentelee sujuvasti ja ammattitaitoisesti ymmärtäen oman roolinsa yhteiskunnallisessa päätöksenteossa. Opiskelija toimii ryhmässä noudattaen tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden periaatteita. Hän ymmärtää sosiaalisen median merkityksen muusikon työtehtävissä, erityisesti oman osaamisensa markkinoinnissa ja suunnittelee musiikkialan työtehtäviä myös taloudellisesta näkökulmasta.

Muusikkona toimiminen 19 osp + äidinkieli 5 osp

Opiskelija valmistee ohjattuna työtehtävän mukaista ohjelmistoa ja harjoittelee esiintymistä huomioiden työympäristön ja erilaisten kokoonpanojen asettamat vaatimukset. Hän ottaa harjoittelussaan huomioon esitettävän musiikin tyylin. Hän toimii vuorovaikutuksessa muiden ryhmän jäsenten kanssa. Opiskelija tunnistaa instrumenttinsa hoidon ja huollon tarpeen ja toimii sen mukaisesti.

Yhteisten pakollisten tutkinnon osien integrointi Muusikkona toimiminen -opintojaksoon:

3.1.1. Äidinkieli 5 osp

- ◆ Opiskelija hankkii tarvittavaa tietoa eri lähteistä hyödyntäen monipuolisesti eri viestintävälineitä toimiessaan muusikkona yhtyeessä tai muussa kokoonpanossa. Opiskelija toimii vuorovaikutuksessa ryhmän jäsenten kanssa. Hän ymmärtää suomen kielen perinteitä sekä merkitystä musiikkialan työtehtävän näkökulmasta. Hän osaa hyödyntää oppimaansa tietoa käytännön työtehtävissä.

Muusikon ammattitaidon syventäminen 14 osp + työkyvyn ylläpitäminen, liikunta ja terveystieto 2 osp

Opiskelija työskentelee ohjattuna nuottien tai muun esitysmateriaalin pohjalta hyödyntäen kulttuurista tietoa työskentelyssään. Hän esittää osuutensa ennalta harjoitetun mukaisesti ja hallitsee instrumenttinsa esitystilanteessa. Työskennellessään hän pyrkii tuomaan esiin työtehtävässä esitetyn

musiikin tyyliin ominaispiirteitä. Opiskelija selviytyy työtehtävästä esiintymisjännityksestä huolimatta ja noudattaa työstä annettuja työturvallisuusohjeita. Hän toimii vuorovaikutuksessa yleisön ja muiden esittäjien kanssa.

Yhteisten pakollisten tutkinnon osien integrointi Muusikon ammattitaidon syventäminen - opintojaksoon:

3.3.4. työkyvyn ylläpitäminen, liikunta ja terveystieto 2 osp

- ◆ Opiskelija tiedostaa muusikon työn ja työympäristön vaikutukset terveyteen. Hän pyrkii työskentelemään ergonomisesti ja opettelee keinoja mahdollisen esiintymisjännityksen hallitsemiseksi. Hän osaa ennaltaehkäistä stressaavia tilanteita ja ylläpitää hyvinvointia lepäämällä riittävästi sekä noudattamalla terveellisiä elämäntapoja.

Ohjaussuunnitelma: oppimisympäristöt ja –menetelmät

- ◆ Opetus ja ohjaus toteutetaan lähiopetuksena, ryhmä-, pari-, ja /tai itsenäisenä työskentelynä monimuotoisilla opetus- ja ohjausmenetelmillä tilanteen vaatimalla tavalla.
- ◆ Muusikkona toimimista opiskellaan oppilaitosympäristössä tai muussa soveltuvassa työympäristössä.
- ◆ Tutkinnon osa sisältää 5 osaamispisteen laajuisesti työssäoppimista, joka toteutetaan kolmantena opiskeluvuonna syyslukukaudella työtehtävän suorittamiseen soveltuvassa työympäristössä.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa osaamisensa ammattiosaamisen näytössä toimien muusikkona yhtyeessä, produktiossa, yrityksessä tai muissa organisaatioissa. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että osoitettava osaaminen vastaa kattavasti tutkinnon perusteissa määrättyjä ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteita ja kriteereitä.

Ammattiosaamisen näyttöä voidaan jatkaa toisessa työpaikassa/työkohteessa tai ammatillisessa peruskoulutuksessa koulutuksen järjestäjän osoittamassa muussa paikassa niin, että osaamisen osoittamisen kattavuus varmistuu.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla.

Ammattiosaamisen näytön kuvaus

Muusikkona toimiminen -tutkinnon osa arvioidaan ammattiosaamisen näytössä numero kaksi toisena opiskeluvuonna. Näytön kesto on 1-2 viikkoa. Ammattiosaamisen näyttö toteutetaan työtehtävissä oppilaitosympäristössä tai muussa soveltuvassa työympäristössä. Näyttö voi koostua yhdestä tai useammasta esiintymistilanteesta, äänitteen tekemisestä tai muusta musiikin alan soveltuvasta työtehtävästä sekä niihin valmistautumisesta ja niiden toteuttamisesta. Näytössä opiskelija toimii muusikkona yhtyeessä, produktiossa, yrityksessä tai muissa organisaatioissa. Näytössä osoitetaan muusikon keskeisten työtehtävien hallitseminen. Opiskelija näyttää kykenevänsä suunnittelemaan ja toteuttamaan muusikon työtehtävään liittyvän kokonaisuuden. Opiskelija pystyy toimimaan ammattimaisesti ja huolehtii käyttämistään instrumenteista ja muista työvälineistä sekä huomioi työergonomian tarpeellisuuden työtehtävässään. Ammattiosaamisen näyttö toteutetaan moduulisuunnitelman mukaan.

2.3 Valinnaiset tutkinnon osat

2.3.1 Solistina toimiminen 15 osp

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

- ◆ harjoittelee uutta solistista ohjelmistoa sekä ylläpitää ja esittää ohjelmistoa vastaanottaen palautetta
- ◆ toteuttaa musiikin tyylikausien ja/tai -lajien ominaispiirteitä
- ◆ soittaa/laulaa nuottien tai muun esitysmateriaalin pohjalta
- ◆ tulkitsee musiikillisen ilmaisun yleisimpiä merkitsemistapoja
- ◆ esiintyy työtehtävien ja kokoonpanojen vaatimusten mukaisesti
- ◆ markkinoi osaamistaan ja suunnittelee työtehtävän toteutuksen tilaajan toiveiden mukaisesti.

Osaamisen arviointi

Taulukkoon on koottu arvioinnin kohteet sekä arviointikriteerit kolmelle eri osaamisen tasolle.

Opetussuunnitelmaperustaisessa koulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla opintokokonaisuuden keskeinen sisältö.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
1. Työprosessin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Työprosessin suunnittelu	suunnittelee omaa työtään	suunnittelee omaa työtään ja tekee ohjeiden mukaan toteuttamiskelpoisen työsuunnitelman	suunnittelee omaa työtään ja tekee toteuttamiskelpoisen työsuunnitelman sekä muuttaa suunnitelmaa tarpeen vaatiessa

Koulutuskeskus Salpaus musiikkialan perustutkinto

Tyylinmukainen musiikkiohjelmiston harjoittelu ja toteuttaminen	harjoittelee ja toteuttaa ohjeiden mukaan tyylinmukaisen musiikkiohjelmiston	harjoittelee ja toteuttaa tyylinmukaisen musiikkiohjelmiston	harjoittelee ja toteuttaa tyylinmukaisen musiikkiohjelmiston sekä työskentelee suunnitelmallisesti ja muokkaa jo valmistamaansa ohjelmistoa esiintymistilanteisiin sopivaksi, toimien tarvittaessa itsenäisesti
Musiikillisen ilmaisun yleisimpien merkitsemistapojen tulkitseminen	tulkitsee musiikillisen ilmaisun yleisimpiä merkitsemistapoja ohjeita noudattaen	tulkitsee musiikillisen ilmaisun yleisimpiä merkitsemistapoja	tulkitsee musiikillisen ilmaisun merkitsemistapoja
Työtehtävien ja kokoonpanojen vaatimusten mukainen esiintyminen	toteuttaa esityksen etukäteen sovitun mukaisesti	esiintyy työtehtävien ja kokoonpanojen vaatimusten mukaisesti	esiintyy laadukkaasti ja ammattitaitoisesti työtehtävien ja kokoonpanojen mukaisella tavalla
Itsearviointi	arvioi työskentelyään suhteessa tavoitteisiin.	arvioi työskentelyään suhteessa tavoitteisiin sekä muuttaa toimintaansa ohjeiden mukaisesti.	arvioi ja kehittää omaa toimintaansa ottaen vastaan palautetta ja pyrkii työssään yhä parempaan laatuun.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
2. Työmenetelmien, -välineiden ja -materiaalin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Solistisen osuuden soittaminen tai laulaminen esiintymis- tai äänitystilanteessa ja oman instrumentin hallinta	esittää solistisen kokonaisuuden tai osuuden ennalta harjoitetun mukaisesti	esittää solistisen kokonaisuuden tai osuuden ennalta harjoitetun mukaisesti ottaen huomioon musiikin tyylilajin, halliten instrumenttinsa esiintymis- tai äänitystilanteessa	esittää solistisen kokonaisuuden tai osuuden tyylilajin mukaisesti lyhyelläkin valmistautumisajalla, halliten instrumenttinsa ja esitettävän ohjelmiston esiintymis- tai äänitystilanteessa sekä esittää tarvittaessa rakentavia kehittämisehdotuksia
	reagoi yhtyeen jäsenten tai johtajan antamiin viitteisiin.	reagoi yhtyeen jäsenten tai johtajan antamiin viitteisiin työtehtävään soveltaen.	reagoi yhtyeen jäsenten tai johtajan antamiin viitteisiin joustavasti tilanteeseen soveltuvalla tavalla.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Työskentely nuottien tai muun esitysmateriaalin pohjalta	työskentelee nuottien tai muun esitysmateriaalin pohjalta ohjeiden mukaan	työskentelee nuottien tai muun esitysmateriaalin pohjalta	työskentelee sujuvasti ja ammattitaitoisesti nuottien ja muun esitysmateriaalin pohjalta
Kulttuurisen tiedon käyttäminen työskentelyssä	työskentelee musiikin lajin mukaisesti ohjeiden mukaan	työskentelee musiikin lajin ja tyylin mukaisesti	työskentelee musiikin lajin ja tyylin mukaisesti ja tuo luontevasti esiin tyylilajin ominaispiirteitä tai poikkeaa niistä perustellusti

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
4. Elinikäisen oppimisen	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		

avaintaidot			
Ammattietiikka	työskentelee sopimusten mukaan	työskentelee tehtyjen sopimusten mukaan	työskentelee rakentavasti tehtyjen sopimusten mukaan ja etsii tarvittaessa tietoa tekijänoikeuksista ja kuluttajansuojalaista
Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	noudattaa ohjattuna työstä annettuja työturvallisuus-, kuulonsuojelu- ja ergonomiohjeita ja toimii siten, että ei aiheuta vaaraa itselleen tai muille	noudattaa työstä annettuja työturvallisuus-, kuulonsuojelu- ja ergonomiohjeita ja ottaa huomioon työyhteisön jäsenten ja työympäristön turvallisuuden	noudattaa työstä annettuja työturvallisuus-, kuulonsuojelu- ja ergonomiohjeita ja pyrkii toiminnallaan edistämään työturvallisuutta
	noudattaa huolellisuutta kuulokkeita käytettäessä	noudattaa huolellisuutta kuulokkeita käytettäessä	noudattaa huolellisuutta kuulokkeita käytettäessä
	selviytyy työtehtävästä mahdollisesta esiintymisjännityksestä huolimatta	toimii työtehtävässä luontevasti mahdollisesta esiintymisjännityksestä huolimatta.	toimii työtehtävässä luontevasti ja mahdollinen esiintymisjännitys on hallinnassa.

Taulukkoon on koottu arvioinnin kohteet sekä **arviointikriteerit mukautetulle** kolmelle eri osaamisen tasolle. Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
1. Työprosessin hallinta	Tyydyttävä T1*	Hyvä H2*	Kiitettävä K3*
	Opiskelija		
Työprosessin suunnittelu	suunnittelee avustettuna omaa työtään	suunnittelee tuettuna omaa työtään ja tekee työsuunnitelman ohjeiden mukaan	suunnittelee ohjattuna omaa työtään ja tekee työsuunnitelman sekä valitsee jatkuvassa ohjauksessa ohjelmistoa esiintymistilanteisiin ohjeiden mukaan
Tyylinmukainen musiikkiohjelmiston harjoittelu ja toteuttaminen	harjoittelee ja toteuttaa avustettuna tyylinmukaisen musiikkiohjelmiston	harjoittelee ja toteuttaa tuettuna tyylinmukaisen musiikkiohjelmiston	harjoittelee ja toteuttaa ohjattuna tyylinmukaisen musiikkiohjelmiston yhteistyössä muiden kanssa ottaen vastaan palautetta
Musiikillisen ilmaisun yleisimpien merkitsemistapojen tulkitseminen	tulkitsee avustettuna musiikillisen ilmaisun yleisimpiä merkitsemistapoja ohjeita noudattaen	tulkitsee tuettuna musiikillisen ilmaisun yleisimpiä merkitsemistapoja ohjeita noudattaen	tulkitsee ohjattuna musiikillisen ilmaisun yleisimpiä merkitsemistapoja ja kysyy tarvittaessa neuvoa
Työtehtävien ja kokoonpanojen vaatimusten mukainen esiintyminen	toteuttaa avustettuna etukäteen sovitun mukaisen esiintymisen	toteuttaa tuettuna etukäteen sovitun mukaisen esiintymisen kokoonpanojen vaatimusten mukaisesti	toteuttaa ohjattuna vakuuttavasti ja laadukkaasti työtehtävien ja kokoonpanojen mukaisen esiintymisen
Itsearviointi	arvioi avustettuna työskentelyään suhteessa tavoitteisiin.	arvioi tuettuna työskentelyään suhteessa tavoitteisiin sekä muuttaa avustettuna toimintaansa ohjeiden mukaan.	arvioi ja kehittää ohjattuna omaa toimintaansa ottaen vastaan palautetta sekä muuttaa jatkuvassa ohjauksessa toimintaansa ohjeiden mukaan.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
2. Työmenetelmien,	Tyydyttävä T1*	Hyvä H2*	Kiitettävä K3*

Koulutuskeskus Salpaus musiikkialan perustutkinto

-välineiden ja -materiaalin hallinta	Opiskelija		
Solistisen osuuden soittaminen tai laulaminen esiintymis- tai äänitystilanteessa ja oman instrumentin hallinta	esittää avustettuna solistisen osuuden instrumentillaan ennalta harjoitetun mukaisesti	esittää tuettuna solistisen kokonaisuuden tai osuuden instrumentillaan ennalta harjoitetun mukaisesti	esittää ohjattuna solistisen kokonaisuuden tai osuuden instrumentillaan ennalta harjoitetun mukaisesti sekä hallitsee ohjattuna instrumenttinsa esiintymis- tai äänitystilanteessa
	reagoi avustettuna yhtyeen jäsenten tai johtajan antamiin viitteisiin.	reagoi tuettuna yhtyeen jäsenten tai johtajan antamiin viitteisiin.	reagoi ohjattuna yhtyeen jäsenten tai johtajan antamiin viitteisiin tilanteeseen soveltuvalta tavalla.
ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta	Tyydyttävä T1*	Hyvä H2*	Kiitettävä K3*
	Opiskelija		
Työskentely nuottien tai muun esitysmateriaalin pohjalta	työskentelee avustettuna nuottien tai muun esitysmateriaalin pohjalta ohjeiden mukaan	työskentelee tuettuna nuottien tai muun esitysmateriaalin pohjalta ohjeiden mukaan	työskentelee ohjattuna nuottien ja muun esitysmateriaalin pohjalta ohjeiden mukaan
Kulttuurisen tiedon käyttäminen työskentelyssä	työskentelee avustettuna musiikin lajin mukaisesti ohjeiden mukaan.	työskentelee tuettuna musiikin lajin ja tyylin mukaisesti ohjeiden mukaan.	työskentelee ohjattuna musiikin lajin ja tyylin mukaisesti ja pyrkii jatkuvassa ohjauksessa tuomaan esiin tyylin ominaispiirteitä.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot	Tyydyttävä T1*	Hyvä H2*	Kiitettävä K3*
	Opiskelija		
Ammattietiikka	työskentelee avustettuna tutussa työympäristössä sopimusten mukaan	työskentelee tuettuna tutussa työympäristössä sopimusten mukaan	työskentelee ohjattuna ohjeiden ja sopimusten mukaan
Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	noudattaa avustettuna työstä annettuja työturvallisuus-, kuulonsuojelu- ja ergonomiohjeita siten, ettei aiheuta vaaraa itselleen tai muille	noudattaa tuettuna työstä annettuja työturvallisuus-, kuulonsuojelu- ja ergonomiohjeita siten, ettei aiheuta vaaraa itselleen tai muille	noudattaa ohjattuna työstä annettuja työturvallisuus-, kuulonsuojelu- ja ergonomiohjeita aiheuttamatta vaaraa itselleen tai muille
	noudattaa avustettuna huolellisuutta kuulokkeita käytettäessä	noudattaa tuettuna huolellisuutta kuulokkeita käytettäessä	noudattaa ohjattuna huolellisuutta kuulokkeita käytettäessä
	selviytyy avustettuna työtehtävästä mahdollisesta esiintymisjännityksestä huolimatta.	selviytyy tuettuna työtehtävästä mahdollisesta esiintymisjännityksestä huolimatta.	selviytyy ohjattuna työtehtävästä mahdollisesta esiintymisjännityksestä huolimatta.

Oppimistavoitteet

Opiskelija suunnittelee ohjattuna omaa musiikkialan solistitehtäväänsä ja työskentelee nuotti- tai muun esitysmateriaalin pohjalta yksin tai ryhmässä. Hän tekee työsuunnitelman, jossa huomioi kokoonpanojen tai yksittäisen instrumentin vaatimukset ohjelmistolle sekä harjoitusaikataulun. Opiskelija harjoittelee ohjattuna musiikin yleisimpien merkitsemistapojen mukaista tulkintaa. Opiskelija ottaa vastaan ohjausta solistisen muusikkouden kehittämisessä. Hän noudattaa työtehtävässä annettuja työturvallisuusohjeita sekä ergonomista ja eettistä toimintatapaa. Ohjelmiston valmistelussa

hän oppii hyödyntämään kulttuurista tietoa. Hän työskentelee suunniteltujen sopimusten mukaan. Hän arvioi sekä kehittää omaa toimintaansa annetun palautteen avulla. Esiintymistilanteessa opiskelija hallitsee oman instrumenttinsa ja suoriutuu työtehtävästä mahdollisesta esiintymisjännityksestä huolimatta. Opiskelija oppii markkinoimaan omaa osaamistaan.

Ohjaussuunnitelma: oppimisympäristöt ja –menetelmät

- ◆ Opetus ja ohjaus toteutetaan lähiopetuksena, ryhmä-, pari-, ja /tai itsenäisenä työskentelyinä monimuotoisilla opetus- ja ohjausmenetelmillä tilanteen vaatimalla tavalla.
- ◆ Solistina toimimista opiskellaan oppilaitoksessa tai muussa soveltuvassa työympäristössä.
- ◆ Tutkinnon osa sisältää 5 osaamispisteen laajuisesti työssäoppimista, joka toteutetaan kolmantena opiskeluvuonna työtehtävän suorittamiseen soveltuvassa työympäristössä.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa osaamisensa ammattiosaamisen näytössä toimien muusikon työtehtävissä yhtyeessä, produktiossa, yrityksessä tai muissa organisaatioissa. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että osoitettava osaaminen vastaa kattavasti tutkinnon perusteissa määrättyjä ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteita ja kriteereitä.

Ammattiosaamisen näyttöä voidaan jatkaa toisessa työpaikassa/työkohteessa tai ammatillisessa peruskoulutuksessa koulutuksen järjestäjän osoittamassa muussa paikassa niin, että osaamisen osoittamisen kattavuus varmistuu.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla.

Ammattiosaamisen näytön kuvaus

Solistina toimiminen -tutkinnon osa arvioidaan ammattiosaamisen näytössä numero 4-6 kolmantena opiskeluvuonna. Näytön kesto on yksi viikko. Ammattiosaamisen näyttö toteutetaan työtehtävissä oppilaitosympäristössä tai muussa soveltuvassa työympäristössä. Näytössä opiskelija osoittaa valmiutensa musiikkialan solistisen työtehtävän suunnitteluun ja toteuttamiseen yksin tai ryhmässä sekä oman osaamisensa markkinointiin. Opiskelijan tulee ottaa työskennellessään huomioon sekä työympäristö että ryhmän muut mahdolliset jäsenet. Esiintymisessään hän huomioi kohderyhmän ja esiintyy luontevasti mahdollisesta esiintymisjännityksestä huolimatta. Työtehtävä suoritetaan annettujen ohjeiden mukaisesti. Opiskelija noudattaa työtehtävässä annettuja työturvallisuusohjeita sekä ergonomista ja eettistä toimintatapaa. Ammattiosaamisen näyttö toteutetaan moduulis suunnitelman mukaan.

2.3.2 Laulaminen tai soittaminen yhtyeessä 15 osp

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

- ◆ harjoittelee uutta yhtye- tai orkesteriohjelmistoa sekä ylläpitää ja esittää ohjelmistoa vastaanot- taen palautetta
- ◆ toteuttaa musiikin tyylikausien tai -lajien ominaispiirteitä
- ◆ soittaa tai laulaa nuottien tai muun esitysmateriaalin pohjalta
- ◆ tulkitsee musiikillisen ilmaisun yleisimpiä merkitsemistapoja
- ◆ esiintyy työtehtävien ja kokoonpanojen vaatimusten mukaisesti
- ◆ tarvittaessa markkinoi osaamistaan ja suunnittelee työtehtävän toteutuksen tilaajan toiveiden mukaisesti.

Osaamisen arviointi

Taulukkoon on koottu arvioinnin kohteet sekä arviointikriteerit mukautetulle kolmelle eri osaamisen tasolle. Opetussuunnitelmaperustaisessa koulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla opintokokonaisuuden keskeinen sisältö.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
1. Työprosessin hallinta	Opiskelija		
Työprosessin suunnittelu	suunnittelee omaa työtään	suunnittelee omaa työtään ja tekee ohjeiden mukaan toteuttamiskelpoisen työsuunnitelman	suunnittelee omaa työtään ja tekee toteuttamiskelpoisen työsuunnitelman sekä muuttaa suunnitelmaa tarpeen vaatiessa
	valitsee yhtyeelleen sävellettyä perusohjelmistoa erilaisiin esitystilanteisiin	valitsee yhtyeensä taitoihin ja erilaisiin esitystilanteisiin sopivaa perusohjelmistoa	suunnittelee yhtyeensä taitoihin ja erilaisiin esitystilanteisiin sopivia ehjiä ohjelmakokonaisuuksia
Tyylinmukainen musiikkiohjelmiston harjoittelu ja toteuttaminen	harjoittelee ja toteuttaa tyylinmukaisen musiikkiohjelmiston ohjeiden mukaan	harjoittelee ja toteuttaa tyylinmukaisen musiikkiohjelmiston ja neuvottelee toteutuksesta työryhmän jäsenten kanssa	harjoittelee ja toteuttaa tyylinmukaisen musiikkiohjelmiston yhteistyössä muiden kanssa sekä työskentelee suunnitelmallisesti ja muokkaa jo valmistamaansa ohjelmistoa esiintymistilanteisiin sopivaksi
Työtehtävien ja kokoonpanojen vaatimusten mukainen esiintyminen	toteuttaa esityksen etukäteen sovitun mukaisesti	esiintyy työtehtävien ja kokoonpanojen vaatimusten mukaisesti	esiintyy vakuuttavasti ja laadukkaasti työtehtävien ja kokoonpanojen mukaisesti
Itsearviointi	arvioi työskentelyään suhteessa tavoitteisiin.	arvioi työskentelyään suhteessa tavoitteisiin sekä muuttaa toimintaansa ohjeiden mukaisesti.	arvioi ja kehittää omaa toimintaansa saavuttaakseen parhaan mahdollisen laadun, ottaen vastaan myös kehittämisehdotuksia.

Koulutuskeskus Salpaus musiikkialan perustutkinto

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT			
2. Työmenetelmien, -välineiden ja -materiaalin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3	
	Opiskelija			
Harjoittelumenetelmien hallinta	soittaa/laulaa uutta ohjelmistoa ohjatusti	soittaa/laulaa uutta ohjelmistoa kohtuullisella valmistautumisajalla	soittaa/laulaa ja tarvittaessa harjoituttaa ja/tai muokkaa ohjelmistoa lyhyelläkin valmistautumisajalla	
	valmistaa ohjelmiston kohtalaiseen esityskuntoon sovitussa aikataulussa	valmistaa ohjelmiston esityskuntoon sovitussa aikataulussa	valmistaa ohjelmiston varmaan esityskuntoon sovitussa aikataulussa	
Oman osuuden soittaminen/laulaminen esiintymis- tai äänitystilanteessa ja oman instrumentin hallinta	valmistelee esitystilanteen oman instrumenttinsa kannalta	selviytyy itselleen tutun kokoonpanon tavanomaisen esitystilanteen vaatimista järjestelyistä	selviytyy erilaisten esitystilanteiden vaatimista järjestelytehtävistä ja ottaa huomioon tilanteen akustiset, äänentoistolliset ja esitykselliset vaatimukset	
	esittää osuutensa yhtyeen jäsenenä ennalta harjoitetun mukaisesti siten, että rytmin, dynamiikan ja harmonian käsittely on korrektaa	esittää osuutensa ennalta harjoitetun mukaisesti ottaen huomioon musiikin tyylilajin, halliten instrumenttinsa esiintymis- tai äänitystilanteessa	esittää osuutensa tyylilajin mukaisesti lyhyelläkin valmistautumisajalla, halliten instrumenttinsa ja esitettävän ohjelmiston esiintymis- tai äänitystilanteessa sekä esittää tarvittaessa rakentavia kehittämissuhteita	ottaa tarvittaessa määrätietoisesti vastuuta musiikillisesta kokonaisuudesta
		esittää sävellykset suurimmalta osaltaan hallitusti	esittää teokset varmasti, hallitusti ja sujuvasti	
Esiintyminen	esiintyy yhtyeen jäsenenä asianmukaisesti ja reagoi yhtyeen jäsenten tai johtajan antamiin viitteisiin.	esiintyy yhtyeen jäsenenä luontevasti ja reagoi yhtyeen jäsenten tai johtajan antamiin viitteisiin työtehtävään soveltaen.	esiintyy luontevasti ja varmasti muut yhtyeen jäsenet ja yleisön huomioon ottaen.	

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Musiikillisen ilmaisun yleisimpien merkitsemistapojen tulkitseminen	tulkitsee musiikillisen ilmaisun yleisimpiä merkitsemistapoja ohjeita noudattaen	tulkitsee musiikillisen ilmaisun yleisimpiä merkitsemistapoja ja kysyy tarvittaessa neuvoa	tulkitsee sujuvasti musiikillisen ilmaisun merkitsemistapoja
Työskentely nuottien tai muun esitysmateriaalin pohjalta	työskentelee nuottien tai muun esitysmateriaalin pohjalta ohjeiden mukaan	työskentelee nuottien tai muun esitysmateriaalin pohjalta	työskentelee sujuvasti ja ammattitaitoisesti nuottien ja muun esitysmateriaalin pohjalta
Kulttuurisen tiedon käyttäminen työskentelyssä	työskentelee musiikin lajin mukaisesti noudattaen saamia ohjeita.	työskentelee musiikin lajin ja tyylin mukaisesti.	työskentelee musiikin lajin ja tyylin mukaisesti ja tuo luontevasti esiin tyylilajin ominaispiirteitä.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		

Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	noudattaa ohjattuna työstä annettuja työturvallisuus-, kuulonsuojelu- ja ergonomiohjeita ja toimii siten, että ei aiheuta vaaraa itselleen tai muille	noudattaa työstä annettuja työturvallisuus-, kuulonsuojelu- ja ergonomiohjeita ja ottaa huomioon työyhteisön jäsenten ja työympäristön	noudattaa työstä annettuja työturvallisuus-, kuulonsuojelu- ja ergonomiohjeita ja pyrkii toiminnallaan edistämään työturvallisuutta
	noudattaa huolellisuutta kuulokkeita käytettäessä	noudattaa huolellisuutta kuulokkeita käytettäessä	noudattaa huolellisuutta kuulokkeita käytettäessä
	selviytyy työtehtävästä mahdollisesta esiintymisjännityksestä huolimatta.	toimii työtehtävässä luontevasti mahdollisesta esiintymisjännityksestä huolimatta.	toimii työtehtävässä luontevasti ja mahdollinen esiintymisjännitys on hallinnassa.

Taulukkoon on koottu arvioinnin kohteet sekä **arviointikriteerit mukautetulle** kolmelle eri osaamisen tasolle. Opetussuunnitelmaperustaisessa koulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla opintokokonaisuuden keskeinen sisältö.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
1. Työprosessin hallinta	Tyydyttävä T1*	Hyvä H2*	Kiitettävä K3*
	Opiskelija		
Työprosessin suunnittelu	suunnittelee avustettuna omaa työtään	suunnittelee tuettuna omaa työtään ja tekee työsuunnitelman ohjeiden mukaan	suunnittelee ohjattuna omaa työtään ja tekee työsuunnitelman sekä valitsee jatkuvassa ohjauksessa ohjelmistoa esiintymistilanteisiin
	valitsee avustettuna sävellettyä perusohjelmistoa erilaisiin esiintymistilanteisiin	valitsee tuettuna sävellettyä perusohjelmistoa erilaisiin esiintymistilanteisiin	valitsee ohjattuna yhtyeelleen sävellettyä perusohjelmistoa erilaisiin esitystilanteisiin
Tyylinmukainen musiikkiohjelmiston harjoittelu ja toteuttaminen	harjoittelee ja toteuttaa avustettuna tyylinmukaisen musiikkiohjelmiston ohjeiden mukaan	harjoittelee ja toteuttaa tuettuna tyylinmukaisen musiikkiohjelmiston ohjeiden mukaan	harjoittelee ja toteuttaa ohjattuna tyylinmukaisen musiikkiohjelmiston yhteistyössä muiden kanssa ottaen vastaan palautetta
Työtehtävien ja kokoonpanojen vaatimusten mukainen esiintyminen	toteuttaa avustettuna esityksen etukäteen sovitun mukaisesti	toteuttaa tuettuna esityksen etukäteen sovitun ja kokoonpanojen vaatimusten mukaisesti	toteuttaa ohjattuna vakuuttavasti ja laadukkaasti esityksen etukäteen sovitun ja kokoonpanojen vaatimusten mukaisesti
Itsearviointi	arvioi avustettuna työskentelyään suhteessa tavoitteisiin.	arvioi avustettuna työskentelyään suhteessa tavoitteisiin sekä muuttaa avustettuna toimintaansa ohjeiden mukaan.	arvioi ohjattuna omaa toimintaansa ottaen vastaan palautetta sekä muuttaa jatkuvassa ohjauksessa toimintaansa ohjeiden mukaan.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
2. Työmenetelmien, -välineiden ja -materiaalin hallinta	Tyydyttävä T1*	Hyvä H2*	Kiitettävä K3*
	Opiskelija		
Harjoittelumenetelmien hallinta	harjoittelee avustettuna uutta ohjelmistoa tutussa ryhmässä	soittaa/laulaa tuettuna uutta ohjelmistoa kohtuullisella valmistumisajalla	soittaa/laulaa ohjattuna uutta ohjelmistoa sovitulla valmistautumisajalla
	valmistaa avustettuna ohjelmiston kohtalaiseen esityskuntoon	valmistaa tuettuna ohjelmiston kohtalaiseen esityskuntoon sovitussa aikataulussa	valmistaa ohjattuna ohjelmiston esityskuntoon sovitussa aikataulussa

Koulutuskeskus Salpaus musiikkialan perustutkinto

Oman osuuden soittaminen/laulaminen esiintymis- tai äänitilanteessa ja oman instrumentin hallinta	valmistelee avustettuna esitystilanteen oman instrumenttinsa kannalta	valmistelee ja selviytyy tuettuna itselleen tutun kokoonpanon ja tavanomaisen esitystilanteen vaatimista järjestelyistä	valmistelee ja selviytyy ohjattuna itselleen tutun kokoonpanon ja tavanomaisen esitystilanteen vaatimista järjestelyistä
	esittää avustettuna osuutensa ennalta harjoitetun ja ohjeiden mukaan yhtyeen jäsenenä	esittää tuettuna osuutensa ennalta harjoitetun mukaisesti yhtyeen jäsenenä	esittää ohjattuna osuutensa ennalta harjoitetun mukaisesti halliten jatkuvassa ohjauksessa instrumenttinsa esiintymis- tai äänitilanteessa
Esiintyminen	esiintyy avustettuna yhtyeen jäsenenä ja reagoi yhtyeen jäsenten ja johtajan antamiin viitteisiin.	esiintyy tuettuna yhtyeen jäsenenä ja reagoi yhtyeen jäsenten ja johtajan antamiin viitteisiin.	esiintyy ohjattuna yhtyeen jäsenenä luontevasti ja ottaa jatkuvassa ohjauksessa huomioon yhtyeen jäsenten ja johtajan antamat viitteet.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta	Tyydyttävä T1*	Hyvä H2*	Kiitettävä K3*
	Opiskelija		
Musiikillisen ilmaisun yleisimpien merkitsemistapojen tulkitseminen	tulkitsee avustettuna musiikillisen ilmaisun yleisimpiä merkitsemistapoja ohjeita noudattaen	tulkitsee tuettuna musiikillisen ilmaisun yleisempiä merkitsemistapoja ohjeiden mukaisesti	tulkitsee ohjattuna musiikillisen ilmaisun yleisimpiä merkitsemistapoja ja kysyy tarvittaessa neuvoa
Työskentely nuottien tai muun esitysmateriaalin pohjalta	työskentelee avustettuna nuottien ja muun esitysmateriaalin pohjalta	työskentelee tuettuna nuottien tai muun esitysmateriaalin pohjalta	työskentelee ohjattuna nuottien ja muun esitysmateriaalin pohjalta ohjeiden mukaan
Kulttuurisen tiedon käyttäminen työskentelyssä	työskentelee avustettuna musiikin lajin mukaisesti noudattaen saamia ohjeita	työskentelee tuettuna musiikin lajin ja tyylin mukaisesti noudattaen saamia ohjeita	työskentelee ohjattuna musiikin lajin ja tyylin mukaisesti noudattaen saamia ohjeita

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot	Tyydyttävä T1*	Hyvä H2*	Kiitettävä K3*
	Opiskelija		
Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	noudattaa avustettuna työstä annettuja työturvallisuus-, kuulonsuojelu- ja ergonomiohjeita ja toimii avustettuna siten, että ei aiheuta vaaraa itselleen tai muille	noudattaa tuettuna työstä annettuja työturvallisuus-, kuulonsuojelu- ja ergonomiohjeita ja toimii tuettuna siten, että ei aiheuta vaaraa itselleen tai muille	noudattaa ohjattuna työstä annettuja työturvallisuus-, kuulonsuojelu- ja ergonomiohjeita aiheuttamatta vaaraa itselleen tai muille.
	noudattaa avustettuna huolellisuutta kuulokkeita käytettäessä	noudattaa tuettuna huolellisuutta kuulokkeita käytettäessä	noudattaa ohjattuna huolellisuutta kuulokkeita käytettäessä
	selviytyy avustettuna työtehtävästä mahdollisesta esiintymisjännityksestä huolimatta.	selviytyy tuettuna työtehtävästä mahdollisesta esiintymisjännityksestä huolimatta.	selviytyy ohjattuna työtehtävästä mahdollisesta esiintymisjännityksestä huolimatta.

Oppimistavoitteet

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja valmistelee musiikkialan työtehtävää yhtyeen jäsenenä laulaen ja/tai soittaen. Hän valitsee, harjoittelee ja toteuttaa ohjelmistoa nuottien ja muun esitysmateriaalin pohjalta hyödyntäen kulttuurista tietoa työskentelyssään. Opiskelija ottaa työskentelyssään huomioon musiikin tyylilajin sekä kokoonpanon asettamat ja muut työtehtävään ja esiintymiseen liittyvät vaatimukset.

Oman instrumentin ja esitystilanteen hallinta, musiikin tulkinta ja dynamiikka, vuorovaikutus ja työturvallisuusohjeiden noudattaminen vahvistuvat työprosessin aikana. Opiskelija arvioi ja kehittää omaa toimintaansa ja ottaa vastaan palautetta. Opiskelijaa ohjataan tunnistamaan ja markkinoimaan omaa osaamistaan.

Ohjaussuunnitelma: oppimisympäristöt ja –menetelmät:

- ◆ Opetus ja ohjaus toteutetaan lähiopetuksena, ryhmä-, pari-, ja /tai itsenäisenä työskentelynä monimuotoisilla opetus- ja ohjausmenetelmillä tilanteen vaatimalla tavalla.
- ◆ Laulamista ja soittamista yhtyeessä opiskellaan oppilaitosympäristössä tai muussa soveltuvassa työympäristössä.
- ◆ Tutkinnon osa sisältää 5 osaamispisteen laajuisesti työssäoppimista, joka toteutetaan kolmantena opiskeluvuonna työtehtävän suorittamiseen soveltuvassa työympäristössä.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa osaamisensa ammattiosaamisen näytössä toimien muusikon työtehtävissä musiikkialan yhtyeessä, produktiossa, yrityksessä tai muissa organisaatioissa. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että osoitettava osaaminen vastaa kattavasti tutkinnon perusteissa määrättyjä ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteita ja kriteereitä.

Ammattiosaamisen näyttöä voidaan jatkaa toisessa työpaikassa/työkohteessa tai ammatillisessa peruskoulutuksessa koulutuksen järjestäjän osoittamassa muussa paikassa niin, että osaamisen osoittamisen kattavuus varmistuu.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla.

Ammattiosaamisen näytön kuvaus

Laulaminen ja soittaminen yhtyeessä – tutkinnon osa arvioidaan ammattiosaamisen näytössä numero 4-6 kolmantena opiskeluvuonna. Näytön kesto on yksi viikko. Ammattiosaamisen näyttö toteutetaan työtehtävissä oppilaitosympäristössä tai muussa soveltuvassa työympäristössä. Näytössä opiskelija ottaa osaa työtehtävän suunnitteluun ryhmässä ja on mukana sen toteuttamisessa soittamalla ja/tai laulamalla yhtyeessä sovitussa esiintymistilanteessa. Työtehtävä suoritetaan annettujen ohjeiden mukaisesti. Opiskelijaa ohjataan tekemään oma osuutensa ja opastetaan noudattamaan työtehtävässä annettuja työturvallisuusohjeita sekä ergonomista ja eettistä toimintatapaa. Opiskelijan tulee ottaa työskennellessään huomioon sekä työympäristö että ryhmän muut mahdolliset jäsenet. Esiintymistilanteessa opiskelija toimii luontevasti huomioiden yleisön mahdollisesta esiintymisjännityksestä huolimatta.

2.3.3 Produktiotyö 10 osp**Ammattitaitovaatimukset**

Opiskelija

- ◆ osallistuu produktion suunnitteluun
- ◆ osallistuu produktion valmistamiseen
- ◆ toimii produktion esitystilanteessa tai muussa produktiutilanteessa ammattialansa mukaisessa työtehtävässä
- ◆ hoitaa produktion liittyviä tuotantotehtäviä.

Osaamisen arviointi

Taulukkoon on koottu arvioinnin kohteet sekä arviointikriteerit kolmelle eri osaamisen tasolle.

Opetussuunnitelmaperustaisessa koulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla

opintokokonaisuuden keskeinen sisältö.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
1. Työprosessin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Produktion suunnittelu	osallistuu produktion suunnitteluun ja hoitaa siihen liittyviä yksittäisiä tehtäviä ja noudattaa sovittuja aikatauluja	tuo esille omia näkemyksiään, tekee ehdotuksia ja vastaa jonkin osa-alueen suunnittelusta yhteistyössä muiden kanssa	hahmottaa produktion kokonaisuutena ja vastaa itsenäisesti jonkin osa-alueen suunnittelusta
Produktion valmistaminen	hoitaa yksittäisiä produktion valmistamiseen liittyviä tehtäviä saamiensa ohjeiden mukaisesti	hoitaa sovittuja produktion valmistamiseen liittyviä tehtäviä oma-aloitteisesti ja annettuja aikatauluja noudattaen	vastaa laaditun suunnitelman mukaisesti jonkin osa-alueen valmistelusta ja ymmärtää oman vastuun alueensa merkityksen kokonaisuuden osana
Produktion esitystilanteessa tai muussa produktiotehtävässä toimiminen	suorittaa saamiensa ohjeiden mukaisesti oman osuutensa produktion esitystilanteessa tai muussa produktiotehtävässä	seuraa aktiivisesti esitys- tai muuta produktiotyön tilannetta ja sopeuttaa toimintansa sen mukaisesti	toimii varmasti ja joustavasti produktion esitystilanteen tai muun produktiotehtävän vaatimusten mukaisesti
Itsearviointi	arvioi toimintaansa sovittujen työtehtävien suorittamisessa.	ottaa itsearvioinnissaan huomioon asetetut tavoitteet.	arvioi omia vahvuuksiaan ja tuo esiin ajatuksiaan oman toimintansa kehittämiseksi.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
2. Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		

Koulutuskeskus Salpaus musiikkialan perustutkinto

Produktion kokonaisuuden tai esitettävän ohjelman tuntemus	tuntee oman osuutensa produktion kokonaisuudesta tai esitettävästä ohjelmasta siten, että kykenee suoriutumaan omasta tehtävästään saamiensa ohjeiden mukaisesti	tuntee produktion kokonaisuuden tai esitettävän ohjelman siten, että kykenee vastaamaan omasta työtehtävästään	tuntee produktion kokonaisuuden tai esitettävän ohjelman siten, että pystyy seuraamaan myös muiden osuuksia ja työskentelemään ennakoivasti
Esityksen vaatima tekninen ja taiteellinen osaaminen	selviytyy esityksen teknisistä ja taiteellisista vaatimuksista ennalta harjoitellun mukaisesti.	selviytyy esityksen teknisistä ja taiteellisista vaatimuksista pääosin varmasti ja sujuvasti.	selviytyy esityksen teknisistä ja taiteellisista vaatimuksista varmasti, hallitusti ja sujuvasti, esityksestä välittyä persoonallinen näkemys.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Kulttuuri- ja taidealan tuntemus	tuntee kulttuuri- ja taidealan toimintaa siten, että osaa hankkia työtehtävässään tarvitsemaansa tietoa ohjeiden mukaan.	tuntee kulttuuri- ja taidealan toimintaa siten, että pystyy itsenäisesti hankkimaan ja valitsemaan tarvitsemaansa tietoa.	tuntee kulttuuri- ja taidealan toimintaa siten, että pystyy soveltamaan tarvitsemaansa tietoa työtehtävässään.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Terveys, turvallisuus ja työkyky	käyttää tarvittaessa kuulonsuojaimia ja osaa kysyä työturvallisuuteen liittyviä ohjeita.	noudattaa työstä annettuja työturvallisuus-, kuulonsuojelu- ja ergonomiaoheja.	noudattaa työstä annettuja työturvallisuus-, kuulonsuojelu- ja ergonomiaoheja ja ottaa huomioon työyhteisön jäsenten ja työympäristön turvallisuuden.

Taulukkoon on koottu arvioinnin kohteet sekä **arviointikriteerit mukautetulle** kolmelle eri osaamisen tasolle. Opetussuunnitelmaperustaisessa koulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla opintokokonaisuuden keskeinen sisältö.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
1. Työprosessin hallinta	Tyydyttävä T1*	Hyvä H2*	Kiitettävä K3*
	Opiskelija		
Produktion suunnittelu	osallistuu avustettuna produktion suunnitteluun ja hoitaa avustettuna siihen liittyviä yksittäisiä tehtäviä ja noudattaa avustettuna sovittuja aikatauluja	osallistuu tuettuna produktion suunnitteluun ja hoitaa tuettuna siihen liittyviä yksittäisiä tehtäviä ja noudattaa tuettuna sovittuja aikatauluja	hahmottaa produktion kokonaisuutena ja osallistuu ohjattuna produktion suunnitteluun ja hoitaa jatkuvassa ohjauksessa siihen liittyviä yksittäisiä tehtäviä ja noudattaa sovittuja aikatauluja

Koulutuskeskus Salpaus musiikkialan perustutkinto

Produktion valmistaminen	hoitaa avustettuna yksittäisiä produktion valmistamiseen liittyviä tehtäviä saamiensa ohjeiden mukaisesti	hoitaa tuettuna sovittuja produktion valmistamiseen liittyviä tehtäviä saamiensa ohjeiden mukaisesti	hoitaa ohjattuna sovittuja produktion valmistamiseen liittyviä tehtäviä ja ymmärtää jatkuvassa ohjauksessa oman vastualueensa merkityksen kokonaisuuden osana
Produktion esitystilanteessa tai muussa produktiotehtävässä toimiminen	suorittaa avustettuna oman osuutensa produktiotehtävissä tai produktion esitystilanteessa	suorittaa tuettuna saamiensa ohjeiden mukaisesti oman osuutensa produktiotehtävissä tai produktion esitystilanteessa	suorittaa ohjattuna saamiensa ohjeiden mukaisesti oman osuutensa produktion esitystilanteessa tai muussa produktiotehtävissä
Itsearviointi	arvioi avustettuna toimintaansa sovittujen työtehtävien suorittamisessa.	arvioi tuettuna toimintaansa sovittujen työtehtävien suorittamisessa.	arvioi ohjattuna toimintaansa sovittujen työtehtävien suorittamisessa ottaen jatkuvassa ohjauksessa huomioon asetetut tavoitteet.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
2. Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta	Tyydyttävä T1*	Hyvä H2*	Kiitettävä K3*
	Opiskelija		
Produktion kokonaisuuden tai esitettävän ohjelman tuntemus	suoriutuu avustettuna omasta osuudestaan produktion kokonaisuudessa	tuntee tuettuna oman osuutensa produktion kokonaisuudesta ja/tai esitettävästä ohjelmasta suoriutuen tehtävästään ohjeiden mukaisesti	tuntee ohjattuna produktion kokonaisuuden ja/tai esitettävän ohjelman siten, että pystyy seuraamaan myös muiden osuuksia ja suoriutuu tehtävästään luontevasti
Esityksen vaatima tekninen ja taiteellinen osaaminen	selviytyy avustettuna esityksen teknisistä ja taiteellisista vaatimuksista ennalta harjoitellun mukaisesti.	selviytyy tuettuna esityksen teknisistä ja taiteellisista vaatimuksista ennalta harjoitellun mukaisesti.	selviytyy ohjattuna luontevasti esityksen teknisistä ja taiteellisista vaatimuksista ennalta harjoitellun mukaisesti.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta	Tyydyttävä T1*	Hyvä H2*	Kiitettävä K3*
	Opiskelija		
Kulttuuri- ja taidealan tuntemus	osaa avustettuna hankkia työtehtävässään tarvitsemaansa tietoa kulttuuri- ja taidealan toiminnasta.	osaa tuettuna hankkia työtehtävässään tarvitsemaansa kulttuuri- ja taidealan toimintaan liittyvää tietoa ohjeiden mukaan.	hankkii ohjattuna kulttuuri- ja taidealan toimintaan liittyvää tietoa ja jatkuvassa ohjauksessa soveltaa tarvitsemaansa tietoa työtehtävässään.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot	Tyydyttävä T1*	Hyvä H2*	Kiitettävä K3*
	Opiskelija		
Terveys, turvallisuus ja työkyky	osaa tarvittaessa avustettuna käyttää kuulonsuojaimia ja noudattaa avustettuna työturvallisuuteen liittyviä ohjeita.	osaa tarvittaessa tuettuna käyttää kuulonsuojaimia ja noudattaa tuettuna työstä annettuja työturvallisuus-, kuulonsuojelu- ja ergonomiohjeita.	noudattaa ohjattuna työstä annettuja työturvallisuus-, kuulonsuojelu- ja ergonomiohjeita ja käyttää tarvittaessa kuulonsuojaimia.

Oppimistavoitteet

Opiskelija osallistuu yksin tai ryhmässä produktion toteuttamiseen hoitamalla ohjattuna siihen liittyviä yksittäisiä tehtäviä. Hän ymmärtää oman osuutensa merkityksen kokonaisuudessa ja selviytyy esityksen teknisistä ja taiteellisista vaatimuksista hankkimalla työtehtävään liittyvää tietoa. Opiskelija hahmottaa produktion kokonaisuutena ja ymmärtää myös muiden ryhmän jäsenten osuuden työtehtävässään. Opiskelija hankkii musiikki- ja taidealaan liittyvää tietoa ja soveltaa sitä työtehtävässään. Opiskelija arvioi suoritustaan ottamalla vastaan palautetta ja noudattamalla työturvallisuusohjeita.

Ohjaussuunnitelma: oppimisympäristöt ja –menetelmät:

- ◆ Opetus ja ohjaus toteutetaan lähiopetuksena, ryhmä-, pari-, ja /tai itsenäisenä työskentelynä monimuotoisilla opetus- ja ohjausmenetelmillä tilanteen vaatimalla tavalla.
- ◆ Produktiotyötä opiskellaan oppilaitosympäristössä tai muussa soveltuvassa työympäristössä.
- ◆ Tutkinnon osa sisältää 5 osaamispisteen laajuisesti työssäoppimista, joka toteutetaan kolmantena opiskeluvuonna työtehtävän suorittamiseen soveltuvassa työympäristössä.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa osaamisensa ammattiosaamisen näytössä toimien musiikkialan työtehtävissä yhteessä, produktiossa, yrityksessä tai muissa organisaatioissa. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että osoitettava osaaminen vastaa kattavasti tutkinnon perusteissa määrättyjä ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteita ja kriteereitä.

Ammattiosaamisen näyttöä voidaan jatkaa toisessa työpaikassa/työkohteessa tai ammatillisessa peruskoulutuksessa koulutuksen järjestäjän osoittamassa muussa paikassa niin, että osaamisen osoittamisen kattavuus varmistuu.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla.

Ammattiosaamisen näytön kuvaus

Produktiotyö -tutkinnon osa arvioidaan ammattiosaamisen näytössä numero 4-6 kolmantena opiskeluvuonna. Näytön kesto on yksi viikko. Ammattiosaamisen näyttö toteutetaan työtehtävissä oppilaitosympäristössä tai muussa soveltuvassa työympäristössä. Näytössä opiskelija ottaa osaa produktion suunnitteluun yksin tai ryhmässä ja osallistuu sen toteuttamiseen. Työtehtävä suoritetaan annettujen ohjeiden mukaisesti. Opiskelijaa ohjataan tekemään oma osuutensa ja opastetaan

noudattamaan työtehtävässä annettuja työturvallisuusohjeita sekä ergonomista ja eettistä toimintatapaa. Opiskelijan tulee ottaa työskennellessään huomioon sekä työympäristö että ryhmän muut mahdolliset jäsenet. Ammattiosaamisen näyttö toteutetaan moduulisuunnitelman mukaan.

2.3.4 Tutkinnon osa ammatillisesta perustutkinnosta

Tähän perustutkintoon voidaan sisällyttää yksi ammatillinen tutkinnon osa ammatillisista perustutkinnoista, joiden tutkinnon perusteet Opetushallitus on määrännyt.

2.3.5 Tutkinnon osa ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta

Tähän perustutkintoon voidaan sisällyttää yksi ammatillinen tutkinnon osa niistä ammattitutkinnoista tai erikoisammattitutkinnoista, joiden tutkinnon perusteista Opetushallitus on määrännyt.

2.3.6 Tutkinnon osa ammattikorkeakouluopinnoista (vain ammatillisessa peruskoulutuksessa)

Tähän perustutkintoon voidaan sisällyttää yksi ammatillinen tutkinnon osa tämän perustutkinnon alaan liittyvistä ammattikorkeakouluopinnoista.

2.3.7 Paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin perustuva tutkinnon osa

2.3.7.1 Muusikkouden kehittäminen 10-15 osp

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

- ◆ syventää muusikkouttaan perehtymällä suomalaisen musiikkikulttuurin eri osa-alueisiin
- ◆ saa omakohtaista kokemusta musiikista valmistelemalla opintojaksoihin liittyviä ohjelmakokonaisuuksia
- ◆ valmentautuu esiintymistilanteisiin
- ◆ työskentelee hyvässä vuorovaikutuksessa ryhmän kanssa
- ◆ käyttää tietotekniikkaa apunaan

Osaamisen arviointi

Taulukkoon on koottu arvioinnin kohteet sekä arviointikriteerit kolmelle eri osaamisen tasolle. Opetussuunnitelmaperustaisessa koulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla opintokokonaisuuden keskeinen sisältö.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
1. Työprosessin	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3

Koulutuskeskus Salpaus musiikkialan perustutkinto

hallinta	Opiskelija		
Työprosessin suunnittelu	Suunnittelee omaa työtään	suunnittelee omaa työtään ja tekee ohjeiden mukaan toteuttamiskelpoisen työsuunnitelman	suunnittelee omaa työtään ja tekee toteuttamiskelpoisen työsuunnitelman sekä muuttaa suunnitelmaa tarpeen vaatiessa
Tietokoneen käyttö	käyttää tietokonetta tiedon hankinnassa ja tehtävien toteuttamisessa	käyttää tarkoituksenmukaisesti tietotekniikkaa tiedon hankinnassa ja tehtävien toteuttamisessa.	käyttää tarkoituksenmukaisesti ja monipuolisesti tietotekniikkaa tehtävien syventämisessä ja toteuttamisessa.
Teoreettisen tiedon omaksuminen	hankkii musiikkialan teoreettista tietoa ymmärtäen hankkimansa tiedon merkityksen työtehtävälle	hankkii musiikkialan teoreettista tietoa ja ottaa huomioon kohderyhmän ymmärtäen hankkimansa tiedon merkityksen työtehtävälle	soveltaa musiikkialan teoreettista tietoa huomioiden kohderyhmän ja pystyy itsenäisesti toteuttamaan suunnitelman työtehtävässään
Analyyttisen musiikin kuuntelun kehittäminen	tunnistaa eri aikakausien musiikkia ja niiden tyylipiirteitä	tunnistaa ja ajoittaa eri aikakausien musiikkia sekä niiden rakenteita tai tyylipiirteitä	tunnistaa ja ajoittaa sujuvasti eri aikakausien musiikkia sekä niiden rakenteita ja tyylipiirteitä
Itsearviointi	arvioi työskentelyään suhteessa tavoitteisiin.	arvioi työskentelyään suhteessa tavoitteisiin sekä muuttaa toimintaansa ohjeiden mukaisesti.	arvioi ja kehittää omaa toimintaansa ottaen vastaan palautetta ja pyrkii työssään yhä parempaan laatuun.
ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
2. Työmenetelmien, välineiden ja materiaalin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija tai tutkinnon suorittaja		
Työtehtävän perusteena olevan instrumentin hallinta	toteuttaa harjoittelun ohjelmiston instrumentillaan esiintymis- ja/tai äänitystilanteessa	hallitsee instrumenttinsa esiintymis- ja/tai äänitystilanteessa	hallitsee instrumenttinsa ja esitettävän ohjelmiston esiintymis- ja/tai äänitystilanteessa
Työtehtävän perusteena olevan tiedon hallinta	työskentelee musiikin lajin mukaisesti ohjeiden mukaan.	työskentelee musiikin lajin ja tyylin mukaisesti.	työskentelee musiikin lajin ja tyylin mukaisesti ja tuo luontevasti esiin tyyliin ominaispiirteitä.
Ilmausaitojen käyttäminen työmenetelmänä	perehtyy luovan ilmaisun harjoituksiin ryhmässä	perehtyy luovan ilmaisun harjoituksiin ryhmässä ja pyrkii soveltamaan niitä esiintymistilanteiden suunnittelussa	soveltaa luovan ilmaisun harjoituksia ryhmässä esiintymistilanteiden suunnitteluun ja toteutukseen ottaen vastaan palautetta ja toimien vuorovaikutuksessa ryhmän muiden jäsenten kanssa
Esitystilanteiden hallinta	muokkaa ohjeiden mukaan musiikkia esitystä varten	muokkaa musiikkia esittämistä varten huomioiden esiintymistilanteen laadun ja siihen vaikuttavan harjoituksen merkityksen ja ottaa vastaan palautetta	muokkaa musiikkia esittämistä varten ottaen huomioon musiikin tyylin ja esiintymistilanteiden laadun sekä niihin vaikuttavien valmentavien harjoitusten merkityksen. Toimii itsenäisesti tilanteen vaatimalla tavalla ottaen vastaan palautetta
ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Instrumenttitietous	Tutustuu eri aikakausien instrumenttitietouteen	tunnistaa ja ajoittaa eri aikakausien historiaan liittyvää instrumenttitietoutta	tunnistaa ja ajoittaa sujuvasti eri aikakausien historiaan liittyvää instrumenttitietoutta
Musiikin historian tuntemus	tutustuu eri aikakausien musiikkiin ja niiden tyylipiirteisiin	tunnistaa ja ajoittaa eri aikakausien musiikkia sekä niiden rakenteita tai tyylipiirteitä	tunnistaa ja ajoittaa sujuvasti eri aikakausien musiikkia sekä niiden rakenteita ja tyylipiirteitä
Työskentely nuottien tai muun esitysmateriaalin pohjalta	Työskentelee nuottien tai muun esitysmateriaalin pohjalta hahmottaen musiikillisia rakenteita ja pyrkii hyödyntämään tietoaan käytännön muusikon työssä	työskentelee nuottien tai muun esitysmateriaalin pohjalta hahmottaen musiikillisia rakenteita ja hyödyntää tietoaan käytännön muusikon työssä	työskentelee itsenäisesti nuottien ja muun esitysmateriaalin pohjalta hahmottaen monipuolisesti ja sujuvasti musiikillisia rakenteita ja hyödyntää tietoaan käytännön muusikon työssä
Kulttuurisen tiedon käyttäminen työskentelyssä	harjoittelee ja toteuttaa musiikkiohjelmiston ottaen huomioon saamansa	harjoittelee ja toteuttaa musiikkiohjelmiston tyylinmukaisesti	harjoittelee ja toteuttaa musiikkiohjelmiston tyylinmukaisesti sekä työskentelee

Koulutuskeskus Salpaus musiikkialan perustutkinto

	tyylinmukaisuutta koskevat ohjeet		suunnitelmallisesti ja muokkaa jo valmistamaansa ohjelmistoa
ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
1. Elinikäisen oppimisen avaintaidot	Tyydyttävä T1 Opiskelija	Hyvä H2	Kiitettävä K3
Oppiminen ja ongelmanratkaisu	tiedostaa jatkuvassa ohjauksessa työtehtävissä syntyneitä ongelmatilanteita sekä tarvitsee jatkuvasti ohjausta tehdessään valintoja ohjeiden mukaan	ratkaisee tuettuna työtehtävissä syntyneitä ongelmatilanteita ja tekee tuettuna valintoja ohjeiden mukaan	ratkaisee ohjattuna työtehtävissä syntyneitä ongelmatilanteita ja tekee valintoja sekä päätöksiä ohjeiden mukaan
Vuorovaikutus ja yhteistyö	tekee vastuullaan olevat tehtävät, mutta tarvitsee ajoittain ohjausta	tekee vastuullaan olevat työt huolellisesti	toimii vastuullisesti, yhteistyökykyisesti ja tasavertaisesti erilaisten ihmisten kanssa ja työryhmän jäsenenä
Ammattietiikka	työskentelee ohjeiden mukaan ja noudattaa ohjattuna sovittuja sääntöjä ja aikatauluja tehtyjen sopimusten mukaisesti	työskentelee tehtyjen sopimusten, kuten tekijänoikeuksien mukaisesti noudattaen sovittuja sääntöjä ja aikatauluja	työskentelee tehtyjen sopimusten mukaan ja etsii tarvittaessa tietoa noudattaen sovittuja sääntöjä ja aikatauluja
Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	noudattaa ohjattuna työstä annettuja työturvallisuus-, kuulonsuojelu- ja ergonomiohjeita ja toimii siten, että ei aiheuta vaaraa itselleen tai muille selviytyy työtehtävästä mahdollisesta esiintymisjännityksestä huolimatta.	noudattaa työstä annettuja työturvallisuus-, kuulonsuojelu- ja ergonomiohjeita ja ottaa huomioon työyhteisön jäsenten ja työympäristön turvallisuuden toimii työtehtävässä luontevasti mahdollisesta esiintymisjännityksestä huolimatta	noudattaa työstä annettuja työturvallisuus-, kuulonsuojelu- ja ergonomiohjeita ja pyrkii toiminnallaan edistämään työturvallisuutta toimii työtehtävässä luontevasti ja mahdollinen esiintymisjännitys on hallinnassa.

Arviointi Taulukkoon on koottu arvioinnin kohteet sekä **arviointikriteerit mukautetulle** kolmelle eri osaamisen tasolle. Opetussuunnitelmaperustaisessa koulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla opintokokonaisuuden keskeinen sisältö.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
1. Työprosessin hallinta	Tyydyttävä T1* Opiskelija	Hyvä H2*	Kiitettävä K3*
Työprosessin suunnittelu	suunnittelee avustettuna omaa työtään	suunnittelee tuettuna omaa työtään ja tekee työsuunnitelman ohjeiden mukaisesti	suunnittelee ohjattuna omaa työtään ja tekee toteuttamiskelpoisen työsuunnitelman
Tietokoneen käyttö	käyttää avustettuna tietokonetta tiedon hankinnassa	käyttää tuettuna ohjeita noudattaen tietokonetta tiedon hankinnassa	käyttää ohjattuna ohjeita noudattaen tietokonetta tehtävien syventämisessä ja tiedon hankinnassa
Teoreettisen tiedon omaksuminen	omaksuu avustettuna työtehtävän perustana olevaa tietoa	omaksuu tuettuna työtehtävän perustana olevaa teoreettista tietoa ja ymmärtää tiedon merkityksen työtehtävälle	omaksuu ohjattuna riittävän määrän työtehtävän perusteena olevaa teoreettista tietoa ja käyttää sitä ohjattuna luontevasti työtehtävässään
Analyttisen musiikin kuuntelun kehittäminen	arvioi avustettuna kuulemaansa musiikkia	arvioi tuettuna kuultavaa musiikkia ja erottaa eri soitinryhmiä	arvioi ohjattuna kuultavaa musiikkia tyylilajin perusteella ja erottaa ohjattuna eri soitinryhmiä
Itsearviointi	arvioi avustettuna työskentelyään suhteessa tavoitteisiin	arvioi tuettuna työskentelyään suhteessa tavoitteisiin sekä muuttaa tuettuna toimintaansa ohjeiden mukaisesti	arvioi ohjattuna työskentelyään suhteessa tavoitteisiin sekä muuttaa ohjattuna toimintaansa ohjeiden mukaisesti ottaen vastaan palautetta
ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
2.Työmenetelmien,	Tyydyttävä T1*	Hyvä H2*	Kiitettävä K3*

Koulutuskeskus Salpaus musiikkialan perustutkinto

-välineiden ja materiaalin hallinta	Opiskelija		
Työtehtävän perusteena olevan instrumentin hallinta	harjoittelee ja hallitsee avustettuna ohjelmistoa instrumentillaan	harjoittelee tuettuna instrumentitaitojaan ja hallitsee tuettuna instrumentinsa ja ohjelmistonsa esiintymis- ja/tai äänitystilanteessa.	hallitsee ohjattuna instrumentinsa ja esitettävän ohjelmiston esiintymis- ja/tai äänitystilanteessa
Työtehtävän perusteena olevan tiedon hallinta	käyttää avustettuna työtehtävän perustana olevaa tietoa	käyttää tuettuna työtehtävässä tarvittavaa tietoa	hallitsee ohjattuna työtehtävässä tarvittavaa tietoa ja kykenee ohjattuna käyttämään sitä luovasti työssään
Ilmaisutaitojen käyttäminen työmenetelmänä	käyttää avustettuna luovan ilmaisun työmenetelmiä	osallistuu tuettuna luovan ilmaisun harjoituksiin ryhmässä ja käyttää tuettuna luovan ilmaisun taitoja esiintymistilanteissa	osallistuu ohjattuna luovan ilmaisun harjoituksiin, ottaa vastaan palautetta ja käyttää ohjattuna luovan ilmaisun työmenetelmiä esiintymistilanteissa
Esiintymistilanteiden hallinta	harjoittelee ja selviytyy avustettuna esiintymistilanteista.	ymmärtää tuettuna esiintymistilanteen laadun ja harjoituksen merkityksen ja selviytyy tuettuna esiintymistilanteista.	ymmärtää ohjattuna esiintymistilanteiden laadun ja harjoitusten merkityksen. Toimii esiintymistilanteessa ohjattuna tilanteen vaatimalla tavalla.
ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta	Tyydyttävä T1*	Hyvä H2*	Kiitettävä K3*
	Opiskelija		
Instrumenttitietous	tutustuu avustettuna instrumenttitietouteen	tutustuu tuettuna musiikin historiaan liittyvään instrumenttitietouteen	perehtyy ohjattuna musiikin historiaan liittyvään instrumenttitietouteen
Musiikin historian tuntemus	tutustuu avustettuna musiikin historiaan	tutustuu tuettuna musiikin historian erityispiirteisiin	perehtyy ohjattuna musiikin historian erityispiirteisiin ja tyylilajeihin
Työskentely nuottien tai muun esitysmateriaalin pohjalta	työskentelee avustettuna nuottien tai muun esitysmateriaalin pohjalta	työskentelee tuettuna nuottien tai muun esitysmateriaalin pohjalta	työskentelee ohjattuna sujuvasti nuottien ja muun esitysmateriaalin pohjalta
Kulttuurisen tiedon käyttäminen työskentelyssä	työskentelee avustettuna musiikin lajin ja tyylin mukaisesti	työskentelee tuettuna musiikin lajin ja tyylin mukaisesti	työskentelee ohjattuna musiikin lajin ja tyylin mukaisesti tuoden esiin tyylilajin ominaispiirteitä
ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
1. Elinikäisen oppimisen avaintaidot	Tyydyttävä T1*	Hyvä H2*	Kiitettävä K3*
	Opiskelija		
Oppiminen ja ongelmanratkaisu	ratkaisee avustettuna työtehtävissä syntyneitä ongelmatilanteita sekä tekee avustettuna valintoja ohjeiden mukaan	ratkaisee tuettuna työtehtävissä syntyneitä ongelmatilanteita ja tekee tuettuna valintoja ohjeiden mukaan	ratkaisee ohjattuna työtehtävissä syntyneitä ongelmatilanteita ja tekee valintoja sekä päätöksiä ohjeiden mukaan
Vuorovaikutus ja yhteistyö	toimii avustettuna annettuja ohjeita noudattaen vuorovaikutustilanteissa tutussa ympäristössä	toimii tuettuna annettuja ohjeita noudattaen vuorovaikutustilanteissa tutussa ympäristössä	toimii ohjattuna tilanteen vaatimalla tavalla yhteistyössä ja vuorovaikutustilanteissa tutussa ympäristössä
Ammattietiikka	työskentelee avustettuna tehtyjen sopimusten mukaan	työskentelee tuettuna tehtyjen sopimusten mukaan	työskentelee ohjattuna rakentavasti tehtyjen sopimusten mukaan
Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	toimii avustettuna työstä annettujen työturvallisuusohjeiden mukaan ja selviytyy avustettuna työtehtävästä mahdollisesta esiintymisjännityksestä huolimatta.	noudattaa tuettuna työstä annettuja työturvallisuusohjeita ja selviytyy tuettuna työtehtävästä mahdollisesta esiintymisjännityksestä huolimatta.	noudattaa ohjattuna työstä annettuja työturvallisuusohjeita aiheuttamatta vaaraa itselleen tai muille ja selviytyy ohjattuna työtehtävästä mahdollisesta esiintymisjännityksestä huolimatta.

Oppimistavoitteet

Opiskelija suunnittelee ohjattuna esiintymistilanteen tai muun musiikkialan työtehtävän käyttäen hyväkseen tietotekniikkaa. Työtehtävässä hän soveltaa omaksumaansa tietoa musiikin teoriasta ja käyttämänsä instrumentin historiasta sekä musiikin eri tyyllilajeista. Opiskelija valmistaa työtehtävän tyyllilajin mukaisen ohjelmiston ottaen huomioon kohderyhmän. Esitystilanteessa hän hallitsee oman instrumenttinsa soveltaen luovan ilmaisun työmenetelmiä. Opiskelija harjoittelee ja esiintyy nuottien tai muun esitysmateriaalin pohjalta hyödyntäen oppimaansa tietoa käytännön muusikon työstä. Toteuttaessaan työtehtävää opiskelija ratkaisee ongelmatilanteita, toimii vastuullisesti yhteistyössä ryhmän muiden mahdollisten jäsenten kanssa. Hän ottaa huomioon musiikkialan sopimukset, sovitut säännöt ja aikataulut. Hän noudattaa sovittuja työturvallisuusohjeita ja toimii luontevasti esiintymistilanteessa.

Ohjaussuunnitelma: oppimisympäristöt ja –menetelmät:

- ◆ Opetus ja ohjaus toteutetaan lähiopetuksena, ryhmä-, pari-, ja /tai itsenäisenä työskentelynä monimuotoisilla opetus- ja ohjausmenetelmillä tilanteen vaatimalla tavalla.
- ◆ Muusikkouden kehittäminen -tutkinnon osaa opiskellaan oppilaitosympäristössä tai muussa soveltuvassa työympäristössä.
- ◆ Tutkinnon osa sisältää 5 osaamispisteen laajuisesti työssäoppimista, joka toteutetaan kolmantena opiskeluvuonna työtehtävän suorittamiseen soveltuvassa työympäristössä.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa osaamisensa ammattiosaamisen näytössä toimien musiikkialan työtehtävissä yhtyeessä, produktiossa, yrityksessä tai muissa organisaatioissa. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että osoitettava osaaminen vastaa kattavasti tutkinnon perusteissa määrättyjä ammattitaitovaatimuksia, arvioinnin kohteita ja kriteereitä.

Ammattiosaamisen näyttöä voidaan jatkaa toisessa työpaikassa/työkohteessa tai ammatillisessa peruskoulutuksessa koulutuksen järjestäjän osoittamassa muussa paikassa niin, että osaamisen osoittamisen kattavuus varmistuu.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla.

Ammattiosaamisen näytön kuvaus

Muusikkouden kehittäminen -tutkinnon osa arvioidaan ammattiosaamisen näytössä numero 4-6 kolmantena opiskeluvuonna. Näytön kesto on 1-2 viikkoa. Ammattiosaamisen näyttö toteutetaan työtehtävissä oppilaitosympäristössä tai muussa soveltuvassa työympäristössä. Näytössä opiskelija osoittaa valmiutensa suunnitella ja toteuttaa esiintymistilaisuus tai muu soveltuva musiikkialan

työtehtävä yksin tai ryhmässä. Opiskelija noudattaa sovittua harjoitusaikataulua ja kehittää valmiuksiaan esiintymiseen ilmaisutaidon avulla. Työtehtävä suoritetaan annettujen ohjeiden mukaisesti. Opiskelijaa ohjataan tekemään oma osuutensa ja opastetaan noudattamaan työtehtävässä annettuja työturvallisuusohjeita sekä ergonomista ja eettistä toimintatapaa. Opiskelijan tulee ottaa työskennellessään huomioon sekä työympäristö että ryhmän muut mahdolliset jäsenet. Ammattiosaamisen näyttö toteutetaan moduulisuunnitelman mukaan.

3 YHTEISET TUTKINNON OSAT, OSAAMISTAVOITTEET JA OSAAMISEN ARVIOINTI AMMATILLISESSA PERUSKOULUTUKSESSA

3.1 Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen, 11 osp

Tutkinnon osan tulee sisältää kaikkien kolmen osa-alueen pakolliset osaamistavoitteet (yhteensä 8 osaamispistettä). Lisäksi tutkinnon osan tulee sisältää valinnaisia osaamistavoitteita miltä tahansa osa-alueelta tai osa-alueilta siten, että opiskelijalle kertyy yhteensä 11 osaamispisteen edestä viestintä- ja vuorovaikutusosaamista.

3.1.1 Äidinkieli

3.1.1.1 Äidinkieli, suomi

Pakolliset osaamistavoitteet, 5 osp

Opiskelija

- ◆ osaa viestiä ja toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa
- ◆ ymmärtää *omaan alaan* liittyvien tärkeimpien tekstilajien käytänteet, olennaisen sisällön ja tarkoituksen
- ◆ osaa hakea tietoa eri tietolähteistä ja käyttää tietoa sekä noudattaa lähteiden käytön periaatteita
- ◆ osaa hyödyntää mediaa ja verkon tarjoamia viestintä- ja vuorovaikutusvälineitä opiskelussaan sekä tehdä ammattiosaamistaan näkyväksi
- ◆ osaa laatia *alaan liittyviä* kirjallisia töitä
- ◆ osaa hyödyntää äidinkielen oppimisen luku- ja opiskelustrategioita
- ◆ ymmärtää äidinkielen sekä kirjallisuuden ja muun kulttuurin merkityksen *alan* ja ammatin kannalta
- ◆ osaa arvioida ja kehittää omaa äidinkielen taitoaan.

Osaamisen arviointi

Taulukkoon on koottu arvioinnin kohteet sekä arviointikriteerit kolmelle eri osaamisen tasolle.

Opetussuunnitelmaperustaisessa koulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla

opintokokonaisuuden keskeinen sisältö. Äidinkielen osaaminen arvioidaan Muusikkona toimiminen - opintojakson opiskelun aikana käyttäen monipuolisia arviointimenetelmiä.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Viestintä- ja vuorovaikutustilanteissa toimiminen	ilmaisee asiallisesti mielipiteensä yhteistyö- ja ryhmätilanteissa	perustelee monipuolisesti mielipiteensä ja väitteensä yhteistyö- ja ryhmätilanteissa	perustelee monipuolisesti näkemyksiään ja toimii erilaisissa vuorovaikutustilanteissa asiakaslähtöisesti, joustavasti ja vakuuttavasti
	osallistuu keskusteluun käyttämällä puheenvuoroja	osallistuu keskusteluun, vie keskustelua tavoitteen suunnassa eteenpäin	osallistuu aktiivisesti ja rakentavasti keskusteluun ja kantaa osaltaan vastuuta ryhmätilanteissa viestintäilmapiiristä
	toimii tarkoituksenmukaisella tavalla työelämän vuorovaikutustilanteissa	toimii asiallisesti ja kohteliaasti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa ja työhön liittyvissä asiakas- ja ryhmätilanteissa	toimii joustavasti ja rakentavasti erilaisissa työhön liittyvissä asiakas- ja ryhmätilanteissa
	pitää lyhyen esityksen käyttäen tilanteen vaatimaa kieltä ja asiatyyliä	pitää erilaisia esityksiä käyttäen tilanteen vaatimaa asiatyyliä ja alan termistöä	toimii oman alansa viestintätilanteissa joustavasti ja pitää erilaisia esityksiä tilanteen ja oman alan edellyttämällä tavalla
Tekstien ja tekstilajien ymmärtäminen	tuntee työelämän tekstilajeja ja vertailee niitä	ymmärtää ammattitaidon kannalta keskeisten tekstien päätarkoituksen ja tulkitsee tekstien merkityksiä	ymmärtää sekä tekstin tarkoituksen ja sanoman että yksityiskohtien merkityksen, tekee johtopäätöksiä ja arvioi tekstin sisältöä ja ilmaisutapaa
Tiedon hankkiminen	hakee ammattialansa kannalta keskeistä tietoa selkeistä teksteistä	hankkii ammattialansa liittyvää tietoa erilaisista lähteistä ja arvioi lähteiden luotettavuutta	hakee tietoa erilaisista lähteistä ja vaikeaselkoisistakin teksteistä sekä arvioi kriittisesti niiden luotettavuutta
	noudattaa tekijänoikeuksia, mutta tarvitsee joskus ohjausta	tuntee tekijänoikeudet oikeutena ja veloitteena, noudattaa tekijänoikeuksia mm. ilmoittamalla lähteensä	osaa viitata käyttämiinsä lähteisiin ja tarvittaessa pyytää niihin käyttöluvan
Mediataidot ja verkkoviestinnän hyödyntäminen	käyttää oman alansa ammattijulkaisuja ja mediatekstejä	käyttää keskeisiä viestintävälineitä ja osaa arvioida mediatekstejä	käyttää monipuolisesti viestintävälineitä ja arvioi kriittisesti mediatekstejä

Koulutuskeskus Salpaus musiikkialan perustutkinto

	käyttää ohjattuna eri medioita ammattitaitonsa esittelyyn	tekee ammattiosaamistaan näkyväksi eri medioiden avulla	dokumentoi ja kuvaa oppimistaan ja osaamistaan eri medioiden avulla
	viestii digitaalisissa ympäristöissä sovittujen periaatteiden mukaisesti	viestii digitaalisissa ympäristöissä sopivaa kieltä käyttäen	viestii ammatillisuutta osoittaen digitaalisen ympäristön vuorovaikutustilanteissa
Alan kirjallisten töiden laatiminen	kirjoittaa oikeinkirjoituksen perussääntöjen mukaisesti	käyttää sujuvaa lause- ja virkerakennetta ja jaksottaa tekstiä	hallitsee kielenkäytön perusnormit sekä hioo tuottamiensa tekstien kieli- ja ulkoasua
	tuottaa ammattitaidon kannalta keskeisiä tekstejä, mutta tarvitsee ajoittain ohjausta	tuottaa ammattitaidon kannalta keskeisiä tekstejä	tuottaa tavoitteellisesti ja työstää tekstejään oman arvion ja palautteen pohjalta
	laatii mallin mukaan asiakirjoja	laatii asianmukaiset asiakirjat	laatii asianmukaisia asiakirjoja ja osaa soveltaa asiakirjamalleja
Luku- ja opiskelustrategioiden hyödyntäminen	tekee muistiinpanoja ja tiivistää ydinasioita kuullun, luetun ja nähdyn pohjalta	tekee muistiinpanoja, tiivistää hankkimaansa tietoa ja käyttää lähteitä omassa tekstissään	arvioi omaa luku- ja opiskelustrategiaansa ja parantaa sitä palautteen pohjalta
Äidinkielen sekä kirjallisuuden ja muun kulttuurin merkityksen ymmärtäminen	tiedostaa äidinkielen taidon merkityksen omalla alallaan	ymmärtää äidinkielen merkitystä omalla alallaan ja monikielisessä työelämässä	osaa arvioida äidinkielen merkitystä omalla alallaan ja sen asemaa monikielisessä yhteiskunnassa sekä työelämän että yksilön kannalta
	tuntee esimerkkejä omaan alaan liittyvästä kirjallisuudesta tai muusta kulttuurista	tietää, mihin kirjallisuutta tai muuta kulttuuria voi alalla käyttää	ymmärtää kirjallisuuden tai muun kulttuurin merkityksen alalla toimimisessa
Oman äidinkielen taidon arvioiminen	arvioi äidinkielen taitoaan ja lukutaitoaan saamansa palautteen pohjalta ja kertoo, mitä siinä voisi parantaa.	arvioi realistisesti omaa kielenkäyttöään ja lukutaitoaan, tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan.	arvioi realistisesti omaa kielenkäyttöään ja lukutaitoaan, tunnistaa vahvuuksiaan, kehittämiskohteitaan ja kehittää taitojaan palautteen pohjalta.

Taulukkoon on koottu arvioinnin kohteet sekä **arviointikriteerit mukautetulle** kolmelle eri osaamisen tasolle. Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
	Tyydyttävä T1*	Hyvä H2*	Kiitettävä K3*
	Opiskelija		
Viestintä- ja vuorovaikutustilanteissa toimiminen	ilmaisee avustettuna mielipiteensä yhteistyö- ja ryhmätilanteissa	ilmaisee tuettuna mielipiteensä yhteistyö- ja ryhmätilanteissa	ilmaisee ohjattuna asiallisesti mielipiteensä yhteistyö- ja ryhmätilanteissa
	osallistuu avustettuna keskusteluun käyttämällä puheenvuoroja	osallistuu tuettuna keskusteluun käyttämällä puheenvuoroja	osallistuu ohjattuna keskusteluun käyttämällä puheenvuoroja
	toimii avustettuna työelämän vuorovaikutustilanteissa	toimii tuettuna työelämän vuorovaikutustilanteissa	toimii ohjattuna tarkoituksenmukaisella tavalla työelämän vuorovaikutustilanteissa
	pitää avustettuna lyhyen esityksen	pitää tuettuna lyhyen esityksen	pitää ohjattuna lyhyen esityksen käyttäen tilanteen vaatimaa kieltä ja asiatyyliä
Tekstien ja tekstilajien ymmärtäminen	tunnistaa avustettuna työelämän tekstilajeja	tunnistaa tuettuna työelämän tekstilajeja	tuntee ohjattuna työelämän tekstilajeja ja vertailee niitä ohjatusti
Tiedon hankkiminen	hakee avustettuna ammattialansa tietoa	hakee tuettuna ammattialansa kannalta keskeistä tietoa	hakee ohjattuna ammattialansa kannalta keskeistä tietoa selkeistä teksteistä
	noudattaa avustettuna tekijänoikeuksia	noudattaa tuettuna tekijänoikeuksia	noudattaa ohjattuna tekijänoikeuksia
Mediataidot ja verkkoviestinnän hyödyntäminen	käyttää avustettuna oman alansa ammattijulkaisuja ja mediatekstejä	käyttää tuettuna oman alansa ammattijulkaisuja ja mediatekstejä	käyttää ohjattuna oman alansa ammattijulkaisuja ja mediatekstejä
	käyttää avustettuna sovittua mediaa esitellessään ammattitaitonsa esittelyyn	käyttää tuettuna sovittua mediaa esitellessään ammattitaitonsa esittelyyn	käyttää ohjattuna sovittua mediaa esitellessään ammattitaitonsa esittelyyn
	viestii avustettuna digitaalisessa ympäristöissä sovittujen periaatteiden mukaisesti	viestii tuettuna digitaalisessa ympäristöissä sovittujen periaatteiden mukaisesti	viestii ohjattuna digitaalisessa ympäristöissä sovittujen periaatteiden mukaisesti

Koulutuskeskus Salpaus musiikkialan perustutkinto

Alan kirjallisten töiden laatiminen	kirjoittaa avustettuna tekstiä oikeinkirjoituksen perussääntöjen mukaisesti	kirjoittaa tuettuna tekstiä oikeinkirjoituksen perussääntöjen mukaisesti	kirjoittaa ohjattuna oikeinkirjoituksen perussääntöjen mukaisesti
	tuottaa avustettuna ammattitaidon kannalta keskeisiä sanoja	tuottaa tuettuna ammattitaidon kannalta keskeisiä lauseita	tuottaa ohjattuna ammattitaidon kannalta keskeisiä, lyhyitä tekstejä
	laatii avustettuna mallin mukaan asiakirjoja	laatii tuettuna mallin mukaan asiakirjoja	laatii ohjattuna mallin mukaan asiakirjoja
Luku- ja opiskelustrategioiden hyödyntäminen	tekee avustettuna muistiinpanoja kuullun, luetun tai nähdyn pohjalta	tekee tuettuna muistiinpanoja kuullun, luetun tai nähdyn pohjalta	tekee ohjattuna muistiinpanoja ja tiivistää ohjattuna ydinasioita kuullun, luetun ja nähdyn pohjalta
Äidinkielen sekä kirjallisuuden ja muun kulttuurin merkityksen ymmärtäminen	tiedostaa avustettuna äidinkielen taidon merkityksen omalla alallaan	tiedostaa tuettuna äidinkielen taidon merkityksen omalla alallaan	tiedostaa ohjattuna äidinkielen taidon merkityksen omalla alallaan
	nimeää avustettuna esimerkkejä omaan alaan liittyvästä kirjallisuudesta tai muusta kulttuurista	nimeää tuettuna esimerkkejä omaan alaan liittyvästä kirjallisuudesta tai muusta kulttuurista	nimeää ohjattuna esimerkkejä omaan alaan liittyvästä kirjallisuudesta tai muusta kulttuurista
Oman äidinkielen taidon arvioiminen	arvioi avustettuna äidinkielen taitoaan ja lukutaitoaan.	arvioi tuettuna äidinkielen taitoaan ja lukutaitoaan.	arvioi ohjattuna äidinkielen taitoaan ja lukutaitoaan saamansa palautteen pohjalta.

Osaamisen tunnustamisessa lukion kurssit *Kieli, tekstit ja vuorovaikutus* (Ä1), *Tekstien rakenteita ja merkityksiä* (Ä2), *Tekstit ja vaikuttaminen* (Ä4) sekä jokin seuraavista *Kirjallisuuden keinoja ja tulkintaa* (Ä3), *Teksti, tyyli ja konteksti* (Ä5), *Kieli, kirjallisuus ja identiteetti* (Ä6) tai *Puheviestinnän taitojen syventäminen* (Ä7) vastaavat tavoitteiltaan *Äidinkieli, suomi* -osa-alueen pakollisia osaamistavoitteita.

Oppimistavoitteet

Opiskelija toimii oman alansa työtehtävässä asiakaslähtöisesti, osaa perustella näkemyksiään ja osallistuu rakentavasti keskusteluun. Ymmärtää oman alansa tekstien tarkoitusta ja osaa arvioida niiden sisältöä ja tehdä johtopäätöksiä. Opiskelija hakee oman alansa tietoa eri lähteistä käyttämällä hyväkseen monipuolisesti viestintävälineitä. Opiskelija arvioi osaamistaan ja dokumentoi oppimistaan eri medioita hyödyntäen. Opiskelija osaa laatia omaan alaansa liittyviä asiakirjoja. Ymmärtää kirjallisuuden ja kulttuurin merkityksen omalla alallaan ja pystyy esittelemään ammattialaansa kirjallisesti ja suullisesti.

Integrointi ammatillisiin tutkinnon osiin

Integroidaan Muusikkona toimiminen -tutkinnon osaan.

- ◆ Opiskelija hankkii tarvittavaa tietoa eri lähteistä hyödyntäen monipuolisesti eri viestintävälineitä toimiessaan muusikkona yhtyeessä tai muussa kokoonpanossa. Opiskelija toimii vuorovaikutuksessa ryhmän jäsenten kanssa. Hän ymmärtää suomen kielen perinteitä sekä merkitystä musiikkialan työtehtävän näkökulmasta ja osaa hyödyntää oppimaansa tietoa käytännön työtehtävissä.

Ohjaussuunnitelma

- ◆ Musiikkialan kirjallisia ja suullisia käytäntöjä opiskellaan oppilaitosympäristössä ja/tai työssäoppimispaikoissa.
- ◆ Opetus ja ohjaus toteutetaan lähiopetuksena, ryhmä-, pari-, ja/tai itsenäisenä työskentelynä monimuotoisilla opetus- ja ohjausmenetelmillä tilanteen vaatimalla tavalla musiikkialan työtehtävissä.

Osaamisen arviointi

Äidinkieli arvioidaan toisena opiskeluvuonna Muusikkona toimiminen –tutkinnon osan ammattiosaamisen näytössä numero kaksi, jossa opiskelija käyttää äidinkieltä toimiessaan muusikkona yhtyeessä tai muussa kokoonpanossa sekä ammattiosaamisen näytössä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muilla opiskelijalle erikseen annetuilla tehtävillä käyttäen erikseen annettuja tehtäviä ja opiskelijalle soveltuvia monipuolisia ja vaihtelevia arviointimenetelmiä.

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Opiskelija

- ◆ osaa kehittää viestintä- ja vuorovaikutustaitojaan
- ◆ osaa kehittää esiintymis- ja ryhmätyötaitojaan
- ◆ osaa käyttää ja tulkita erilaisia tekstilajeja
- ◆ tuntee kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin muotoja ja merkitystä.

Osaamisen arviointi

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Viestintä- ja vuorovaikutustaitojen kehittäminen	ilmaisee asiallisesti mielipiteensä ja perustelee ne vakuuttavasti	toimii kohteliaasti ja joustavasti vuorovaikutustilanteissa erilaisissa ympäristöissä	ylläpitää puhuessaan vuorovaikutusta, havainnollistaa puheenvuoroaan ja rakentaa sen sisällön loogiseksi
	ottaa vuorovaikutuksessa toisten näkemykset huomioon	ottaa viestinnässään huomioon vastaanottajan, tilanteen ja alansa vaatimukset	viestii rakentavasti myös ristiriitaja ongelmatilanteissa

Koulutuskeskus Salpaus musiikkialan perustutkinto

	ymmärtää henkilöiden sanattoman viestinnän merkityksen ja vaikutuksia sanoman vastaanottoon	ottaa huomioon sanattoman viestinnän vaikutuksia omassa ilmaisussaan	soveltaa sanattoman viestinnän sääntöjä vuorovaikutuksessaan ja vertailee merkityksiä myös eri kulttuurien välillä
Esiintymis- ja ryhmätyötaitojen kehittäminen	esittää sekä spontaanin että valmistellun puheenvuoron tai puhe-esityksen itselleen tutusta aiheesta	saa puhuessaan kontaktin kuulijoihinsa ja osaa rakentaa puheenvuoronsa niin, että sitä on helppo seurata	esittää sekä spontaanin että itsenäisesti valmistellun esityksen haastavastakin aiheesta, havainnollistaa esitystään ja rakentaa sen sisällön loogiseksi
	toimii ryhmätyötilanteessa yhteistyöhakuisesti osana ryhmää	vie ryhmän työskentelyä eteenpäin aktiivisesti ja arvostaa muiden näkökantoja	tunnistaa oman toimintansa vaikutukset ryhmän toimintaan ja kannustaa ryhmän muita jäseniä toimimaan
	toimii työelämän kokous- ja neuvottelukäytäntöjen mukaisesti, mutta tarvitsee ajoittain ohjausta	noudattaa työelämän kokous- ja neuvottelukäytäntöjä	hallitsee joustavasti kokous- ja neuvottelukäytännöt
Ammatillinen monilukutaito ja tekstien tuottaminen	tuntee tekstilajien tilanteenmukaisen käytön vaatimuksia	tarkastelee tekstilajien eri ilmaisutapoja kriittisesti	soveltaa vaihdellen eri ilmaisutapoja ja tekstilajeja omassa teksteissään ja erilaisissa kieliympäristöissä
	käyttää mallin mukaan eri ammatillisia tekstilajeja	muokkaa tuottamiaan ammatillisia tekstejä palautteen perusteella	tekee havaintoja ammatillisista tekstilajeista, muokkaa niitä ja arvioi kielellisten valintojen vaikutuksia
	tuottaa tekstiä ryhmänä yhdessä muiden kanssa	antaa ja vastaanottaa rakentavaa palautetta yhdessä tuotetusta tekstistä	toimii joustavasti osana kirjoitusprosessia, kun tekstiä tuotetaan yhdessä muiden kanssa
Kielen ja kulttuurin tunteminen	on perillä oman kielen ja kulttuurienvälisen viestinnän merkityksestä	ottaa huomioon kulttuurienvälisen viestinnän omassa vuorovaikutuksessaan	soveltaa monipuolisesti kulttuurienvälisiä osaamistaan ja arvostaa kulttuurista moninaisuutta
	tutustuu kirjallisuuden eri lajeihin ja muihin taidemuotoihin.	arvioi lukemiaan kirjoja ja kokemiaan muita taidemuotoja.	hankkii monipuolisia lukukokemuksia sekä arvioi kirjallisuuden ja muiden taidemuotojen merkitystä.

Taulukkoon on koottu arvioinnin kohteet sekä **arviointikriteerit mukautetulle** kolmelle eri osaamisen tasolle. Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
	Tyydyttävä T1*	Hyvä H2*	Kiitettävä K3*
	Opiskelija		

Koulutuskeskus Salpaus musiikkialan perustutkinto

Viestintä- ja vuorovaikutustaitojen kehittäminen	ilmaisee avustettuna asiallisesti mielipiteensä	ilmaisee tuettuna asiallisesti mielipiteensä	ilmaisee ohjattuna asiallisesti mielipiteensä ja perustelee ne
	on avustettuna vuorovaikutuksessa toisten kanssa	on tuettuna vuorovaikutuksessa toisten kanssa	ottaa ohjattuna vuorovaikutuksessa toisten näkemykset huomioon
	ymmärtää avustettuna henkilöiden sanatonta viestintää	ymmärtää tuettuna henkilöiden sanatonta viestintää	ymmärtää ohjattuna henkilöiden sanattoman viestinnän merkityksen
Esiintymis- ja ryhmätyötaitojen kehittäminen	esittää avustettuna valmistellun puheenvuoron itselleen tutusta aiheesta	esittää tuettuna valmistellun puheenvuoron itselleen tutusta aiheesta	esittää ohjattuna valmistellun, lyhyen puheenvuoron itselleen tutusta aiheesta
	toimii avustettuna ryhmätyötilanteessa osana ryhmää	toimii tuettuna ryhmätyötilanteessa osana ryhmää	toimii ohjattuna ryhmätyötilanteessa osana ryhmää ja ymmärtää ohjattuna yhteistyön merkityksen
	toimii avustettuna työelämän kokous- ja neuvottelukäytäntöjen mukaisesti	toimii tuettuna työelämän kokous- ja neuvottelukäytäntöjen mukaisesti	toimii ohjattuna työelämän kokous- ja neuvottelukäytäntöjen mukaisesti
Ammatillinen monilukutaito ja tekstien tuottaminen	tuntee avustettuna tekstilajien tilanteenmukaisen käytön vaatimuksia	tuntee tuettuna tekstilajien tilanteenmukaisen käytön vaatimuksia	tuntee ohjattuna tekstilajien tilanteenmukaisen käytön vaatimuksia
	käyttää avustettuna mallin mukaan eri ammatillisia tekstilajeja	käyttää tuettuna mallin mukaan eri ammatillisia tekstilajeja	käyttää ohjattuna mallin mukaan eri ammatillisia tekstilajeja
	tuottaa avustettuna lyhyitä tekstejä ryhmässä yhdessä muiden kanssa	tuottaa tuettuna lyhyitä tekstejä ryhmässä yhdessä muiden kanssa	tuottaa ohjattuna lyhyitä tekstejä ryhmänä yhdessä muiden kanssa
Kielen ja kulttuurin tunteminen	on avustettuna tutustunut oman kielen ja kulttuurien välisen viestinnän merkitykseen	on tuettuna tutustunut oman kielen ja kulttuurienvälisen viestinnän merkitykseen	on ohjattuna perillä oman kielen ja kulttuurienvälisen viestinnän merkitykseen
	tutustuu avustettuna kirjallisuuden eri lajeihin ja muihin taidemuotoihin.	tutustuu tuettuna kirjallisuuden eri lajeihin ja muihin taidemuotoihin.	tutustuu ohjattuna kirjallisuuden eri lajeihin ja muihin taidemuotoihin.

Osaamisen tunnustamisessa lukion kurssit *Kieli, tekstit ja vuorovaikutus* (Ä1), *Tekstien rakenteita ja merkityksiä* (Ä2), *Tekstit ja vaikuttaminen* (Ä4) sekä jokin seuraavista *Kirjallisuuden keinoja ja tulkintaa* (Ä3), *Teksti, tyyli ja konteksti* (Ä5), *Kieli, kirjallisuus ja identiteetti* (Ä6) tai *Puheviestinnän*

taitojen syventäminen (Ä17) vastaavat tavoitteiltaan *Äidinkieli, suomi* -osa-alueen valinnaisia osaamistavoitteita.

Oppimistavoitteet

Opiskelija kehittää viestintä- ja vuorovaikutustaitojaan sekä esiintymistaitojaan eri tilanteissa ottaen huomioon toimintaympäristön. Opiskelija tutustuu eri tekstilajeihin ja tuottaa niitä myös itse. Opiskelija oppii tuntemaan kirjallisuuden lajeja ja muita taidemuotoja.

Ohjaussuunnitelma

- ◆ Kirjallisia ja suullisia käytäntöjä opiskellaan oppilaitoksessa.
- ◆ Opetus ja ohjaus toteutetaan lähiopetuksena, ryhmä-, pari-, ja/tai itsenäisenä työskentelynä monimuotoisilla opetus- ja ohjausmenetelmillä tilanteen vaatimalla tavalla oppilaitoksessa.

Osaamisen arviointi

- ◆ Aktiivinen osallistuminen opetukseen ja ohjaukseen sekä erikseen annetut tehtävät ja niihin opiskelijalle soveltuvat, monipuoliset ja vaihtelevat arviointimenetelmät.

3.1.2 Toinen kotimainen kieli, ruotsi

Pakolliset osaamistavoitteet, 1 osp

Opiskelija

- ◆ osaa käyttää toista kotimaista kieltä *työtehtävissään* ja työhön liittyvissä vuorovaikutustilanteissa
- ◆ ymmärtää molempien kansalliskielten ja kulttuurien merkityksen monikulttuurisessa Suomessa.

Osaamisen arviointi

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
Opiskelija			

Koulutuskeskus Salpaus musiikkialan perustutkinto

Työelämän kielenkäyttötilanteissa toimiminen	ymmärtää lyhyiden omaan työhön ja työturvallisuuteen liittyvien kirjallisten viestien sisällön	tulkitsee työhön liittyviä perustekstejä, kuten työ- ja turvallisuusohjeita sekä tuottaa lyhyitä viestejä käyttäen alan ammattisanastoa	tulkitsee erityyppisiä työhön liittyviä tekstejä ja tuottaa ammatillisia viestejä, ohjeita tai tilauksia
	kertoo suullisesti ja kirjallisesti lyhyesti itsestään ja tutuista asioista omassa työssään ja selviytyy tuttuihin aiheisiin liittyvistä vuorovaikutustilanteista	selviytyy rutiinomaisista päivittäiseen elämään liittyvistä puhetilanteista, jos puhekumppani puhuu hitaasti ja käyttää selkeää kieltä	toimii tavanomaisimmissa viestintätilanteissa sekä kasvoitusten että puhelimesta ja tarvittaessa pyytää tarkennusta tai selvennystä
Kielen ja kulttuurin merkityksen ymmärtäminen	on tietoinen ruotsin kielen ja kulttuurin merkityksestä Suomessa.	ymmärtää ruotsin kielen ja kulttuurin merkityksen pohjoismaisessa yhteistyössä.	tuntee Suomen kansalliskieliin liittyvät oikeudet ja velvoitteet.

Taulukkoon on koottu arvioinnin kohteet sekä **arviointikriteerit mukautetulle** kolmelle eri osaamisen tasolle. Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
	Tyydyttävä T1*	Hyvä H2*	Kiitettävä K3*
	Opiskelija		
Työelämän kielenkäyttötilanteissa toimiminen	tutustuu avustettuna lyhyiden omaan työhön ja työturvallisuuteen liittyvien kirjallisten viestien sisältöön	ymmärtää tuettuna lyhyiden omaan työhön ja työturvallisuuteen liittyvien kirjallisten viestien sisällön	ymmärtää ohjattuna lyhyiden omaan työhön ja työturvallisuuteen liittyvien kirjallisten viestien sisällön
	kertoo avustettuna suullisesti muutamalla sanalla itsestään ja tutuista asioista omassa työssään	kertoo tuettuna suullisesti muutamalla lauseella itsestään ja tutuista asioista omassa työssään	kertoo ohjattuna suullisesti ja kirjallisesti lyhyesti itsestään ja tutuista asioista omassa työssään
Kielen ja kulttuurin merkityksen ymmärtäminen	on avustettuna tutustunut ruotsin kielen ja kulttuurin merkitykseen Suomessa.	on tuettuna tutustunut ruotsin kielen ja kulttuurin merkitykseen Suomessa.	on ohjattuna tutustunut ruotsin kielen ja kulttuurin merkitykseen Suomessa.

Osaamisen tunnustamisessa lukion kurssi *Arkielämää Pohjoismaissa (RUA1)* tai *Koulu ja vapaa-aika (RUB1)* vastaa tavoitteiltaan *Toinen kotimainen kieli, ruotsi* -osa-alueen pakollisia osaamistavoitteita.

Arvosana hyvä H2 vastaa Kielten oppimisen, opettamisen ja arvioinnin yhteisen eurooppalaisen viitekehyksen kuvausasteikolla kuullun ja tekstin ymmärtämisessä kielitaidon taitotasoa A2.2 ja puhumisessa ja kirjoittamisessa taitotasoa A2.1.

Oppimistavoitteet

Opiskelija osaa käyttää toista kotimaista kieltä oman alansa työtehtäviin liittyvissä tilanteissa ja ymmärtää toisen kotimaisen kielen merkityksen osana suomalaista kulttuuria ja omaa alaansa.

Integrointi ammatillisiin tutkinnon osiin

Integroidaan Musiikkiohjelmiston valmistaminen -tutkinnon osaan, Musiikkiohjelmiston valmistaminen 2 -opintojaksoon.

- ◆ Opiskelija käyttää toista kotimaista kieltä ja sen kulttuurista tietoa monipuolisesti valmistellessaan ja kerätessään musiikkiohjelmistoa.

Ohjaussuunnitelma

- ◆ Toisen kotimaisen kielen suullisia ja kirjallisia käytäntöjä opiskellaan oppilaitosympäristössä ja/tai työssäoppimispaikoissa.
- ◆ Opetus ja ohjaus toteutetaan lähiopetuksena, ryhmä-, pari-, ja/tai itsenäisenä työskentelynä monimuotoisilla opetus- ja ohjausmenetelmillä tilanteen vaatimalla tavalla musiikkialan työtehtävissä.

Osaamisen arviointi

Toinen kotimainen kieli arvioidaan kolmantena opiskeluvuonna Musiikkiohjelmiston valmistaminen – tutkinnon osan ammattiosaamisen näytössä numero kolme, jossa opiskelija käyttää toista kotimaista kieltä toimiessaan muusikkona. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muilla opiskelijalle erikseen annetuilla tehtävillä.

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Opiskelija

- ◆ käyttää toista kotimaista kieltä *alaan liittyvissä* vuorovaikutustilanteissa ja työtehtävissä
- ◆ selviytyy arkipäivän tilanteissa toisella kotimaisella kielellä
- ◆ osaa kirjoittaa *työhönsä* liittyviä lyhyitä tekstejä (esim. muistiinpanoja, ohjeita, tilauksia ja sähköposteja)
- ◆ osaa hyödyntää kielenkäytössä erilaisia tietolähteitä
- ◆ hyödyntää omia kielenoppimisen strategioitaan.

Osaamisen arviointi

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
		Tyydyttävä T1	Hyvä H2

Koulutuskeskus Salpaus musiikkialan perustutkinto

	Opiskelija		
Viestintä- ja vuorovaikutustilanteissa toimiminen	selviytyy alan vuorovaikutustilanteissa hyödyntäen erilaisia apukeinoja	käyttää kieltä melko luontevasti alan vuorovaikutustilanteissa	selviytyy hyvin alan vuorovaikutustilanteissa ja viestii kohteliaasti
	käyttää keskustelussa tuttua sanastoa ja yleiskielistä tekstiä ja saa selvää hitaasta puheesta	selviytyy jokapäiväiseen elämään liittyvistä tilanteista	käyttää keskustelussa kielelle ja kulttuurille ominaisia ilmaisuja
Tekstien tuottaminen	kirjoittaa työhön liittyviä tekstejä käyttäen yksinkertaisia lauseita	kirjoittaa keskeisistä työtehtäviin liittyvistä asioista käyttäen tavallisimpia kielelle ominaisia ilmauksia	tuottaa sujuvasti työtehtäviin liittyviä tekstejä käyttäen keskeisintä sanastoa
Tietolähteiden hyödyntäminen	etsii yhdessä muiden kanssa tietoa erilaisista tietolähteistä toisella kotimaisella kielellä	hyödyntää tuotettuja tekstejä ja julkaisuja	käyttää autenttista ruotsinkielistä aineistoa ja arvioi tekstien merkityksellisyyttä
	käyttää sanakirjoja ja sähköisiä tietolähteitä	käyttää sanakirjoja ja sähköisiä tietolähteitä monipuolisesti	käyttää joustavasti sähköisiä sanakirjoja ja muuta lähdeaineistoa oman alansa kysymysten selvittämiseen
Kielenoppimisen strategioiden hyödyntäminen	tunnistaa omat kielen oppimisstrategiansa.	ottaa vastuuta kielen oppimisestaan ja hyödyntää vahvuuksiaan.	osoittaa pitkäjänteisyyttä ja yhteistyökykyä kielen opiskelussaan.

Taulukkoon on koottu arvioinnin kohteet sekä **arviointikriteerit mukautetulle** kolmelle eri osaamisen tasolle. Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
	Tyydyttävä T1*	Hyvä H2*	Kiitettävä K3*
	Opiskelija		
Viestintä- ja vuorovaikutustilanteissa toimiminen	selviytyy avustettuna alan vuorovaikutustilanteissa hyödyntäen eri apukeinoja	selviytyy tuettuna alan vuorovaikutustilanteissa hyödyntäen eri apukeinoja	selviytyy ohjattuna alan vuorovaikutustilanteissa hyödyntäen eri apukeinoja
	tutustuu avustettuna sanastoon ohjeiden mukaan	käyttää tuettuna keskustelussa tuttua sanastoa	käyttää ohjattuna keskustelussa tuttua sanastoa ja saa ohjattuna selvää hitaasta puheesta

Tekstien tuottaminen	kirjoittaa avustettuna ennalta harjoiteltuja, työhön liittyviä sanoja ja lauseita	kirjoittaa tuettuna työhön liittyviä yksinkertaisia lauseita	kirjoittaa ohjattuna työhön liittyviä lauseita käyttäen ohjattuna perussanastoa
Tietolähteiden hyödyntäminen	tutustuu avustettuna, yhdessä muiden kanssa erilaisiin tietolähteisiin toisella kotimaisella kielellä	tutustuu tuettuna, yhdessä muiden kanssa erilaisiin tietolähteisiin toisella kotimaisella kielellä	tutustuu ohjattuna, yhdessä muiden kanssa erilaisiin tietolähteisiin toisella kotimaisella kielellä
	tutustuu avustettuna sanakirjoihin ja sähköisiin tietolähteisiin	tutustuu tuettuna sanakirjoihin ja sähköisiin tietolähteisiin	käyttää ohjattuna sanakirjoja ja sähköisiä tietolähteitä
Kielenoppimisen strategioiden hyödyntäminen	tunnistaa avustettuna omat kielen oppimisstrategiansa.	tunnistaa tuettuna omat kielen oppimisstrategiansa.	tunnistaa ohjattuna omat kielen oppimisstrategiansa.

Osaamisen tunnustamisessa lukion kurssi *Arkielämää Pohjoismaissa (RUA1)* tai *Koulu ja vapaa-aika (RUB1)* vastaa tavoitteiltaan *Toinen kotimainen kieli, ruotsi* -osa-alueen valinnaisia osaamistavoitteita.

Arvosana hyvä H2 vastaa Kielten oppimisen, opettamisen ja arvioinnin yhteisen eurooppalaisen viitekehyksen kuvausasteikolla kuullun ja tekstin ymmärtämisessä kielitaidon taitotasoa A2.2 ja puhumisessa ja kirjoittamisessa taitotasoa A2.1.

Oppimistavoitteet

Opiskelija osaa käyttää toista kotimaista kieltä oman alansa työtehtäviin liittyvissä tilanteissa ja työtehtävissä. Hän selviytyy arkipäivän tilanteissa toisella kotimaisella kielellä.

Integrointi ammatillisiin tutkinnon osiin

Integroidaan Musiikkiohjelmiston valmistaminen -tutkinnon osaan.

Opiskelija käyttää toista kotimaista kieltä ja sen kulttuurista tietoa monipuolisesti musiikkialan työssä ja valmistellessaan ja kerätessään musiikkiohjelmistoa.

Ohjaussuunnitelma

- ◆ Toisen kotimaisen kielen suullisia ja kirjallisia käytäntöjä opiskellaan hänelle valitussa oppilaitosympäristössä ja/tai työssäoppimispaikoissa.

- ◆ Opetus ja ohjaus toteutetaan lähiopetuksena, ryhmä-, pari-, ja/tai itsenäisenä työskentelynä monimuotoisilla opetus- ja ohjausmenetelmillä tilanteen vaatimalla tavalla musiikkialan työtehtävissä.

Osaamisen arviointi

Toisen kotimaisen kielen valinnaiset opinnot arvioidaan kolmantena opiskeluvuonna musiikkiohjelmiston valmistaminen –tutkinnon osan ammattiosaamisen näytössä numero kolme, jossa opiskelija käyttää toista kotimaista kieltä monipuolisesti toimiessaan muusikkona. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muilla opiskelijalle soveltuvilla erikseen annetuilla tehtävillä.

3.1.3 Vieraat kielet

Ammatillisessa peruskoulutuksessa vieraan kielen osaamistavoitteet ja osaamisen arviointi on eriytetty sen mukaan, onko opiskelijan vallitseva kieli hänelle A- vai B-kieli. Valittu vieras kieli voi olla opiskelijalle aivan uusikin kieli, jolloin sovelletaan B-kielen tavoitteita ja arviointia. A- ja B-kielillä tarkoitetaan seuraavaa:

A-kieli = peruskoulun 1.–6. vuosiluokilla alkava vieras kieli

B-kieli = peruskoulun vuosiluokilla 7.–9. alkava vieras kieli

3.1.3.1 Vieras kieli, A-kieli

Pakolliset osaamistavoitteet, 2 osp

Opiskelija

- ◆ osaa viestiä ja toimia vuorovaikutustilanteissa siten, että hän kykenee harjoittamaan *ammatti-*
aan
- ◆ osaa käyttää *oman alan* työtehtävissä tarvittavaa vierasta kieltä
- ◆ osaa hakea tietoa erilaisista vieraskielisistä lähteistä
- ◆ osaa toimia monikielisessä ja -kulttuurisessa ympäristössä.

Osaamisen arviointi

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Viestintä- ja vuorovaikutustilanteissa toimiminen	ymmärtää oman alansa työhön liittyviä suullisia ohjeita ja osaa toimia niiden mukaan	ymmärtää työhönsä ja alansa tuotteisiin ja prosesseihin liittyvät suulliset viestit ja osaa toimia niiden mukaan	ymmärtää alaansa liittyvää tavanomaista, normaalitempoista puhetta ja toimii vuorovaikutustilanteissa luontevasti kieltä käyttäen

Koulutuskeskus Salpaus musiikkialan perustutkinto

	kertoo itsestään ja työtehtävistään vastaamalla hänelle esitettyihin kysymyksiin ennakoitavissa olevissa ja tutuissa työtilanteissa	kertoo itsestään ja alan työtehtävistä siten, että tulee ymmärretyksi ja osallistuu keskusteluun, mikäli keskustelukumppani puhuu selkeästi	kertoo tutuissa tilanteissa työpaikastaan ja työstään ja siihen liittyvistä normeista ja tavoista sekä hankkii kysymällä työhönsä liittyviä lisäohjeita
Tekstien ymmärtäminen ja tuottaminen	ymmärtää tavallista sanastoa ja oman alansa työhön liittyviä kirjallisia viestejä ja työ- ja turvallisuusohjeita	ymmärtää työhönsä ja alansa tuotteisiin ja prosesseihin liittyviä tekstejä, kirjallisia ohjeita ja tekee tarkentavia kysymyksiä sekä osaa toimia niiden mukaan	ymmärtää työhönsä ja alansa tuotteisiin ja prosesseihin liittyviä tekstejä, kirjallisia ohjeita sekä työstä annettua palautetta
	tuottaa työhönsä liittyviä lyhyitä tekstejä	tuottaa työhönsä liittyviä tekstejä ja tarkoituksenmukaista sanastoa	tuottaa sujuvasti tavanomaisia viestejä ja tekstejä sekä täyttää työhönsä liittyviä asiakirjoja
Tiedon hankkiminen	hakee tietoa ohjattuna työhönsä liittyvistä materiaaleista ja ohjeista myös sähköisiä tiedonlähteitä käyttäen	hakee monipuolisesti omaa alaa koskevaa tietoa mukaan lukien sähköiset tietolähteet	hakee itsenäisesti omaa alaa koskevaa tietoa, soveltaa tietojaan ja taitojaan sekä perustelee ratkaisunsa
Monikielisessä ja -kulttuurisessa ympäristössä toimiminen	on tietoinen opiskelemaansa kielen ja sen edustaman kulttuurin merkityksestä.	käyttää kieltä monikielisessä tai -kulttuurisessa ympäristössä.	soveltaa työssään vieraan kielen ja kulttuurin tietojaan ja taitojaan joustavasti.

Taulukkoon on koottu arvioinnin kohteet sekä **arviointikriteerit mukautetulle** kolmelle eri osaamisen tasolle. Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
	Tyydyttävä T1*	Hyvä H2*	Kiitettävä K3*
	Opiskelija		
Viestintä- ja vuorovaikutustilanteissa toimiminen	ymmärtää avustettuna oman alansa työhön liittyviä suullisia ohjeita	ymmärtää tuettuna oman alansa työhön liittyviä suullisia ohjeita ja osaa toimia niiden mukaan	ymmärtää ohjattuna oman alansa työhön liittyviä suullisia ohjeita ja osaa toimia niiden mukaan

	kertoo avustettuna itsestään ja työtehtävistään ennakoitavissa olevissa ja muutamilla sanoilla	kertoo tuettuna itsestään ja työtehtävistään ennakoitavissa olevissa ja tutuissa työtilanteissa	kertoo ohjattuna itsestään ja työtehtävistään ennakoitavissa olevissa ja tutuissa työtilanteissa
Tekstien ymmärtäminen ja tuottaminen	ymmärtää avustettuna ennalta harjoiteltua sanastoa ja ohjeita	ymmärtää tuettuna tavallista sanastoa, työhön liittyviä kirjallisia viestejä ja työ- ja turvallisuusohjeita	ymmärtää ohjattuna tavallista sanastoa, työhön liittyviä kirjallisia viestejä ja työ- ja turvallisuusohjeita
	tuottaa avustettuna työhönsä liittyviä sanoja	tuottaa tuettuna työhönsä liittyviä lauseita	tuottaa ohjattuna työhönsä liittyviä lyhyitä tekstejä
Tiedon hankkiminen	tutustuu avustettuna tietoon työhönsä liittyvään tietoon ja materiaaleihin	tutustuu tuettuna työhönsä liittyvään tietoon ja materiaaleihin	hakee ohjattuna tietoa työhönsä liittyvistä materiaaleista ja ohjeista ja sähköisistä lähteistä
Monikielisessä ja -kulttuurisessa ympäristössä toimiminen	on avustettuna tutustunut opiskelemaisensa kielen ja sen edustaman kulttuurin merkitykseen.	on tuettuna tutustunut opiskelemaisensa kielen ja sen edustaman kulttuurin merkitykseen.	on ohjattuna tutustunut opiskelemaisensa kielen ja sen edustaman kulttuurin merkitykseen.

Osaamisen tunnustamisessa lukion A-kielen kurssit *Nuori ja hänen maailmansa* ja *Opiskelu ja työ* vastaavat tavoitteiltaan *Vieras kieli, A-kieli* -osa-alueen pakollisia osaamistavoitteita.

Arvosana hyvä H2 vastaa Kielten oppimisen, opettamisen ja arvioinnin yhteisen eurooppalaisen viitekehyksen kuvausasteikolla kuullun ja tekstin ymmärtämisessä kielitaidon taitotasoa B1.1. ja puhumisessa ja kirjoittamisessa taitotasoa B1.1.

Oppimistavoitteet

Opiskelija osaa käyttää vierasta kieltä kirjallisesti ja suullisesti oman alansa työtehtäviin liittyvissä tilanteissa ja osaa hankkia vieraskielistä omaan alaan liittyvää tietoa ja soveltaa sitä suorittaessaan työtehtäviä. Opiskelija osaa toimia monikielisessä ja -kulttuurisessa ympäristössä ja ymmärtää monikulttuurisuuden merkityksen omalla alallaan.

Integrointi ammatillisiin tutkinnon osiin

Integroidaan musiikkiohjelmiston valmistaminen -tutkinnon osaan, Musiikkiohjelmiston valmistaminen 1 – opintojaksoon.

- ◆ Opiskelija käyttää vierasta kieltä ja soveltaa sen kulttuurista tietoa valmistellessaan ja kerätessään musiikkiohjelmistoa.

Ohjaussuunnitelma

- ◆ Vieraan kielen kirjallisia ja suullisia käytäntöjä opiskellaan oppilaitosympäristössä ja/tai työssäoppimispaikoissa.
- ◆ Opetus ja ohjaus toteutetaan lähiopetuksena, ryhmä-, pari-, ja/tai itsenäisenä työskentelynä monimuotoisilla opetus- ja ohjausmenetelmillä tilanteen vaatimalla tavalla musiikkialan työtehtävissä.

Osaamisen arviointi

Vieras kieli arvioidaan kolmantena opiskeluvuonna Musiikkiohjelmiston valmistaminen –tutkinnon osan ammattiosaamisen näytössä numero kolme, jossa opiskelija käyttää vierasta kieltä toimiessaan muusikkona. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muilla opiskelijalle erikseen annetuilla tehtävillä.

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Opiskelija

- ◆ osaa viestiä vieraalla kielellä *työelämän* tilanteissa
- ◆ osaa toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa vieraalla kielellä
- ◆ osaa toimia aktiivisena kansalaisena vieraskielisissä yhteyksissä
- ymmärtää kielen ja kulttuurin merkityksen
- osaa kehittää kielen oppimisen strategioitansa ja oppimistapojaan.

Osaamisen arviointi

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Viestintä- ja vuorovaikutustilanteissa toimiminen	kertoo itsestään ja työtehtävistään sekä vastaa luontevasti hänelle esitettyihin kysymyksiin	osaa viestiä ymmärrettävästi itsestään ja alan työtehtävistä, osallistuu keskusteluun sekä hankkii kysymällä työhönsä liittyviä lisäohjeita	kertoo työpaikastaan ja työstään ja siihen liittyvistä normeista ja tavoista melko laajaa sanavarastoa käyttäen sekä ottaa selvää muiden maiden vastaavista asioista

Koulutuskeskus Salpaus musiikkialan perustutkinto

	selviytyy yleiskielisistä vuorovaikutustilanteista, joissa käsitellään myös tavanomaisimpia työtehtäviin liittyviä aiheita	selviytyy monenlaisista työhön liittyvistä vuorovaikutustilanteista	selviytyy luontevasti työhön liittyvistä vuorovaikutustilanteista, joissa käsitellään vaativampiakin aiheita
Aktiivisena kansalaisena toimiminen vieraskielisissä yhteyksissä	ymmärtää, miten vieraalla kielellä voi vaikuttaa ja miten siinä voi hyödyntää sosiaalista mediaa	käyttää vierasta kieltä vaikuttamiseen ja hyödyntää siinä sosiaalista mediaa	seuraa ajankohtaista keskustelua vieraalla kielellä ja ottaa siihen kantaa
Kielen ja kulttuurin merkityksen ymmärtäminen	hankkii tietoa niiden maiden elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan	osoittaa työskentelyssä ymmärtävänsä kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta	hyödyntää monipuolisesti omassa työssään eri kielten ja kulttuurien tarjoamia mahdollisuuksia
Kielen oppimisen kehittäminen	tunnistaa omat vieraan kielen oppimisstrategiansa.	arvioi vieraan kielen oppimisen tapojaan, niiden vahvuuksia ja heikkouksia.	vahvistaa oppimistaan kokeilemalla uusia vieraan kielen oppimisen tapoja
			hankkii perustietoja opiskelumahdollisuuksista vieraan kielen ympäristössä.

Taulukkoon on koottu arvioinnin kohteet sekä **arviointikriteerit mukautetulle** kolmelle eri osaamisen tasolle. Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
	Tyydyttävä T1*	Hyvä H2*	Kiitettävä K3*
	Opiskelija		
Viestintä- ja vuorovaikutustilanteissa toimiminen	kertoo avustettuna muutamalla sanalla itsestään ja työtehtävistään ennalta valmistautuneena	kertoo tuettuna muutamalla lauseella itsestään ja työtehtävistään	kertoo ohjattuna muutamalla lauseella itsestään ja työtehtävistään sekä vastaa hänelle esitettyihin kysymyksiin
	selviytyy avustettuna muutamalla sanalla yleiskielisistä vuorovaikutustilanteista	selviytyy tuettuna muutamalla lauseella yleiskielisistä vuorovaikutustilanteista	selviytyy ohjattuna muutamalla lauseella yleiskielisistä vuorovaikutustilanteista
Aktiivisena kansalaisena toimiminen vieraskielisissä yhteyksissä	tutustuu avustettuna siihen, miten vieraalla kielellä voi vaikuttaa ja käyttää sosiaalista mediaa	tutustuu tuettuna siihen, miten vieraalla kielellä voi vaikuttaa ja käyttää sosiaalista mediaa	ymmärtää ohjattuna, miten vieraalla kielellä voi vaikuttaa ja miten hän voi hyödyntää sosiaalista mediaa
Kielen ja kulttuurin merkityksen ymmärtäminen	tutustuu avustettuna tietoon niiden maiden elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan	tutustuu tuettuna tietoon niiden maiden elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan	hankkii ohjattuna tietoa niiden maiden elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan
Kielen oppimisen kehittäminen	tutustuu avustettuna omiin vieraan kielen oppimisstrategioihinsa.	tutustuu tuettuna omiin vieraan kielen oppimisstrategioihinsa.	tutustuu ohjattuna omiin vieraan kielen oppimisstrategioihinsa.

Osaamisen tunnustamisessa lukion A-kielen kurssit *Nuori ja hänen maailmansa* ja *Opiskelu ja työ* vastaavat tavoitteiltaan *Vieras kieli, A-kieli* -osa-alueen valinnaisia osaamistavoitteita.

Arvosana hyvä H2 vastaa Kielten oppimisen, opettamisen ja arvioinnin yhteisen eurooppalaisen viitekehyksen kuvausasteikolla kuullun ja tekstin ymmärtämisessä kielitaidon taitotasoa B1.1. ja puhumisessa ja kirjoittamisessa taitotasoa B1.1.

Oppimistavoitteet

Opiskelija osaa käyttää vierasta kieltä kirjallisesti ja suullisesti oman alansa työelämän tilanteissa. Hän selviytyy vieraalla kielellä oman alansa vuorovaikutustilanteissa monikielisessä ja -kulttuurisessa ympäristössä. Hän kehittää omia vieraan kielen oppimistapojaan.

Integrointi ammatillisiin tutkinnon osiin

Integroidaan musiikkiohjelmiston valmistaminen -tutkinnon osaan.

Opiskelija käyttää vierasta kieltä monipuolisesti musiikkialan työtehtävissä ja soveltaa sen kulttuurista tietoa valmistellessaan ja kerätessään musiikkiohjelmistoa.

Ohjaussuunnitelma

- ◆ Vieraan kielen kirjallisia ja suullisia käytäntöjä opiskellaan opiskelijalle soveltuvassa oppilaitosympäristössä ja/tai työssäoppimispaikoissa.
- ◆ Opetus ja ohjaus toteutetaan lähiopetuksena, ryhmä-, pari-, ja/tai itsenäisenä työskentelynä monimuotoisilla opetus- ja ohjausmenetelmillä tilanteen vaatimalla tavalla musiikkialan työtehtävissä.

Osaamisen arviointi

Vieras kielen valinnaiset opinnot arvioidaan kolmantena opiskeluvuonna Musiikkiohjelmiston valmistaminen –tutkinnon osan ammattiosaamisen näytössä numero kolme, jossa opiskelija käyttää vierasta kieltä toimiessaan muusikkona. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muilla opiskelijalle erikseen annetuilla tehtävillä.

3.2 Matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen, 9 osp

Tutkinnon osan tulee sisältää kaikkien kolmen osa-alueen pakolliset osaamistavoitteet (yhteensä 6 osaamispistettä). Lisäksi tutkinnon osan tulee sisältää valinnaisia osaamistavoitteita miltä tahansa osa-alueelta tai osa-alueilta siten, että opiskelijalle kertyy yhteensä 9 osaamispisteen edestä matemaattis-luonnontieteellistä osaamista.

3.2.1 Matematiikka

Pakolliset osaamistavoitteet, 3 osp

Opiskelija

- ◆ osaa peruslaskutoimitukset, prosenttilaskennan ja mittayksiköiden muunnokset *oman alan* ja arkielämän edellyttämässä laajuudessa
- ◆ osaa laskea pinta-aloja ja tilavuuksia
- ◆ osaa soveltaa geometriaa *oman alan* tehtävien vaatimassa laajuudessa ja hahmottaa tilaa ja muotoja kolmiulotteisesti
- ◆ osaa käyttää sopivia matemaattisia menetelmiä *oman alan* ongelmien ratkaisussa
- ◆ osaa arvioida tulosten oikeellisuutta ja suuruusluokkaa
- ◆ osaa käyttää matemaattisten ongelmien ratkaisussa apuna laskinta, tietokonetta ja tarvittaessa muita matematiikan apuvälineitä.

Osaamisen arviointi

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Peruslaskutoimituksien ja prosenttilaskujen toteuttaminen sekä mittayksiköiden muuntaminen	laskee tavanomaisimmat työtehtäviin ja arkielämään liittyvät laskutoimitukset	suorittaa sujuvasti ammattiin ja arkielämään liittyvät laskutoimitukset	soveltaa ammattialalla ja arkielämään tarvittavia laskutoimituksia ja arvioi tulosten tarkkuustasoa
Pinta-alojen ja tilavuuksien laskeminen, geometrian soveltaminen	laskee tavanomaisimmat pinta-ala- ja tilavuuslaskutoimitukset	laskee sujuvasti tavanomaisimmat pinta-ala- ja tilavuuslaskutoimitukset	soveltaa työtehtäviin pinta-ala- ja tilavuuslaskutoimituksia ja arvioi tuloksia
Matemaattisten ongelmien ratkaiseminen	ratkaisee työtehtäviin liittyvät keskeiset matemaattiset ongelmat hyödyntäen yksinkertaisia laskutoimituksia	ratkaisee ammattiin liittyviä ongelmia matemaattisten menetelmien avulla	soveltaa matemaattisia menetelmiä ammattialaan liittyvien ongelmien ratkaisussa ja asettelussa sekä arvioi tulosten luotettavuutta ja tarkkuustasoa
Matemaattisten tulosten oikeellisuuden varmistaminen	varmistaa yksinkertaisten laskelmien oikeellisuuden	varmistaa laskelmien oikeellisuuden	varmistaa monipuolisten laskelmien oikeellisuuden ja suuruusluokan
Laskimen ja muiden apuvälineiden käyttäminen	käyttää laskinta ja muita apuvälineitä työtehtäviin liittyvien matemaattisten perustehtävien ratkaisemiseen.	käyttää sujuvasti laskinta ja muita apuvälineitä ammattialaan liittyvien ongelmien ratkaisemiseen.	hyödyntää monipuolisesti ja tehokkaasti laskimen ja muiden apuvälineiden ominaisuuksia ammattialaan liittyvien ongelmien ratkaisemiseen.

Taulukkoon on koottu arvioinnin kohteet sekä **arviointikriteerit mukautetulle** kolmelle eri osaamisen tasolle. Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
	Tyydyttävä T1*	Hyvä H2*	Kiitettävä K3*
	Opiskelija		
Peruslaskutoimituksien ja prosenttilaskujen toteuttaminen sekä mittayksiköiden muuntaminen	tutustuu avustettuna tavanomaisimpiin työtehtäviin ja arkielämään liittyviin laskutoimituksiin	tutustuu tuettuna tavanomaisimpiin työtehtäviin ja arkielämään liittyviin laskutoimituksiin	tutustuu ohjattuna tavanomaisimpiin työtehtäviin ja arkielämään liittyviin laskutoimituksiin
Pinta-alojen ja tilavuuksien laskeminen, geometrian soveltaminen	tutustuu avustettuna tavanomaisimpiin pinta-ala- ja tilavuuslaskutoimituksiin	tutustuu tuettuna tavanomaisimpiin pinta-ala- ja tilavuuslaskutoimituksiin	tutustuu ohjattuna tavanomaisimpiin pinta-ala- ja tilavuuslaskutoimituksiin
Matemaattisten ongelmien ratkaiseminen	tutustuu avustettuna työtehtäviin liittyvien keskeisten matemaattisten ongelmien ratkaisemiseen	tutustuu tuettuna työtehtäviin liittyvien keskeisten matemaattisten ongelmien ratkaisemiseen	tutustuu ohjattuna työtehtäviin liittyvien keskeisten matemaattisten ongelmien ratkaisemiseen
Matemaattisten tulosten oikeellisuuden varmistaminen	tutustuu avustettuna yksinkertaisten laskelmien oikeellisuuden varmistamiseen	tutustuu tuettuna yksinkertaisten laskelmien oikeellisuuden varmistamiseen	tutustuu ohjattuna yksinkertaisten laskelmien oikeellisuuden varmistamiseen
Laskimen ja muiden apuvälineiden käyttäminen	tutustuu avustettuna laskimeen ja muihin apuvälineisiin helpoissa, matemaattisissa työtehtävissä.	käyttää tuettuna laskinta ja muita apuvälineitä työtehtäviin liittyvien helppojen matemaattisten tehtävien ratkaisemiseen.	käyttää ohjattuna laskinta ja muita apuvälineitä työtehtäviin liittyvien helppojen matemaattisten tehtävien ratkaisemiseen.

Osaamisen tunnustamisessa lukion kurssit *Lausekkeet ja yhtälöt* (MAB1), *Geometria* (MAB2) ja *Talousmatematiikka* (MAB7), tai *Funktiot ja yhtälöt* (MAA1) ja toinen seuraavista lukion kursseista *Polynomifunktiot* (MAA2) tai *Geometria* (MAA3) vastaavat tavoitteiltaan *Matematiikka*-osa-alueen pakollisia osaamistavoitteita.

Oppimistavoitteet

Opiskelija opiskelee omaan alaansa ja arkielämään liittyviä laskutoimituksia. Opiskelija tutustuu omalle alalle tyypillisiin pinta-ala – ja tilavuuslaskutoimituksiin, ratkaisee työtehtävissä eteen tulevia matemaattisia ongelmia hyödyntäen laskimia ja muita apuvälineitä.

Integrointi ammatillisiin tutkinnon osiin

Integroidaan Työtehtävän suunnittelu -tutkinnon osaan

- ♦ Opiskelija tai tutkinnon suorittaja soveltaa ammattialaan liittyviä matemaattisia tehtäviä hyödyntäen monipuolisesti apuvälineitä ongelmanratkaisussa. Esiintymistilassa opiskelija arvioi esitykseen tarvittavan pinta-alan ja tekee tarvittavat laskelmat liittyen esimerkiksi esiintymistilan vuokraan, palkkioihin ja lipputuloihin.

Ohjaussuunnitelma

- ◆ Matematiikan käytäntöjä opiskellaan oppilaitosympäristössä ja/tai työssäoppimispaikoissa.
- ◆ Opetus ja ohjaus toteutetaan lähiopetuksena, ryhmä-, pari-, ja/tai itsenäisenä työskentelynä monimuotoisilla opetus- ja ohjausmenetelmillä tilanteen vaatimalla tavalla musiikkialan työtehtävissä.

Osaamisen arviointi

Matematiikka arvioidaan toisena opiskeluvuonna Työtehtävän suunnittelu –tutkinnon osan ammattiosaamisen näytössä numero yksi, jossa opiskelija käyttää matematiikkaa suunnitellessaan musiikkialan työtehtävää. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muilla opiskelijalle erikseen annetuilla tehtävillä.

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Opiskelija

- ◆ osaa ilmaista muuttujien välisiä riippuvuuksia matemaattisilla lausekkeilla
- ◆ osaa muodostaa ja laatii omaan alaan liittyviä yhtälöitä, lausekkeita, taulukoita ja piirroksia
- ◆ osaa ratkaista työssä tarpeellisia matemaattisia tehtäviä yhtälöillä, päättelämällä tai kuvaajien avulla
- ◆ osaa arvioida tulosten oikeellisuutta ja suuruusluokkaa
- ◆ osaa soveltaa arki- ja työelämässä tarvittavaa talousmatematiikkaa, kuten kannattavuus-, kustannus-, verotus- ja lainalaskelmia
- ◆ osaa kerätä ja ryhmitellä omaan alaan liittyvää tietoa.

Osaamisen arviointi

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Matemaattisten lausekkeiden käyttäminen	käyttää yksinkertaisia matemaattisia lausekkeita	muodostaa ja käyttää yksinkertaisia matemaattisia lausekkeita	muodostaa ja käyttää matemaattisia lausekkeita
Yhtälöiden, lausekkeiden, taulukoiden ja piirrosten käyttäminen alakohtaisissa tehtävissä	käyttää ohjeen mukaan yhtälöitä, lausekkeita, taulukoita ja piirroksia alakohtaisissa tehtävissä	käyttää yhtälöitä, lausekkeita, taulukoita ja piirroksia alakohtaisissa tehtävissä	käyttää soveltaen yhtälöitä, lausekkeita, taulukoita ja piirroksia alakohtaisissa tehtävissä
Talousmatematiikan soveltaminen	tekee yksinkertaisia kustannus- ja kannattavuusvertailuja käyttäen talousmatematiikkaa	tekee kustannus- ja kannattavuusvertailuja käyttäen talousmatematiikkaa	tekee kustannus- ja kannattavuusvertailuja käyttäen talousmatematiikkaa ja tekee vertailujen pohjalta

			perusteltuja johtopäätöksiä
Matemaattisten tulosten oikeellisuuden varmistaminen	varmistaa yksinkertaisten laskelmien oikeellisuuden	varmistaa laskelmien oikeellisuuden	varmistaa monipuolisten laskelmien oikeellisuuden ja suuruusluokan
Tiedon kerääminen ja ryhmitteleminen	kerää graafista ja taulukoitua tietoa eri lähteistä.	kerää ja ryhmittelee tietoa tarpeen mukaan, käyttäen lähteenä tilastoja, taulukoita ja graafisia esityksiä.	kerää tietoa monipuolisesti ja soveltaen ja käyttäen tiedonlähteenä tilastoja, taulukoita ja graafisia esityksiä ja ryhmittelee niiden pohjalta tietoa erilaisiin tarpeisiin.

Taulukkoon on koottu arvioinnin kohteet sekä arviointikriteerit mukautetulle kolmelle eri osaamisen tasolle. Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
	Tyydyttävä T1*	Hyvä H2*	Kiitettävä K3*
	Opiskelija		
Matemaattisten lausekkeiden käyttäminen	tutustuu avustettuna yksinkertaisiin matemaattisiin lausekkeisiin	tutustuu tuettuna yksinkertaisiin matemaattisiin lausekkeisiin	käyttää ohjattuna yksinkertaisia matemaattisia lausekkeitä
Yhtälöiden, lausekkeiden, taulukoiden ja piirrosten käyttäminen alakohtaisissa tehtävissä	tutustuu avustettuna ohjeen mukaisiin yhtälöihin, lausekkeisiin, taulukoihin ja piirroksiin tehtävissä	tutustuu tuettuna ohjeen mukaisiin yhtälöihin, lausekkeisiin, taulukoihin ja piirroksiin tehtävissä	tutustuu ohjattuna ohjeen mukaisiin yhtälöihin, lausekkeisiin, taulukoihin ja piirroksiin alakohtaisissa tehtävissä
Talousmatematiikan soveltaminen	tutustuu avustettuna yksinkertaisiin kustannus- ja kannattavuusvertailuihin	tutustuu tuettuna yksinkertaisiin kustannus- ja kannattavuusvertailuihin	tekee ohjattuna yksinkertaisia kustannus- ja kannattavuusvertailuja
Matemaattisten tulosten oikeellisuuden varmistaminen	tutustuu avustettuna yksinkertaisten laskelmien oikeellisuuteen	tutustuu tuettuna yksinkertaisten laskelmien oikeellisuuteen	varmistaa ohjattuna yksinkertaisten laskelmien oikeellisuuden
Tiedon kerääminen ja ryhmitteleminen	tutustuu avustettuna graafisiin ja taulukoituihin tietoihin	tutustuu tuettuna graafisiin ja taulukoituihin tietoihin	tutustuu ohjattuna graafisiin ja taulukoituihin tietoihin

Osaamisen tunnustamisessa lukion kurssit *Lausekkeet ja yhtälöt* (MAB1), *Geometria* (MAB2) ja *Talousmatematiikka* (MAB7), tai *Funktiot ja yhtälöt* (MAA1) ja toinen seuraavista lukion kursseista *Polynomifunktiot* (MAA2) tai *Geometria* (MAA3) vastaavat tavoitteiltaan *Matematiikka*-osa-alueen valinnaisia osaamistavoitteita.

Oppimistavoitteet

Opiskelija osaa ratkaista oman alansa työssä ja arkielämässä tarvittavia laskutoimituksia. Opiskelija osaa ratkaista omalle alalle tyypillisiä pinta-ala- ja tilavuuslaskutoimituksia ja työtehtävissä eteen tulevia matemaattisia ongelmia hyödyntäen laskimia ja muita apuvälineitä.

Integrointi ammatillisiin tutkinnon osiin

Integroidaan Työtehtävän suunnittelu -tutkinnon osaan

- ◆ Opiskelija tai tutkinnon suorittaja ratkaisee monipuolisesti omaan ammattialaan liittyviä matemaattisia laskutoimituksia hyödyntäen monipuolisesti apuvälineitä ongelmanratkaisussa. Esiintymistilassa opiskelija arvioi esitykseen tarvittavan pinta-alan ja tekee tarvittavat laskelmat liittyen esimerkiksi esiintymistilan vuokraan, palkkioihin ja lipputuloihin.

Ohjaussuunnitelma

- ◆ Matematiikan käytäntöjä opiskellaan opiskelijalle soveltuvassa oppilaitosympäristössä ja/tai työssäoppimispaikoissa.
- ◆ Opetus ja ohjaus toteutetaan lähiopetuksena, ryhmä-, pari-, ja/tai itsenäisenä työskentelynä monimuotoisilla opetus- ja ohjausmenetelmillä tilanteen vaatimalla tavalla musiikkialan työtehtävissä.

Osaamisen arviointi

Matematiikka arvioidaan toisena opiskeluvuonna Työtehtävän suunnittelu –tutkinnon osan ammattiosaamisen näytössä numero yksi, jossa opiskelija käyttää matematiikkaa suunnitellessaan musiikkialan työtehtävää. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muilla opiskelijalle erikseen annetuilla tehtävillä.

3.2.2 Fysiikka ja kemia

Pakolliset osaamistavoitteet, 2 osp

Opiskelija

- ◆ osaa soveltaa *oman alan* kannalta keskeisiä fysiikan käsitteitä, ilmiöitä ja lainalaisuuksia
- ◆ osaa ottaa työssään huomioon *oman alan* kannalta keskeisiä kemian ilmiöitä ja aineiden erityisominaisuuksia
- ◆ osaa säilyttää, käyttää ja hävittää *omalla alalla* tarvittavia aineita.

Osaamisen arviointi

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		

Koulutuskeskus Salpaus musiikkialan perustutkinto

Fysiikan käsitteiden, ilmiöiden ja lainalaisuuksien soveltaminen	tuntee fysiikan käsitteitä ja lainalaisuuksia niin, että pystyy työtehtävissään ottamaan huomioon niihin liittyvät ilmiöt, mutta tarvitsee joissakin kohdin ohjausta	tuntee fysiikan käsitteitä ja lainalaisuuksia niin, että pystyy työtehtävissään ottamaan huomioon niihin liittyvät ilmiöt	tuntee fysiikan käsitteitä ja lainalaisuuksia niin, että pystyy työtehtävissään itsenäisesti ottamaan huomioon niihin liittyvät ilmiöt
Kemiallisten aineiden ja niiden ominaisuuksien huomioon ottaminen työssä	ottaa huomioon työssään käytettävien tavallisimpien kemiallisten aineiden ominaisuudet, reaktiot ja ympäristöriskit niin, ettei vaaranna omaa, muiden eikä ympäristön turvallisuutta, mutta tarvitsee jonkin verran ohjausta	ottaa huomioon työssään käytettävien tavallisimpien kemiallisten aineiden ominaisuudet, reaktiot ja ympäristöriskit niin, ettei vaaranna omaa, muiden eikä ympäristön turvallisuutta	ottaa omatoimisesti huomioon työssään käytettävien tavallisimpien kemiallisten aineiden ominaisuudet, reaktiot ja ympäristöriskit niin, ettei vaaranna omaa, muiden eikä ympäristön turvallisuutta ja opastaa muitakin turvalliseen työskentelyyn
Kemikaalien säilyttäminen, käsittely ja hävittäminen	käsittelee, säilyttää ja hävittää oikein työtehtävissään tarvittavia kemikaaleja, mutta tarvitsee osin ohjausta.	käsittelee, säilyttää ja hävittää oikein työtehtävissään tarvittavia kemikaaleja.	käsittelee, säilyttää ja hävittää oikein työtehtävissään tarvittavia kemikaaleja toimien itsenäisesti ja sujuvasti.

Taulukkoon on koottu arvioinnin kohteet sekä **arviointikriteerit mukautetulle** kolmelle eri osaamisen tasolle. Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
	Tyydyttävä T1*	Hyvä H2*	Kiitettävä K3*
	Opiskelija		
Fysiikan käsitteiden, ilmiöiden ja lainalaisuuksien soveltaminen	tutustuu avustettuna fysiikan käsitteisiin ja lainalaisuuksiin	tutustuu tuettuna fysiikan käsitteisiin ja lainalaisuuksiin	tutustuu ohjattuna fysiikan käsitteisiin ja lainalaisuuksiin niin, että ymmärtää ohjattuna työtehtävissään ottaa huomioon niihin liittyvät ilmiöt
Kemiallisten aineiden ja niiden ominaisuuksien huomioon ottaminen työssä	tutustuu avustettuna työssään käytettävien tavallisimpien kemiallisten aineiden ominaisuuksiin ja ympäristöriskeihin	tutustuu tuettuna työssään käytettävien tavallisimpien kemiallisten aineiden ominaisuuksiin ja ympäristöriskeihin	ymmärtää ohjattuna huomioida työssään käytettävien tavallisimpien kemiallisten aineiden ominaisuudet ja ympäristöriskit
Kemikaalien säilyttäminen, käsittely ja hävittäminen	avustettuna käsittelee, säilyttää ja hävittää oikein työtehtävissään tarvittavia kemikaaleja.	tuettuna käsittelee, säilyttää ja hävittää oikein työtehtävissään tarvittavia kemikaaleja.	ohjattuna käsittelee, säilyttää ja hävittää oikein työtehtävissään tarvittavia kemikaaleja.

Osaamisen tunnustamisessa lukion kurssit *Fysiikka luonnontieteenä (FY1)* ja *Ihmisen ja elinympäristön kemia (KE1)* korvaavat *Fysiikka ja kemia* -tutkinnon osan osaamistavoitteet yhteisissä tutkinnon osissa.

Oppimistavoitteet

Opiskelija tutustuu fysiikan käsitteisiin ja lainalaisuuksiin ja ottaa ne huomioon oman alansa työtehtävissä. Opiskelija ymmärtää tavallisimpien kemiallisten aineiden ominaisuuksia ja ympäristöriskejä, tutustuu kemikaalien säilyttämisen- ja hävittämistapoihin ja osaa soveltaa oppimaansa tietoa tehdessään oman alansa työtehtäviä.

Integrointi ammatillisiin tutkinnon osiin

Integroidaan musiikkiohjelmiston valmistaminen -tutkinnon osaan, Musiikkiohjelmiston valmistaminen 2 -opintojaksoon.

- ♦ opiskelija kokoaa ja valmistaa esitysmateriaalia ja huoltaa instrumenttiaan huomioiden käyttämänsä instrumenttien fysikaaliset ja kemialliset ominaispiirteet. Esiintymistilanteessa opiskelija osaa käyttää hyväkseen oppimaansa tietoa äänestä fysikaalisena ilmiönä ja tilojen akustisista ominaisuuksista.

Ohjaussuunnitelma

- ♦ Fysiikan ja kemian käytäntöjä opiskellaan oppilaitosympäristössä ja/tai työssäoppimispaikoissa.
- ♦ Opetus ja ohjaus toteutetaan lähiopetuksena, ryhmä-, pari-, ja/tai itsenäisenä työskentelynä monimuotoisilla opetus- ja ohjausmenetelmillä tilanteen vaatimalla tavalla musiikkialan työtehtävissä.

Osaamisen arviointi

Fysiikka ja kemia arvioidaan toisena opiskeluvuonna musiikkiohjelmiston valmistaminen –tutkinnon osan ammattiosaamisen näytössä numero kolme, jossa opiskelija käyttää fysiikan ja kemian osaamistaan suunnitellessaan musiikkialan työtehtävää. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muilla opiskelijalle erikseen annetuilla tehtävillä.

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Opiskelija

- ♦ osaa soveltaa *oman alan* kannalta keskeisiä mekaniikan, lämpöopin ja sähköopin peruskäsitteitä ja lainalaisuuksia ja ottaa ne huomioon työssään
- ♦ osaa valmistaa *alalla* tarvittavia ainesosia

- ♦ osaa tehdä kokeellisia havaintoja ja mittauksia *oman alan* kannalta keskeisistä fysikaalisista ja kemiallisista ilmiöistä
- ♦ osaa kerätä, käsitellä ja analysoida tekemiään kokeellisia havaintoja ja mittauksia
- ♦ osaa arvioida saamiensa kokeellisten havaintojen ja mittaustulosten luotettavuutta, tarkkuutta ja mielekkyyttä.

Osaamisen arviointi

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Lämpöopin, mekaniikan ja sähköopin lainalaisuuksien tunteminen ja huomioon ottaminen työssä	tuntee lämpöopin, mekaniikan ja sähköopin lainalaisuuksia niin, että ottaa työtehtävissään huomioon niihin liittyvät ilmiöt, mutta tarvitsee joissakin kohdin ohjausta	tuntee lämpöopin, mekaniikan ja sähköopin lainalaisuuksia niin, että ottaa työtehtävissään huomioon niihin liittyvät ilmiöt	tuntee lämpöopin, mekaniikan ja sähköopin lainalaisuuksia niin, että ottaa työtehtävissään itsenäisesti huomioon niihin liittyvät ilmiöt
Aineseosten valmistaminen	laskee ohjattuna pitoisuuksia ja aineiden määriä myös reaktioyhtälöiden avulla sekä hankkii ohjeen mukaan tietoa kemikaalien käyttöturvallisuustiedotteista	laskee pitoisuuksia ja aineiden määriä myös reaktioyhtälöiden avulla sekä hankkii tietoa kemikaalien käyttöturvallisuustiedotteista	laskee itsenäisesti ja joustavasti pitoisuuksia ja aineiden määriä myös reaktioyhtälöiden avulla erilaisissa työtilanteissa eri tietolähteistä hankkimansa tiedon mukaan
Havainnointi ja mittaaminen	toteuttaa mittaukset ja kokeellisen havainnoinnin käyttäen tavallisimpia menetelmiä ja -välineitä ohjatussa työtilanteessa	toteuttaa mittaukset ja kokeellisen havainnoinnin käyttäen tavallisimpia menetelmiä ja -välineitä omatoimisesti	käyttää mittauksiin ja kokeelliseen havainnointiin sopivimpia menetelmiä ja välineitä sujuvasti ja toteuttaa työnsä järjestelmällisesti ja huolellisesti
Mittaustulosten kerääminen, käsittely ja analysointi	kerää mittaus- ja kokeellisen työskentelyn tulokset, esittää ne mahdollisilla kuvaajilla ja taulukoilla ja laskee niistä lopullisen tuloksen, mutta tarvitsee joissakin asioissa ohjausta	kerää mittaus- ja kokeellisen työskentelyn tulokset, esittää ne kuvaajilla ja taulukoilla ja laskee niistä lopullisen tuloksen analysoinnin jälkeen	kerää itsenäisesti mittaus- ja kokeellisen työskentelyn tulokset, esittää ne kuvaajilla ja taulukoilla ja laskee niistä lopullisen tuloksen analysoinnin jälkeen
Mittaustulosten luotettavuuden, tarkkuuden ja mielekkyyden arviointi	arvioi mittaustulosten luotettavuutta ja määrittelee joitakin virhetekijöitä sekä ilmoittaa tuloksen oikealla tarkkuudella, mutta tarvitsee ajoittain ohjausta.	arvioi mittaustulosten luotettavuutta ja määrittelee virhetekijöitä sekä ilmoittaa tuloksen oikealla tarkkuudella.	arvioi itsenäisesti mittaustulosten luotettavuutta ja määrittelee virhetekijät sekä ilmoittaa tuloksen oikealla tarkkuudella.

Taulukkoon on koottu arvioinnin kohteet sekä **arviointikriteerit mukautetulle** kolmelle eri osaamisen tasolle. Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
	Tyydyttävä T1*	Hyvä H2*	Kiitettävä K3*

	Opiskelija		
Lämpöopin, mekaniikan ja sähköopin lainalaisuuksien tunteminen ja huomioon ottaminen työssä	tutustuu avustettuna lämpöopin, mekaniikan ja sähköopin lainalaisuuksiin	tutustuu tuettuna lämpöopin, mekaniikan ja sähköopin lainalaisuuksiin	tutustuu ohjattuna lämpöopin, mekaniikan ja sähköopin lainalaisuuksiin niin, että huomioi työtehtävissään ohjattuna niihin liittyviä ilmiöitä
Aineseosten valmistaminen	tutustuu avustettuna pitoisuuksiin ja aineiden määriin sekä hankkii avustettuna ohjeen mukaan tietoa kemikaalien käyttöturvallisuustiedotteista	tutustuu tuettuna pitoisuuksiin ja aineiden määriin sekä hankkii tuettuna ohjeen mukaan tietoa kemikaalien käyttöturvallisuustiedotteista	tutustuu ohjattuna pitoisuuksiin ja aineiden määriin sekä hankkii ohjattuna ohjeen mukaan tietoa kemikaalien käyttöturvallisuustiedotteista
Havainnointi ja mittaaminen	tutustuu avustettuna mittaukseen ja kokeelliseen havainnointiin ohjatussa työtilanteessa	tutustuu tuettuna mittaukseen ja kokeelliseen havainnointiin ohjatussa työtilanteessa	toteuttaa ohjattuna mittaukset ja tutustuu kokeelliseen havainnointiin ohjatussa työtilanteessa
Mittaustulosten kerääminen, käsittely ja analysointi	kerää avustettuna mittaus- ja kokeellisen työskentelyn tulokset	kerää tuettuna mittaus- ja kokeellisen työskentelyn tulokset	kerää ohjattuna mittaus- ja kokeellisen työskentelyn tulokset
Mittaustulosten luotettavuuden, tarkkuuden ja mielekkyyden arviointi	tutustuu avustettuna mittaustulosten luotettavuuteen.	tutustuu tuettuna mittaustulosten luotettavuuteen.	arvioi ohjattuna mittaustulosten luotettavuutta ja tutustuu ohjattuna joihinkin virhetekijöihin.

Osaamisen tunnustamisessa lukion kurssit *Fysiikka luonnontieteenä (FY1)*, *Lämpö (FY2)* ja *Ihmisen ja elinympäristön kemia (KE1)* korvaavat *Fysiikka ja kemia* -tutkinnon osan osaamistavoitteet yhteisissä tutkinnon osissa.

Oppimistavoitteet

Opiskelija osaa soveltaa oman alan kannalta keskeisiä mekaniikan, lämpöopin ja sähköopin peruskäsitteitä ja lainalaisuuksia oman alansa työtehtävissä. Opiskelija osaa tehdä, käsitellä ja analysoida kokeellisia havaintoja ja mittauksia ja arvioida niiden luotettavuutta ja merkitystä työtehtävissään.

Integrointi ammatillisiin tutkinnon osiin

Integroidaan musiikkiohjelmiston valmistaminen -tutkinnon osaan.

- ♦ opiskelija kokoaa ja valmistaa esitysmateriaalin ja huoltaa instrumenttiaan huomioiden käyttämänsä instrumenttien fysikaaliset ja kemialliset ominaispiirteet. Esiintymistilanteessa opiskelija osaa käyttää hyväkseen oppimaansa tietoa.

Ohjaussuunnitelma

- ◆ Fysiikan ja kemian valinnaisia opintoja opiskellaan soveltuvassa oppilaitosympäristössä ja/tai työssäoppimispaikoissa.
- ◆ Opetus ja ohjaus toteutetaan lähiopetuksena, ryhmä-, pari-, ja/tai itsenäisenä työskentelynä monimuotoisilla opetus- ja ohjausmenetelmillä tilanteen vaatimalla tavalla musiikkialan työtehtävissä.

Osaamisen arviointi

Fysiikka ja kemian valinnainen osuus arvioidaan toisena opiskeluvuonna Musiikkiohjelmiston valmistaminen –tutkinnon osan ammattiosaamisen näytössä numero kolme, jossa opiskelija käyttää fysiikan ja kemian osaamistaan monipuolisesti suunnitellessaan musiikkialan työtehtäviä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muilla opiskelijalle erikseen annetuilla tehtävillä.

3.2.3 Tieto- ja viestintätekniikka sekä sen hyödyntäminen

Pakolliset osaamistavoitteet, 1 osp

Opiskelija

- ◆ osaa käyttää yleisimpiä tieto- ja viestintätekniikan sovelluksia ja hyödyntää niiden käyttöön tarkoitettuja ohjeita ja oppaita
- ◆ osaa suojata verkkoidentiteettiään ja yksityisyyttään
- ◆ osaa toimia tekijänoikeus-, tietoturva- ja tietosuojaohjeiden ja -määräysten mukaisesti
- ◆ osaa tiedostojen eri säilytys- ja lähetysmuodot.

Osaamisen arviointi

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Tieto- ja viestintätekniikan sovellusten käyttäminen	käyttää tarvitsemiaan sovelluksia mutta tarvitsee ajoittain ohjausta	käyttää sujuvasti tarvitsemiaan sovelluksia	käyttää sovelluksia monipuolisesti eri tilanteiden ja tarpeiden mukaan
Ohjeiden ja oppaiden käyttäminen	käyttää ohjeita ja oppaita, mutta tarvitsee ajoittain ohjausta	käyttää sujuvasti ohjeita ja oppaita	käyttää sujuvasti ohjeita ja oppaita ja ratkaisee niiden avulla erilaisia ongelmia
Verkkoidentiteetin ja yksityisyyden suojaaminen	luo ohjattuna verkkoidentiteetin sekä arvioi sen käyttöön liittyviä riskejä ja suojautumismenetelmiä	luo verkkoidentiteetin sekä arvioi sen käyttöön liittyviä riskejä ja suojautumismenetelmiä	luo verkkoidentiteetin, arvioi sen käyttöön liittyviä riskejä ja valitsee laitteisiin ja käyttötapoihin sopivat suojautumismenetelmät

Koulutuskeskus Salpaus musiikkialan perustutkinto

	valitsee ohjattuna tilanteeseen sopivan verkkoyhteyden suojaustason	valitsee tilanteeseen sopivan verkkoyhteyden suojaustason	valitsee erilaisiin tilanteisiin sopivan verkkoyhteyden suojaustason
	osaa valita turvallisen tavan maksuliikenteelle kotimaassa	osaa valita turvallisen tavan kotija ulkomaiselle maksuliikenteelle	osaa valita tilanteeseen sopivan turvallisen tavan kotija ulkomaiselle maksuliikenteelle
Ohjeiden ja määräysten noudattaminen	noudattaa toiminnassaan tekijänoikeus-, tietoturva- ja tietosuoaohjeita ja -määräyksiä, mutta tarvitsee ajoittain ohjausta	noudattaa itsenäisesti tekijänoikeus-, tietoturva- ja tietosuoaohjeita ja -määräyksiä	noudattaa itsenäisesti tekijänoikeus-, tietoturva- ja tietosuoaohjeita ja -määräyksiä, pitää tietojaan ajan tasalla ja ohjaa tarvittaessa muita
	noudattaa verkkokäytön etikettiä	noudattaa verkkokäytön etikettiä	noudattaa verkkokäytön etikettiä
Tiedostojen säilyttäminen ja lähettäminen	osaa käyttää yleisimpiä tiedostojen säilytys- ja lähetysohjeita.	valitsee tarkoituksenmukaiset tiedostojen säilytys- ja lähetysohjeet.	valitsee tarkoituksenmukaiset tiedostojen säilytys- ja lähetysohjeet huomioiden tietoturvan.

Taulukkoon on koottu arvioinnin kohteet sekä **arviointikriteerit mukautetulle** kolmelle eri osaamisen tasolle. Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
	Tyydyttävä T1*	Hyvä H2*	Kiitettävä K3*
	Opiskelija		
Tieto- ja viestintätekniikan sovellusten käyttäminen	käyttää avustettuna joitakin tarvitsemiaan sovelluksia	käyttää tuettuna joitakin tarvitsemiaan sovelluksia	käyttää ohjattuna joitakin tarvitsemiaan sovelluksia
Ohjeiden ja oppaiden käyttäminen	käyttää avustettuna ohjeita ja oppaita	käyttää tuettuna ohjeita ja oppaita	käyttää ohjattuna ohjeita ja oppaita
Verkkoidentiteetin ja yksityisyyden suojaaminen	luo avustettuna verkkoidentiteetin ja tutustuu käyttöön liittyviin riskeihin ja suojausmenetelmiin	luo tuettuna verkkoidentiteetin ja tutustuu käyttöön liittyviin riskeihin ja suojausmenetelmiin	luo ohjattuna verkkoidentiteetin sekä ymmärtää ohjattuna sen käyttöön liittyviä riskejä ja suojausmenetelmiä
	tutustuu avustettuna tilanteeseen sopivan verkkoyhteyden suojaustason tarpeeseen	tutustuu tuettuna tilanteeseen sopivan verkkoyhteyden suojaustason tarpeeseen	tutustuu ohjattuna tilanteeseen sopivan verkkoyhteyden suojaustason tarpeeseen
	valitsee avustettuna turvallisen tavan maksuliikenteelle kotimaassa	valitsee tuettuna turvallisen tavan maksuliikenteelle kotimaassa	valitsee ohjattuna turvallisen tavan maksuliikenteelle kotimaassa
Ohjeiden ja määräysten noudattaminen	noudattaa avustettuna toiminnassaan tekijänoikeus-, tietoturva- ja tietosuoaohjeita ja -määräyksiä	noudattaa tuettuna toiminnassaan tekijänoikeus-, tietoturva- ja tietosuoaohjeita ja -määräyksiä	noudattaa ohjattuna toiminnassaan tekijänoikeus-, tietoturva- ja tietosuoaohjeita ja -määräyksiä

	noudattaa avustettuna verkkokäytön etikettiä	noudattaa tuettuna verkkokäytön etikettiä	noudattaa ohjattuna verkkokäytön etikettiä
Tiedostojen säilyttäminen ja lähettäminen	tutustuu avustettuna yleisimpiin tiedostojen säilytys- ja lähetyksimuotoihin.	tutustuu tuettuna yleisimpiin tiedostojen säilytys- ja lähetyksimuotoihin.	osaa ohjattuna käyttää yleisimpiä tiedostojen säilytys- ja lähetyksimuotoja.

Lukion opetussuunnitelman perusteissa ei ole pakollista kurssia, joka vastaisi tavoitteiltaan *Tieto- ja viestintäteknikka ja sen hyödyntäminen* -osa-alueen pakollisia osaamistavoitteita.

Oppimistavoitteet

Opiskelija tutustuu monipuolisesti tieto- ja viestintäteknikkaan ja oppii käyttämään opiskelussa tarvittavia keskeisimpiä sovelluksia, ohjelmia sekä yleisimpiä tiedostojen säilytys- ja lähetyksimuotoja. Opiskelija ymmärtää tieto- ja viestintäteknikan mahdollisuudet opinnoissa sekä työ- ja arkielämässä ja oppii vastuullisesti käyttämään ja hyödyntämään verkkoa suorittaessaan opiskelu- ja työtehtäviä.

Integrointi ammatillisiin tutkinnon osiin

Integroidaan Työtehtävän suunnittelu -tutkinnon osaan.

- ◆ Opiskelija käyttää tieto- ja viestintäteknikkaa kootessaan musiikkialan yrittäjyyteen liittyvää materiaalia. Opiskelija hyödyntää verkkoa etsiessään musiikkialan työtehtävän suunnittelussa tarvittavaa tietoa. Hän tutustuu musiikkialan keskeisiin ohjelmiin ja sovelluksiin ja hyödyntää niitä suunnitellessaan ja toteuttaessaan työtehtäviään.

Ohjaussuunnitelma

- ◆ Tieto- ja viestintäteknikan käytäntöjä opiskellaan oppilaitosympäristössä ja/tai työssäoppimispaikoissa.
- ◆ Opetus ja ohjaus toteutetaan lähiopetuksena, ryhmä-, pari-, ja/tai itsenäisenä työskentelynä monimuotoisilla opetus- ja ohjausmenetelmillä tilanteen vaatimalla tavalla musiikkialan työtehtävissä.

Osaamisen arviointi

Tieto- ja viestintäteknikka arvioidaan toisena opiskeluvuonna Työtehtävän suunnittelu –tutkinnon osan ammattiosaamisen näytössä numero yksi, jossa opiskelija käyttää tieto- ja viestintäteknikan osaamistaan suunnitellessaan musiikkialan työtehtävää. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muilla opiskelijalle erikseen annetuilla tehtävillä.

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Opiskelija

- ◆ osaa perehtyä erilaisten tietojärjestelmien sovelluksiin, joita voidaan hyödyntää *omalla ammattialalla*
- ◆ osaa ratkaista yleisimpiin tieto- ja viestintätekniiikan sovelluksiin liittyviä ongelmia
- ◆ osaa ottaa käyttöön uusia tieto- ja viestintätekniiikan laitteita ja sovelluksia
- ◆ osaa toimia sähköisissä medioissa oman osaamisensa kehittämiseksi ja jakamiseksi
- ◆ osaa hyödyntää digitaalisia materiaaleja *ammattillisen kasvun* kuvaamisessa sekä osaamisensa ja ammattitaitonsa markkinoinnissa.

Osaamisen arviointi

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Ammattialakohtaisten tietojärjestelmäsovelluksien hyödyntäminen	hakee tietoa itselleen uusista ammattialalla käytettävistä tietojärjestelmäsovelluksista	hakee tietoa ammattialalle kehitteillä olevista tietojärjestelmäsovelluksista	hakee tietoa aktiivisesti ammattialalla tapahtuvasta tietojärjestelmäsovellusten kehittämisestä
Laitteiden ja sovellusten käyttöön ottaminen	ottaa käyttöön itselleen uusia laitteita ja sovelluksia mutta tarvitsee ajoittain ohjausta	ottaa sujuvasti käyttöön itselleen uusia laitteita ja sovelluksia	ottaa sujuvasti käyttöön itselleen uusia laitteita ja sovelluksia ja pystyy tarvittaessa opastamaan muita
Sähköisen median hyödyntäminen	hakee alaansa liittyvää tietoa, toimii tv-verkkoja hyödyntävissä verkostoissa ja arvioi löytämänsä tiedon käyttöarvoa, mutta tarvitsee ajoittain ohjausta	hakee alaansa liittyvää tietoa, toimii tv-verkkoja hyödyntävissä verkostoissa ja arvioi löytämänsä tietoa kriittisesti	hakee monipuolisesti alaansa liittyvää tietoa ja toimii aktiivisesti tv-verkkoja hyödyntävissä verkostoissa ja arvioi löytämänsä tietoa kriittisesti
Digitaalisen materiaalin hyödyntäminen	käyttää digitaalisia materiaaleja osaamisensa ja ammattitaitonsa kuvaamiseen tarpeen ajoittain ohjausta.	käyttää digitaalisia materiaaleja osaamisensa ja ammattitaitonsa kuvaamiseen ja hyödyntää niitä työnsä.	kuvaaa ammatillista osaamistaan monipuolisesti digitaalisilla materiaaleilla ja hyödyntää niitä tehokkaasti työnsä.

Taulukkoon on koottu arvioinnin kohteet sekä **arviointikriteerit mukautetulle** kolmelle eri osaamisen tasolle. Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
	Tyydyttävä T1*	Hyvä H2*	Kiitettävä K3*

	Opiskelija		
Ammattialakohtaisten tietojärjestelmäsovellusten hyödyntäminen	hakee avustettuna tietoa itselleen uusista ammattialalla käytettävistä tietojärjestelmäsovelluksista	hakee tuettuna jotakin tietoa itselleen uusista ammattialalla käytettävistä tietojärjestelmäsovelluksista	hakee ohjattuna tietoa itselleen uusista ammattialalla käytettävistä tietojärjestelmäsovelluksista
Laitteiden ja sovellusten käyttöön ottaminen	ottaa avustettuna käyttöön joitakin itselleen sopivia uusia laitteita ja sovelluksia	ottaa tuettuna käyttöön joitakin itselleen sopivia uusia laitteita ja sovelluksia	ottaa ohjattuna käyttöön itselleen sopivia uusia laitteita ja sovelluksia
Sähköisen median hyödyntäminen	hakee avustettuna alaansa liittyvää tarpeellista tietoa	hakee tuettuna alaansa liittyvää tarpeellista tietoa	hakee ohjattuna alaansa liittyvää tietoa ja ymmärtää löytämänsä tiedon käyttöarvon
Digitaalisen materiaalin hyödyntäminen	käyttää avustettuna digitaalisia materiaaleja osaamisensa ja ammattitaitonsa kuvaamiseen.	käyttää tuettuna digitaalisia materiaaleja osaamisensa ja ammattitaitonsa kuvaamiseen.	käyttää ohjattuna digitaalisia materiaaleja osaamisensa ja ammattitaitonsa kuvaamiseen.

Lukion opetussuunnitelman perusteissa ei ole pakollista kurssia, joka vastaisi tavoitteiltaan *Tieto- ja viestintätekniikka ja sen hyödyntäminen* -osa-alueen valinnaisia osaamistavoitteita.

Oppimistavoitteet

Opiskelija käyttää monipuolisesti tieto- ja viestintätekniikkaa hakiessaan omaan alaansa liittyvää tietoa ja osaa hyödyntää oman alansa tuttuja ja uusia ohjelmia, sovelluksia ja laitteita oman alansa työtehtävissä. Opiskelija ymmärtää tieto- ja viestintätekniikan mahdollisuudet markkinoidessaan osaamistaan työelämässä ja työelämään hakeutuessa.

Ohjaussuunnitelma

- ◆ Tieto- ja viestintätekniikan käytäntöjä opiskellaan oppilaitoksessa.
- ◆ Opetus ja ohjaus toteutetaan lähiopetuksena, ryhmä-, pari-, ja/tai itsenäisenä työskentelynä monimuotoisilla opetus- ja ohjausmenetelmillä tilanteen vaatimalla tavalla musiikkialan työtehtävissä.

Osaamisen arviointi

- ◆ Aktiivinen osallistuminen opetukseen ja ohjaukseen sekä erikseen annetut tehtävät ja niihin soveltuvat arviointimenetelmät.

3.3 Yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittava osaaminen, 8 osp

Tutkinnon osan tulee sisältää kaikkien neljän osa-alueen pakolliset osaamistavoitteet (yhteensä 5 osaamispistettä). Lisäksi tutkinnon osan tulee sisältää valinnaisia osaamistavoitteita miltä tahansa

osa-alueelta tai osa-alueilta siten, että opiskelijalle kertyy yhteensä 8 osaamispisteen edestä yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavaa osaamista.

3.3.1 Yhteiskuntataidot

Pakolliset osaamistavoitteet, 1 osp

Opiskelija

- ◆ osaa toimia kansalaisena ja osallistua yhteiskunnalliseen päätöksentekoon
- ◆ osaa toimia tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden periaatteita noudattaen
- ◆ osaa suunnitella ja hoitaa omaa talouttaan sekä arvioida siihen liittyviä riskejä
- ◆ hyödyntää sosiaalista mediaa aktiivisen osallistumisen keinona
- ◆ osaa käyttää yhteiskunnan tarjoamia palveluja ja toimia kuluttajana.

Osaamisen arviointi

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Kansalaisena toimiminen ja yhteiskunnalliseen päätöksentekoon osallistuminen	tietää kansalaisen perusoikeuksia ja velvollisuuksia Suomessa ja osaa kertoa niistä	tietää kansalaisen perusoikeuksia ja velvollisuuksia Suomessa ja osaa kertoa niistä	tuntee kansalaisen perusoikeudet ja velvollisuudet Suomessa ja arvioi niitä suhteessa muiden maiden vastaaviin
	seuraa yhteiskunnallista päätöksentekoa	seuraa yhteiskunnallista päätöksentekoa ja ilmaisee omia mielipiteitään tarpeelliseksi kokemistaan asioista	seuraa aktiivisesti yhteiskunnallista päätöksentekoa ja osallistuu siihen eri tavoin
	osallistuu opiskelijoiden tai muiden tahojen järjestämään toimintaan ja vaikuttaa yhteisölliseen toimintaan omalta osaltaan	osallistuu opiskelijakunnan tai muiden tahojen järjestämään toimintaan ja vaikuttaa päätöksentekoon omalta osaltaan	osallistuu opiskelijakunnan tai muiden tahojen järjestämään toimintaan ja vaikuttaa aktiivisesti asioita koskevaan päätöksentekoon
Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden periaatteiden noudattaminen	toimii asianmukaisesti erilaisten ihmisten kanssa myös monikulttuurisissa työyhteisöissä	toimii muita ihmisiä arvostavalla tavalla, kohtelee yhdenvertaisesti työtovereitaan ja asiakkaitaan mahdollisesta erilaisuudesta huolimatta	edistää omalta osaltaan työyhteisön hyväksyvää ilmapiiriä ja puuttuu asianmukaisesti mahdolliseen kiusaamiseen tai häirintään
Oman talouden ja raha-asioiden suunnitteleminen ja hoitaminen	tekee ohjattuna suunnitelman menoistaan ja tuloistaan tietäen luoton ottamisen ehdot, seuraukset ja riskit	tekee suunnitelman menoistaan ja tuloistaan ennakoiden tulevia tapahtumia sekä tietäen luoton ottamisen ehdot, seuraukset ja riskit	tekee itsenäisesti ja vastuullisesti suunnitelman menoistaan ja tuloistaan ennakoiden tulevia tapahtumia sekä tietäen luoton ottamisen ehdot, seuraukset ja riskit
Sosiaalisen median hyödyntäminen	käyttää ohjattuna sosiaalista mediaa oman ja /tai edustamansa yhteisön tai yrityksen asian	käyttää sosiaalista mediaa oman ja /tai edustamansa yhteisön tai yrityksen asian	käyttää sosiaalista mediaa monipuolisesti oman ja /tai edustamansa yhteisön tai

Koulutuskeskus Salpaus musiikkialan perustutkinto

	edistämiseen	edistämiseen	yrityksen asian edistämiseen
Yhteiskunnan palvelujen käyttäminen ja kuluttajana toimiminen	käyttää opiskelijan tarvitsemia palveluja ja ymmärtää, miten palvelut yhteiskunnassa rahoitetaan	käyttää monipuolisesti ja harkiten opiskelijan tarvitsemia palveluja ja ymmärtää, miten palvelut yhteiskunnassa rahoitetaan	käyttää itsenäisesti ja valintoja tehden opiskelijan tarvitsemia palveluja ja ymmärtää, miten palvelut yhteiskunnassa rahoitetaan
	tuntee kuluttajan oikeuksia ja velvollisuuksia sekä tietää, mistä saa apua kuluttaja-asioissa.	hakee tuotteista ja palveluista tutkittua tietoa eri lähteitä käyttämällä sekä tietää, mistä saa tietoa ja apua kuluttaja-asioissa.	hakee tuotteista ja palveluista tutkittua tietoa eri lähteitä käyttämällä sekä osaa arvioida tiedonlähteiden luotettavuutta.

Taulukkoon on koottu arvioinnin kohteet sekä arviointikriteerit mukautetulle kolmelle eri osaamisen tasolle. Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
	Tyydyttävä T1*	Hyvä H2*	Kiitettävä K3*
	Opiskelija		
Kansalaisena toimiminen ja yhteiskunnalliseen päätöksentekoon osallistuminen	tietää avustettuna muutamia kansalaisen perusoikeuksia ja velvollisuuksia Suomessa	tietää tuettuna joitakin kansalaisen perusoikeuksia ja velvollisuuksia Suomessa	tietää ohjattuna kansalaisen perusoikeuksia ja velvollisuuksia Suomessa ja osaa ohjattuna kertoa niistä
	seuraa avustettuna yhteiskunnallista päätöksentekoa	seuraa tuettuna yhteiskunnallista päätöksentekoa	seuraa ohjattuna yhteiskunnallista päätöksentekoa
	osallistuu avustettuna opiskelijoiden tai muiden tahojen järjestämään toimintaan	osallistuu tuettuna opiskelijoiden tai muiden tahojen järjestämään toimintaan	osallistuu ohjattuna opiskelijoiden tai muiden tahojen järjestämään toimintaan
Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden periaatteiden noudattaminen	toimii avustettuna asianmukaisesti erilaisten ihmisten kanssa myös monikulttuurisissa työyhteisöissä	toimii tuettuna asianmukaisesti erilaisten ihmisten kanssa myös monikulttuurisissa työyhteisöissä	toimii ohjattuna asianmukaisesti erilaisten ihmisten kanssa myös monikulttuurisissa työyhteisöissä
Oman talouden ja raha-asioden suunnitteleminen ja hoitaminen	tekee avustettuna muutamalla lauseella suunnitelman menoistaan ja tuloistaan	tekee tuettuna muutamilla lauseilla suunnitelman menoistaan ja tuloistaan	tekee ohjattuna suunnitelman menoistaan ja tuloistaan ja tutustuu luoton ottamisen ehtoihin, seurauksiin ja riskeihin
Sosiaalisen median hyödyntäminen	käyttää avustettuna sosiaalista mediaa omassa asiassaan	käyttää tuettuna sosiaalista mediaa omassa asiassaan	käyttää ohjattuna sosiaalista mediaa oman asiansa edistämiseen
Yhteiskunnan palvelujen käyttäminen ja kuluttajana toimiminen	tutustuu avustettuna opiskelijan tarvitsemiin palveluihin ja siihen, miten palvelut yhteiskunnassa rahoitetaan	tutustuu tuettuna opiskelijan tarvitsemiin palveluihin ja siihen, miten palvelut yhteiskunnassa rahoitetaan	tutustuu ohjattuna opiskelijan tarvitsemiin palveluihin ja siihen, miten palvelut yhteiskunnassa rahoitetaan

	tutustuu avustettuna kuluttajan oikeuksiin ja velvollisuuksiin ja avun saamiseen kuluttaja-asioissa.	tutustuu tuettuna kuluttajan oikeuksiin ja velvollisuuksiin ja avun saamiseen kuluttaja-asioissa.	tutustuu ohjattuna kuluttajan oikeuksiin ja velvollisuuksiin ja siihen, mistä saa apua kuluttaja-asioissa.
--	--	---	--

Osaamisen tunnustamisessa lukion kurssit *Yhteiskuntatieto* (YH1) ja *Taloustieto* (YH2) vastaavat tavoitteiltaan *Yhteiskuntataidot* -osa-alueen pakollisia osaamistavoitteita.

Oppimistavoitteet

Opiskelija oppii ymmärtämään suomalaisen yhteiskunnan rakenteita ja tuntee omat velvollisuutensa ja oikeutensa kansalaisena. Hän oppii ilmaisemaan omia yhteiskuntaa koskevia mielipiteitään ja huomioimaan yhteiskunnassa tapahtuvia muutoksia hyödyntäen tiedon hankkimisessa ja oman näkemyksen ilmaisemisessa vastuullisesti sosiaalista mediaa. Opiskelija on tietoinen hänelle kuuluvista palveluista ja etuuksista opiskelijana ja osaa hyödyntää niitä suunnitellessaan omaa talouttaan. Hän toimii luontevasti monikulttuurisissa yhteisöissä ja ymmärtää tasa-arvoisen yhteiskunnan merkityksen.

Integrointi ammatillisiin tutkinnon osiin

Integroidaan muusikkona toimiminen -tutkinnon osaan, Muusikkona toimimisen perusteet – opintojaksoon.

- ◆ Opiskelija työskentelee sujuvasti ja ammattitaitoisesti ymmärtäen oman roolinsa yhteiskunnallisessa päätöksenteossa. Opiskelija toimii ryhmässä noudattaen tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden periaatteita. Hän ymmärtää sosiaalisen median merkityksen muusikon työtehtävissä, erityisesti oman osaamisensa markkinoinnissa. Hän suunnittelee musiikkialan työtehtäviä myös taloudellisesta näkökulmasta.

Ohjaussuunnitelma

- ◆ Yhteiskuntataitoja opiskellaan oppilaitosympäristössä ja sen verkostoissa ja/tai työssäoppimispaikoissa.
- ◆ Opetus ja ohjaus toteutetaan lähiopetuksena, ryhmä-, pari-, ja/tai itsenäisenä työskentelynä monimuotoisilla opetus- ja ohjausmenetelmillä tilanteen vaatimalla tavalla musiikkialan työtehtävissä.

Osaamisen arviointi

Yhteiskuntataidot arvioidaan toisena opiskeluvuonna muusikkona toimiminen -tutkinnon osan ammattiosaamisen näytössä numero kaksi, jossa opiskelija käyttää yhteiskunnallista tietouttaan suunnitellessaan musiikkialan työtehtävää. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei

voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muilla opiskelijalle erikseen annetuilla tehtävillä.

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Opiskelija

- ◆ osaa hakea tietoa yhteiskunnallisista vaikuttamismahdollisuuksista ja yhteiskunnallisesta päätöksenteosta myös Euroopan unionista
- ◆ tuntee *oman alan* yhteiskunnallisen merkityksen ja vaikuttavuuden
- ◆ osaa seurata yhteiskunnallista keskustelua ja taloutta koskevaa uutisointia
- ◆ osaa kuvata yhteiskunnallisen ja taloudellisen tilanteen heijastumista *oman alan* työpaikkoihin ja työllisyyteen
- ◆ osaa selvittää kansantalouden peruskäsitteitä ja sen keskeisimpiä toimijoita sekä arvioida niiden merkityksen kansantaloudelle.

Osaamisen arviointi

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Tiedon hakeminen yhteiskunnallisista vaikuttamismahdollisuuksista ja yhteiskunnallisesta päätöksenteosta Euroopan unionissa	hakee ohjattuna tietoa yhteiskunnallisista vaikuttamismahdollisuuksista ja yhteiskunnallisesta päätöksenteosta	hakee tietoa yhteiskunnallisista vaikuttamismahdollisuuksista ja yhteiskunnallisesta päätöksenteosta	hakee monipuolisesti ja aktiivisesti tietoa yhteiskunnallisista vaikuttamismahdollisuuksista ja yhteiskunnallisesta päätöksenteosta
Oman alan yhteiskunnallisen merkityksen ja vaikuttavuuden tunteminen	tuntee keskeisiltä osin oman alan yhteiskunnallisen merkityksen ja vaikuttavuuden	kuvaaa perustellen oman alan yhteiskunnallisen merkityksen ja vaikuttavuuden	kuvaaa laaja-alaisesti ja perustellen oman alan yhteiskunnallisen merkityksen ja vaikuttavuuden
Yhteiskunnallisen keskustelun ja taloutta koskevan uutisoinnin seuraaminen	seuraa jonkin tietolähteen avulla yhteiskunnallista ja taloutta koskevaa keskustelua	seuraa eri tietolähteistä yhteiskunnallista ja taloutta koskevaa keskustelua	seuraa aktiivisesti eri tietolähteistä yhteiskunnallista ja taloutta koskevaa keskustelua
	tekee oman alan tilannekatsauksen, mutta tarvitsee ajoittain ohjausta	arvioi oman alan tilannetta monipuolisesti ja arvioi eri medioiden välittämää tietoa	perustelee oman alan tilannetta monipuolisesti ja arvioi kriittisesti eri medioiden välittämää tietoa
Yhteiskunnallisen ja taloudellisen tilanteen huomioiminen omalla alalla	kertoo havainnollisesti, miten ajankohtainen yhteiskunnallinen ja taloudellinen tilanne heijastuu oman alan työpaikkoihin ja työllisyyteen	selvittää havainnollisesti, ja perustellen miten ajankohtainen yhteiskunnallinen ja taloudellinen tilanne heijastuu oman alan työpaikkoihin ja työllisyyteen	selvittää havainnollisesti, miten ajankohtainen yhteiskunnallinen ja taloudellinen tilanne heijastuu oman alan työpaikkoihin ja työllisyyteen
			perustelee selvitystään monipuolisesti ja kattavasti

Koulutuskeskus Salpaus musiikkialan perustutkinto

Kansantalouden peruskäsitteiden ja sen keskeisten toimijoiden selvittäminen	kertoo esimerkkejä kansantalouden peruskäsitteistä ja keskeisistä toimijoista.	selvittää kansantalouden peruskäsitteet ja keskeiset toimijat sekä arvioi niiden merkitystä kansantaloudelle.	selvittää kansantalouden peruskäsitteet ja keskeiset toimijat, niiden merkityksen sekä niiden välisiä riippuvuussuhteita.
---	--	---	---

Taulukkoon on koottu arvioinnin kohteet sekä **arviointikriteerit mukautetulle** kolmelle eri osaamisen tasolle. Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
	Tyydyttävä T1*	Hyvä H2*	Kiitettävä K3*
	Opiskelija		
Tiedon hakeminen yhteiskunnallisista vaikuttamismahdollisuuksista ja yhteiskunnallisesta päätöksenteosta Euroopan unionissa	hakee avustettuna tietoa yhteiskunnallisista vaikuttamismahdollisuuksista	hakee tuettuna tietoa yhteiskunnallisista vaikuttamismahdollisuuksista	hakee ohjattuna tietoa yhteiskunnallisista vaikuttamismahdollisuuksista
Oman alan yhteiskunnallisen merkityksen ja vaikuttavuuden tunteminen	tutustuu avustettuna keskeisiltä osin oman alan yhteiskunnalliseen merkitykseen ja vaikuttavuuteen	tutustuu tuettuna keskeisiltä osin oman alan yhteiskunnalliseen merkitykseen ja vaikuttavuuteen	tutustuu ohjattuna keskeisiltä osin oman alan yhteiskunnalliseen merkitykseen ja vaikuttavuuteen
Yhteiskunnallisen keskustelun ja taloutta koskevan uutisoinnin seuraaminen	seuraa avustettuna jonkin tietolähteen avulla yhteiskunnallista ja taloutta koskevaa keskustelua	seuraa tuettuna jonkin tietolähteen avulla yhteiskunnallista ja taloutta koskevaa keskustelua	seuraa ohjattuna jonkin tietolähteen avulla yhteiskunnallista ja taloutta koskevaa keskustelua
	tekee avustettuna lyhyen oman alan tilannekatsauksen	tekee tuettuna lyhyen oman alan tilannekatsauksen	tekee ohjattuna lyhyen oman alan tilannekatsauksen
Yhteiskunnallisen ja taloudellisen tilanteen huomioiminen omalla alalla	kertoo avustettuna muutamalla sanalla, miten ajankohtainen yhteiskunnallinen ja taloudellinen tilanne heijastuu oman alan työpaikkoihin ja työllisyyteen	kertoo tuettuna lyhyesti, miten ajankohtainen yhteiskunnallinen ja taloudellinen tilanne heijastuu oman alan työpaikkoihin ja työllisyyteen	kertoo ohjattuna lyhyesti, miten ajankohtainen yhteiskunnallinen ja taloudellinen tilanne heijastuu oman alan työpaikkoihin ja työllisyyteen
Kansantalouden peruskäsitteiden ja sen keskeisten toimijoiden selvittäminen	kertoo avustettuna esimerkkejä kansantalouden peruskäsitteistä ja keskeisistä toimijoista.	kertoo tuettuna esimerkkejä kansantalouden peruskäsitteistä ja keskeisistä toimijoista.	kertoo ohjattuna esimerkkejä kansantalouden peruskäsitteistä ja keskeisistä toimijoista.

Osaamisen tunnustamisessa lukion kurssit *Yhteiskuntatieto* (YH1) ja *Taloustieto* (YH2) vastaavat tavoitteiltaan *Yhteiskuntataidot*-osa-alueen valinnaisia osaamistavoitteita.

Oppimistavoitteet

Opiskelija oppii hakemaan yhteiskunnallista tietoa vaikuttamismahdollisuuksista ja päätöksenteosta, myös Euroopan unionista. Hän oppii tuntemaan kansantalouden peruskäsitteitä ja toimijoita. Hän oppii seuraamaan yhteiskunnallista ja taloutta koskevaa keskustelua sekä oman alan tilannetta ja vaikuttavuutta yhteiskunnassa.

Integrointi ammatillisiin tutkinnon osiin

Integroidaan muusikkona toimiminen -tutkinnon osaan.

- ◆ Opiskelija seuraa yhteiskunnallista päätöksentekoa, taloudellista tilannetta ja oman alansa vaikuttamistoimintaa. Hän työskentelee musiikkialan työtehtävissä tarkastellen oman alan merkitystä ja tilannetta yhteiskunnallisesti.

Ohjaussuunnitelma

- ◆ Yhteiskuntataitoja opiskellaan soveltuvassa oppilaitosympäristössä ja sen verkostoissa ja/tai työssäoppimispaikoissa.
- ◆ Opetus ja ohjaus toteutetaan lähiopetuksena, ryhmä-, pari-, ja/tai itsenäisenä työskentelynä monimuotoisilla opetus- ja ohjausmenetelmillä tilanteen vaatimalla tavalla musiikkialan työtehtävissä.

Osaamisen arviointi

Yhteiskuntataitojen valinnainen osuus arvioidaan toisena opiskeluvuonna Muusikkona toimiminen - tutkinnon osan ammattiosaamisen näytössä numero kaksi, jossa opiskelija käyttää yhteiskunnallista tietouttaan suunnitellessaan ja toteuttaessa musiikkialan työtehtäviä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muilla opiskelijalle erikseen annetuilla tehtävillä.

3.3.2 Työelämätaidot

Pakolliset osaamistavoitteet, 1 osp

Opiskelija

- ◆ osaa hakea itselleen työpaikkaa
- ◆ osaa kuvata työsopimusjärjestelmää ja työsopimuksen keskeiset asiat
- ◆ osaa perehtyä työpaikan toimintaan ja työtehtäviin sekä huolehtia työturvallisuudesta

- ♦ osaa työskennellä työpaikassa ja kehittää osaamistaan.

Osaamisen arviointi

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Työpaikan hakeminen	hakee työpaikkaa ja tekee työhakemuksen sekä CV:n tarviten jonkin verran ohjausta	hakee itsenäisesti työpaikkoja sekä laatii selkeän työhakemuksen ja CV:n	hakee aktiivisesti ja oma-aloitteisesti työpaikkoja tunnistaen omat vahvuutensa
			laatii selkeän ja omaa osaamistaan kuvaavan työpaikkahakemuksen ja CV:n
	toimii työhaastattelussa asiallisesti	toimii työhaastattelussa kohteliaasti ja asiallisesti	toimii työhaastattelussa kohteliaasti ja asiallisesti
	pukeutuu toimialan ja työpaikan mukaisesti	ottaa pukeutumisessa huomioon työpaikan ja toimialan luonteen	ottaa pukeutumisessa huomioon työpaikan ja toimialan erityispiirteet
	tuo esille omaa osaamistaan	tuo selkeästi esille omat vahvuutensa esitellessään osaamistaan	perustelee omaa osaamistaan ja vahvuuksiaan laaja-alaisesti
Median käyttäminen työnhaussa	hakee työpaikkoja koskevia tietoja mediasta	tutustuu työpaikkoihin mediatietoja hyödyntäen	käyttää monipuolisesti mediaa työnhaussa hyödyntäen sosiaalisen median mahdollisuuksia
Työsopimusjärjestelmän, työsopimuksen ja työlainsäädännön sisällön tunteminen	tuntee keskeiset asiat alan työehdoista ja oman alansa työlainsäädännöstä	tuntee oman alan työehdot ja keskeisen työlainsäädännön	tuntee hyvin oman alan työehdot ja keskeisen työlainsäädännön mahdollisuudet työtä kehitettäessä
	tuntee oman työsopimuksensa sisällön	varmistaa, että oman työsopimuksen sisältö on sovitun mukainen	varmistaa, että oman työsopimuksen sisältö on sovitun mukainen
	ottaa toiminnassaan huomioon oikeutensa ja velvollisuutensa, mutta tarvitsee ajoittain ohjausta	toimii työssään oikeuksiensa ja velvollisuuksiensa mukaisesti	toimii työssään oikeuksiensa ja velvollisuuksiensa mukaisesti sekä perustelee vastuullisesti toimintaansa
Työpaikan toimintaan ja työhön perehtyminen	hakee tietoa työpaikan toiminnasta ja työtehtävistään	hakee monipuolisesti tietoa työpaikan toiminnasta ja työtehtävistään	hakee itsenäisesti monipuolisesta tietoa työpaikan toiminnasta ja työtehtävistään
	noudattaa työstä annettuja turvallisuusohjeita	noudattaa työstä annettuja turvallisuusohjeita	soveltaa ja kehittää työstä annettuja turvallisuusohjeita

Koulutuskeskus Salpaus musiikkialan perustutkinto

Työyhteisössä toimiminen	noudattaa annettuja työaikoja ja sovittuja toimintatapoja	noudattaa annettuja työaikoja, sovittuja toimintatapoja ja toimii joustavasti erilaisissa työtilanteissa	noudattaa annettuja työaikoja ja sovittuja toimintatapoja ja toimii joustavasti työyhteisön erilaisissa muuttuvissa tilanteissa
	huolehtii työssä vaaditusta suoja- ym. vaatetuksestaan	huolehtii työssä vaaditusta suoja- ym. vaatetuksestaan	huolehtii työssä vaaditusta suoja- ym. vaatetuksestaan
	työskentelee osana työryhmää ja erilaisten ihmisten kanssa, mutta tarvitsee ajoittain ohjausta.	työskentelee luontevasti osana työyhteisöään erilaisten ihmisten ja ryhmien kanssa.	työskentelee luontevasti osana työyhteisöään erilaisten ihmisten ja ryhmien kanssa ja esittää kehittämisideoita työyhteisön ja -ryhmän käyttöön.

Taulukkoon on koottu arvioinnin kohteet sekä **arviointikriteerit mukautetulle** kolmelle eri osaamisen tasolle. Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
	Tyydyttävä T1*	Hyvä H2*	Kiitettävä K3*
	Opiskelija		
Työpaikan hakeminen	hakee avustettuna työpaikkaa ja tekee työhakemuksen sekä CV:n	hakee tuettuna työpaikkaa ja tekee työhakemuksen sekä CV:n	hakee ohjattuna työpaikkaa ja tekee työhakemuksen sekä CV:n
	toimii avustettuna työhaastattelussa asiallisesti	toimii tuettuna työhaastattelussa asiallisesti	toimii ohjattuna työhaastattelussa asiallisesti
	pukeutuu avustettuna toimialan ja työpaikan mukaisesti	pukeutuu tuettuna toimialan ja työpaikan mukaisesti	pukeutuu ohjattuna toimialan ja työpaikan mukaisesti
	tuo avustettuna esille omaa osaamistaan	tuo tuettuna esille omaa osaamistaan	tuo ohjattuna esille omaa osaamistaan
Median käyttäminen työnhaussa	hakee avustettuna työpaikkoja koskevia tietoja mediasta	hakee tuettuna työpaikkoja koskevia tietoja mediasta	hakee ohjattuna työpaikkoja koskevia tietoja mediasta
Työsopimusjärjestelmän, työsopimuksen ja työläinsäädännön sisällön tunteminen	tutustuu avustettuna alan työehtoihin ja oman alansa työläinsäädäntöön tuntee avustettuna oman työsopimuksensa sisällön	tutustuu tuettuna alan työehtoihin ja oman alansa työläinsäädäntöön ja tuntee tuettuna oman työsopimuksensa sisällön	tutustuu ohjattuna alan työehtoihin ja oman alansa työläinsäädäntöön ja tuntee ohjattuna oman työsopimuksensa sisällön
	ottaa avustettuna toiminnassaan huomioon oikeutensa ja velvollisuutensa	ottaa tuettuna toiminnassaan huomioon oikeutensa ja velvollisuutensa	ottaa ohjattuna toiminnassaan huomioon oikeutensa ja velvollisuutensa
Työpaikan toimintaan ja työhön perehtyminen	hakee avustettuna tietoa työpaikan toiminnasta ja työtehtävistään	hakee tuettuna tietoa työpaikan toiminnasta ja työtehtävistään	hakee ohjattuna tietoa työpaikan toiminnasta ja työtehtävistään

	noudattaa avustettuna työstä annettuja turvallisuusohjeita	noudattaa tuettuna työstä annettuja turvallisuusohjeita	noudattaa ohjattuna työstä annettuja turvallisuusohjeita
Työyhteisössä toimiminen	noudattaa avustettuna annettuja työaikoja ja sovittuja toimintatapoja	noudattaa tuettuna annettuja työaikoja ja sovittuja toimintatapoja	noudattaa ohjattuna annettuja työaikoja ja sovittuja toimintatapoja
	huolehtii avustettuna työssä vaaditusta suoja- ym. vaatetuksesta	huolehtii tuettuna työssä vaaditusta suoja- ym. vaatetuksesta	huolehtii ohjattuna työssä vaaditusta suoja- ym. vaatetuksesta
	työskentelee avustettuna osana työryhmää ja erilaisten ihmisten kanssa	työskentelee tuettuna osana työryhmää ja erilaisten ihmisten kanssa	työskentelee ohjattuna osana työryhmää ja erilaisten ihmisten kanssa

Lukion opetussuunnitelman perusteissa ei ole kurssia, joka vastaisi tavoitteiltaan *Työelämätaidot*-osa-alueen pakollisia osaamistavoitteita.

Oppimistavoitteet

Opiskelija tutustuu monipuolisesti työelämään ja työnhakuun liittyviin käytäntöihin. Hän etsii tietoa eri työllistymisvaihtoehdoista. Hän oppii laatimaan työelämään liittyviä asiakirjoja hyödyntäen tietoteknistä osaamistaan. Opiskelija toimii luontevasti erilaisissa työyhteisöissä ja noudattaa sovittuja sääntöjä.

Integrointi ammatillisiin tutkinnon osiin

Integroidaan Työtehtävän suunnittelu -tutkinnon osaan.

- ◆ Opiskelija hankkii musiikkialan työtehtäviin ja työympäristöihin liittyvää tietoa ja osaamista ja hyödyntää niitä tehdessään alan työtehtäviä. Opiskelija tutustuu eri musiikkialan työympäristöihin sekä alan keskeisiin työskentelytapoihin ja osaa hakea oman alansa töitä.

Ohjaussuunnitelma

- ◆ Työelämätaitoja opiskellaan oppilaitosympäristössä ja/tai työssäoppimispaikoissa.
- ◆ Opetus ja ohjaus toteutetaan lähiopetuksena, ryhmä-, pari-, ja/tai itsenäisenä työskentelynä monimuotoisilla opetus- ja ohjausmenetelmillä tilanteen vaatimalla tavalla musiikkialan työtehtävissä.

Osaamisen arviointi

Työelämätaidot arvioidaan toisena opiskeluvuonna Työtehtävän suunnittelu -tutkinnon osan ammattiosaamisen näytössä numero yksi, jossa opiskelija käyttää työelämätietouttaan suunnitellessaan musiikkialan työtehtävää. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei

voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muilla opiskelijalle erikseen annetuilla tehtävillä.

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Opiskelija

- ◆ osaa edistää työyhteisön ilmapiiriä ja henkilöstön osallisuutta
- ◆ osaa toimia *työpaikan* eri tehtävissä
- ◆ osaa osaltaan vastata *työpaikan* työtehtävien etenemisestä ja työn laadusta sekä näiden kehittämistä
- ◆ osaa kehittää omaa osaamistaan
- ◆ osaa hakea työtä kansainvälisiltä työmarkkinoilta ja erityisesti EU-maista.

Osaamisen arviointi

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Työyhteisön ilmapiirin ja henkilöstön osallisuuden edistäminen	edistää osaltaan työyhteisön hyväksyvää ilmapiiriä ja kannustaa muita osallistumaan yhteiseen toimintaan, mutta tarvitsee ajoittain ohjausta	edistää osaltaan työyhteisön hyväksyvää ilmapiiriä ja kannustaa muita osallistumaan yhteiseen toimintaan	edistää aktiivisesti työyhteisön hyväksyvää ilmapiiriä ja kannustaa muita osallistumaan monipuolisesti yhteiseen toimintaan
Työpaikan eri tehtävissä toimiminen	ilmaisee halukkuutensa osallistua joihinkin uusiin työpaikan tehtäviin oman osaamisen ja omien voimavarojensa mukaisesti	ilmaisee halukkuutensa osallistua uusiin työpaikan tehtäviin oman osaamisen ja omien voimavarojensa mukaisesti	ilmaisee halukkuutensa osallistua erilaisiin työpaikan tehtäviin oman osaamisen ja omien voimavarojensa mukaisesti
Työpaikan työtehtävien ja työprosessien etenemisestä ja työn laadusta huolehtiminen	toimii työelleen asetettujen laatu- ja kustannustavoitteiden mukaisesti ja muuttaa omaa toimintaansa annetun palautteen perusteella, mutta tarvitsee ajoittain ohjausta	toimii työelleen asetettujen laatu- ja kustannustavoitteiden mukaisesti ja arvioi omaa toimintansa niiden saavuttamisessa	toimii työelleen asetettujen laatu- ja kustannustavoitteiden mukaisesti ja kehittää omaa toimintaansa niiden saavuttamiseksi
		toimii palveluhenkisesti	toimii palveluhenkisesti ja varmistaa asiakastytyväisyyden toimii aloitteellisesti työnsä ja työympäristön laadun kehittämisessä
Oman osaamisen kehittäminen	kehittää itseään ja osaamistaan, mutta tarvitsee siinä ajoittain ohjausta	kehittää itseään ja osaamistaan suunnitelmallisesti sekä arvioi omia kehittymistarpeitaan yhteistyössä muiden kanssa	kehittää itseään ja osaamistaan suunnitelmallisesti ja monipuolisesti sekä arvioi omia kehittymis-tarpeitaan

Koulutuskeskus Salpaus musiikkialan perustutkinto

Työn hakeminen kansainvälisiltä työmarkkinoilta	hakee kansainvälisiä työpaikkoja koskevia tietoja mediasta	hakee työpaikkoja koskevia tietoja mediasta ja tutustuu työpaikkoihin mediatietoja hyödyntäen	käyttää monipuolisesti mediaa työnhaussa hyödyntäen sosiaalisen median mahdollisuuksia
	hakee työpaikkaa ja tekee työhakemuksen, mutta tarvitsee ajoittain näihin ohjausta	hakee itsenäisesti työpaikkoja ja laatii selkeän työhakemuksen	hakee aktiivisesti ja oma-aloitteisesti työpaikkoja tunnistuen omat vahvuutensa ja laatii selkeän ja omaa osaamistaan kuvaavan työpaikkahakemuksen
	toimii työnhaussa eri kulttuuritaustaisen ihmisten kanssa hyödyntäen kielitaitoaan, mutta tarvitsee ajoittain ohjausta.	toimii työnhaussa eri kulttuuritaustaisen ihmisten kanssa hyödyntäen kielitaitoaan.	toimii työnhaussa käyttäen hyvää kielitaitoaan eri kulttuuritaustaisen ihmisten kanssa.

Taulukkoon on koottu arvioinnin kohteet sekä **arviointikriteerit mukautetulle** kolmelle eri osaamisen tasolle. Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
	Tyydyttävä T1*	Hyvä H2*	Kiitettävä K3*
	Opiskelija		
Työyhteisön ilmapiirin ja henkilöstön osallisuuden edistäminen	edistää avustettuna osaltaan työyhteisön hyväksyvää ilmapiiriä	edistää tuettuna osaltaan työyhteisön hyväksyvää ilmapiiriä	edistää ohjattuna osaltaan työyhteisön hyväksyvää ilmapiiriä ja kannustaa ohjattuna muita osallistumaan yhteiseen toimintaan
Työpaikan eri tehtävissä toimiminen	ilmaisee avustettuna halukkuutensa osallistua joihinkin uusiin työpaikan tehtäviin oman osaamisen ja omien voimavarojensa mukaisesti	ilmaisee tuettuna halukkuutensa osallistua joihinkin uusiin työpaikan tehtäviin oman osaamisen ja omien voimavarojensa mukaisesti	ilmaisee ohjattuna halukkuutensa osallistua joihinkin uusiin työpaikan tehtäviin oman osaamisen ja omien voimavarojensa mukaisesti
Työpaikan työtehtävien ja työprosessien etenemisestä ja työn laadusta huolehtiminen	toimii avustettuna työnsä asetettujen laatu- ja kustannustavoitteiden mukaisesti	toimii tuettuna työnsä asetettujen laatu- ja kustannustavoitteiden mukaisesti	toimii ohjattuna työnsä asetettujen laatu- ja kustannustavoitteiden mukaisesti ja muuttaa ohjattuna omaa toimintaansa annetun palautteen perusteella
Oman osaamisen kehittäminen	kehittää avustettuna itseään ja osaamistaan	kehittää tuettuna itseään ja osaamistaan	kehittää ohjattuna itseään ja osaamistaan
Työn hakeminen kansainvälisiltä työmarkkinoilta	tutustuu avustettuna kansainvälisiä työpaikkoja koskeviin tietoihin mediassa	tutustuu tuettuna kansainvälisiä työpaikkoja koskeviin tietoihin mediassa	tutustuu ohjattuna kansainvälisiä työpaikkoja koskeviin tietoihin mediassa

	hakee avustettuna työpaikkaa ja tekee työhakemuksen	hakee tuettuna työpaikkaa ja tekee työhakemuksen	hakee ohjattuna työpaikkaa ja tekee työhakemuksen
	toimii avustettuna työnhaussa eri kulttuuritaustaisen ihmisten kanssa	toimii tuettuna työnhaussa eri kulttuuritaustaisen ihmisten kanssa	toimii ohjattuna työnhaussa eri kulttuuritaustaisen ihmisten kanssa

Lukion opetussuunnitelman perusteissa ei ole kurssia, joka vastaisi tavoitteiltaan *Työelämätaidot*-osa-alueen valinnaisia osaamistavoitteita.

Oppimistavoitteet

Opiskelija oppii edistämään toiminnallaan työyhteisön ilmapiiriä ja henkilöstön osallisuutta. Hän ottaa vastaan itselleen soveltuvia uusia työtehtäviä. Hän oppii toimimaan omaa työtään kehittäen ja työn laadusta huolehtien. Hän oppii toimimaan monikulttuurisessa työyhteisössä.

Integrointi ammatillisiin tutkinnon osiin

Integroidaan Työtehtävän suunnittelu -tutkinnon osaan.

- ◆ Opiskelija toimii työpaikalla edistäen työyhteisön hyvää ja osallistavaa ilmapiiriä. Hän kehittää omaa osaamistaan ja työn laatua. Hän oppii hakemaan työpaikkaa ja tekemään työhakemuksen.

Ohjaussuunnitelma

- ◆ Työelämätaitojen valinnaisia opintoja opiskellaan oppilaitosympäristössä ja/tai työssäoppimispaikoissa.
- ◆ Opetus ja ohjaus toteutetaan lähiopetuksena, ryhmä-, pari-, ja/tai itsenäisenä työskentelynä monimuotoisilla opetus- ja ohjausmenetelmillä tilanteen vaatimalla tavalla musiikkialan työtehtävissä.

Osaamisen arviointi

Työelämätaitojen valinnainen osuus arvioidaan toisena opiskeluvuonna Työtehtävän suunnittelu -tutkinnon osan ammattiosaamisen näytössä numero yksi, jossa opiskelija käyttää työelämä tietouttaan suunnitellessaan musiikkialan työtehtävää. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei

voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muilla opiskelijalle erikseen annetuilla tehtävillä.

3.3.3 Yrittäjyys ja yritystoiminta

Pakolliset osaamistavoitteet, 1 osp

Opiskelija

- ◆ osaa arvioida ja tunnistaa oman osaamisensa ja omat vahvuutensa
- ◆ osaa ideoida omaa liikeideaa ja sen kehittämismahdollisuuksia
- ◆ osaa arvioida mahdollisuuksiaan ryhtyä yrittäjäksi
- ◆ osaa selvittää *omia ammatillisia* verkostojaan
- ◆ osaa tunnistaa kannattavan liiketoiminnan periaatteet
- ◆ osaa arvioida oman yrittäjyyden ja yritystoiminnan merkitystä omalle hyvinvoinnilleen ja Suomen kansantaloudelle.

Osaamisen arviointi

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Oman osaamisen arvioiminen ja tunnistaminen	arvioi osaamistaan ja selvittää vahvuuksiaan oman alansa toimintaan liittyen, mutta tarvitsee ajoittain ohjausta	arvioi monipuolisesti omaa osaamistaan ja vahvuuksiaan oman alansa toimintaan liittyen	arvioi monipuolisesti ja perustellen omaa osaamistaan ja vahvuuksiaan oman alansa toimintaan liittyen
Oman liikeidean ja sen kehittämismahdollisuuksien ideoiminen	selvittää ja ideoi yritystoimintaansa liittyviä mahdollisuuksia, yritysmuotoja, keskeisiä palveluja tai tuotteita, mutta tarvitsee ajoittain ohjausta	selvittää ja ideoi yritystoimintaansa liittyviä mahdollisuuksia, yritysmuotoja, keskeisiä palveluja tai tuotteita	selvittää monipuolisesti ja itsenäisesti yritystoimintaansa liittyviä mahdollisuuksia, yritysmuotoja, keskeisiä palveluja tai tuotteita
		kehittää liikeideaa	kehittää ja perustelee liikeidean
Yrittäjäksi ryhtymisen mahdollisuuksien arvioiminen	hankkii tietoa, millä toimenpiteillä ja tukipalveluilla oma yritys voidaan perustaa, mutta tarvitsee ajoittain ohjausta	selvittää monipuolisesti, mitä toimenpiteitä oman yrityksen perustamisessa tarvitaan ja mitä tukipalveluita on käytettävissä	selvittää monipuolisesti ja perustellen, mitä toimenpiteitä oman yrityksen perustamisessa tarvitaan ja mitä tukipalveluita on käytettävissä
Omien ammatillisten verkostojen selvittäminen	selvittää oman alansa yhteistyökumppanit ja ammatilliset verkostot ja kuvaa yhteistyön mahdollisuuksia eri tahojen	selvittää kattavasti oman alansa yhteistyökumppanit ja ammatilliset verkostot ja arvioi yhteistyön mahdollisuuksia eri tahojen kanssa	selvittää monipuolisesti ja itsenäisesti oman alansa yhteistyökumppanit ja ammatilliset verkostot ja arvioi kriittisesti yhteistyön mahdollisuuksia eri tahojen

	kanssa		kanssa
Liiketoiminnan periaatteiden selvittäminen	selvittää oman liikeidean pohjalta rahoituslähteet, tuotot ja kustannukset, mutta tarvitsee ajoittain ohjausta	selvittää oman liikeidean pohjalta rahoituslähteet, tuotot ja kustannukset	selvittää kattavasti ja perustellen oman liikeidean pohjalta rahoituslähteet, tuotot ja kustannukset
Oman alan yritystoiminnan merkityksen selvittäminen	selvittää yritystoiminnan riskit ja merkityksen omaan elämäänsä sekä elinkeinoelämän kannalta, mutta tarvitsee ajoittain ohjausta.	selvittää monipuolisesti yritystoiminnan riskit ja merkityksen omaan elämäänsä sekä elinkeinoelämän kannalta.	selvittää yritystoiminnan riskit ja merkityksen omaan elämäänsä sekä
			perustelee oman alan yritystoiminnan merkityksen elinkeinoelämässä ja ennakoii oman alan tulevia kehitysnäkymiä.

Taulukkoon on koottu arvioinnin kohteet sekä **arviointikriteerit mukautetulle** kolmelle eri osaamisen tasolle. Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
	Tyydyttävä T1*	Hyvä H2*	Kiitettävä K3*
	Opiskelija		
Oman osaamisen arvioiminen ja tunnistaminen	arvioi avustettuna osaamistaan ja vahvuuksiaan oman alansa toimintaan liittyen	arvioi tuettuna osaamistaan ja vahvuuksiaan oman alansa toimintaan liittyen	arvioi ohjattuna osaamistaan ja vahvuuksiaan oman alansa toimintaan liittyen
Oman liikeidean ja sen kehittämismahdollisuuksien ideoiminen	tutustuu avustettuna yritystoimintaan liittyviin mahdollisuuksiin	tutustuu tuettuna yritystoimintaan liittyviin mahdollisuuksiin ja yritysmuotoihin	tutustuu ohjattuna yritystoimintaan liittyviin mahdollisuuksiin ja yritysmuotoihin
Yrittäjäksi ryhtymisen mahdollisuuksien arvioiminen	tutustuu avustettuna tietoon siitä, miten yritys voidaan perustaa	tutustuu tuettuna tietoon siitä, millä toimenpiteillä yritys voidaan perustaa	tutustuu ohjattuna tietoon siitä, millä toimenpiteillä ja tukipalveluilla yritys voidaan perustaa
Omien ammatillisten verkostojen selvittäminen	tutustuu avustettuna oman alansa yhteistyökumppaneihin ja ammatillisiin verkostoihin	tutustuu tuettuna oman alansa yhteistyökumppaneihin ja ammatillisiin verkostoihin	tutustuu ohjattuna oman alansa yhteistyökumppaneihin ja ammatillisiin verkostoihin
Liiketoiminnan periaatteiden selvittäminen	tutustuu avustettuna erilaisiin liiketoimintoihin	tutustuu tuettuna liiketoiminnan pohjana oleviin rahoituslähteisiin, tuottoihin ja kustannuksiin	tutustuu ohjattuna liiketoiminnan pohjana oleviin rahoituslähteisiin, tuottoihin ja kustannuksiin

Oman alan yritystoiminnan merkityksen selvittäminen	tutustuu avustettuna yritystoiminnan riskeihin	tutustuu tuettuna yritystoiminnan riskeihin ja niiden vaikutukseen	tutustuu ohjattuna yritystoiminnan riskeihin ja niiden merkitykseen yrittäjälle

Lukion opetussuunnitelman perusteissa ei ole kurssia, joka vastaisi tavoitteiltaan *Yrittäjyys ja yritystoiminta* -osa-alueen pakollisia osaamistavoitteita.

Oppimistavoitteet

Opiskelija arvioi omaa osaamistaan suhteessa yrittäjyyteen ja siinä tarvittaviin taitoihin ja ominaisuuksiin. Hän tutustuu oman alansa liiketoiminnan ja yrittäjyyden perusteisiin ja selvittää mahdollisia yhteistyökumppaneita ja ammatillisia verkostoja.

Integrointi ammatillisiin tutkinnon osiin

Integroidaan Työtehtävän suunnittelu -tutkinnon osaan.

- ◆ Opiskelija tutustuu musiikkialan yritystoimintaan ja yrittäjyyteen liittyviin käytäntöihin. Hän kehittää musiikkialan yrittäjyyteen liittyvää osaamista ja kartoittaa musiikkialan yritystoiminnan mahdollisuuksia omassa lähiympäristössään.

Ohjaussuunnitelma

- ◆ Yrittäjyyteen ja yritystoimintaan liittyviä käytäntöjä opiskellaan ohjattuna oppilaitosympäristössä ja sen verkostoissa ja/tai työssäoppimispaikoissa.
- ◆ Opetus ja ohjaus toteutetaan lähiopetuksena, ryhmä-, pari-, ja/tai itsenäisenä työskentelynä monimuotoisilla opetus- ja ohjausmenetelmillä tilanteen vaatimalla tavalla musiikkialan työtehtävissä.

Osaamisen arviointi

Yrittäjyys ja yritystoiminta arvioidaan toisena opiskeluvuonna työtehtävän suunnittelu -tutkinnon osan ammattiosaamisen näytössä yksi, jossa opiskelija käyttää yrittäjyyteen liittyvää tietouttaan suunnitellessaan musiikkialan työtehtävää. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muilla opiskelijalle erikseen annetuilla tehtävillä.

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Opiskelija

- osaa kartoittaa *oman alan* yritystoiminnan kehittämistarpeita

- osaa selvittää oman liiketoiminnan tuloksellisuuden ja oman työpanoksen vaikutuksen siihen toteuttamalla pienen projektin
- osaa tehdä kehittämis ehdotuksia uusista toimintatavoista ja muuttaa omaa toimintaansa
- osaa suunnitella omaa toimintaansa ja ajankäyttöään.

Osaamisen arviointi

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Alan yritystoiminnan kehittämistarpeiden kartoittaminen	kartoittaa asiakkaiden tarpeiden, kilpailun ja toimintaympäristön muutoksia, mutta tarvitsee ajoittain ohjausta	kartoittaa monipuolisesti asiakkaiden tarpeiden, kilpailun ja toimintaympäristön muutoksia	kartoittaa itsenäisesti ja monipuolisesti asiakkaiden tarpeiden, kilpailun ja toimintaympäristön muutoksia
			ennakoi tulevia kehitysnäkymiä
Liiketoiminnan tuloksellisuuden selvittäminen	selvittää liikeideansa pohjalta, pienimuotoisessa projektissa, tuotot ja kustannukset sekä oman työpanoksensa vaikutuksen, mutta tarvitsee ajoittain ohjausta	selvittää liikeideansa pohjalta, pienimuotoisessa projektissa, tuotot ja kustannukset sekä oman työpanoksensa vaikutuksen	selvittää monipuolisesti liikeideansa pohjalta, pienimuotoisessa projektissa, tuotot ja kustannukset sekä oman työpanoksensa vaikutuksen sekä perustelee toimintansa
Uusien toimintatapojen kehittäminen	tekee kehittämis ehdotuksia uusista toimintatavoista ja muuttaa omaa toimintaansa, mutta tarvitsee ajoittain ohjausta	tekee perusteltuja kehittämis ehdotuksia uusista toimintatavoista ja muuttaa omaa toimintaansa	ennakoi tulevia kehitysnäkymiä ja tekee perusteltuja kehittämis ehdotuksia uusista toimintatavoista sekä muuttaa omaa toimintaansa
Oman toiminnan ja ajankäytön suunnitteleminen	suunnittelee tehtävänsä ja niihin tarvittavan työajan pääosin itsenäisesti.	suunnittelee tehtävänsä ja niihin tarvittavan työajan itsenäisesti	suunnittelee tehtävänsä ja niihin tarvittavan työajan ottaen huomioon tulevat työvaiheet
		reagoi muutostarpeisiin.	reagoi muutostarpeisiin ja tekee työhönsä liittyviä kehittämis ehdotuksia.

Taulukkoon on koottu arvioinnin kohteet sekä **arviointikriteerit mukautetulle** kolmelle eri osaamisen tasolle. Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
	Tyydyttävä T1*	Hyvä H2*	Kiitettävä K3*
	Opiskelija		
Alan yritystoiminnan kehittämistarpeiden kartoittaminen	tutustuu avustettuna asiakkaiden tarpeisiin	tutustuu tuettuna asiakkaiden tarpeisiin ja kilpailun merkitykseen toiminnassa	tutustuu ohjattuna asiakkaiden tarpeisiin, kilpailun ja toimintaympäristön muutoksiin
Liiketoiminnan tuloksellisuuden selvittäminen	tutustuu avustettuna liikeideaan, yritystoiminnan tuottoihin ja kustannuksiin esimerkkien avulla	tutustuu tuettuna liikeideaan, yritystoiminnan tuottoihin ja kustannuksiin esimerkkien avulla	tutustuu ohjattuna liikeideaan, yritystoiminnan tuottoihin ja kustannuksiin esimerkkien avulla
Uusien toimintatapojen kehittäminen	suunnittelee avustettuna kehittämissuhteita uusista toimintatavoista	suunnittelee tuettuna kehittämissuhteita uusista toimintatavoista	suunnittelee ohjattuna kehittämissuhteita uusista toimintatavoista
Oman toiminnan ja ajankäytön suunnittelu	suunnittelee avustettuna tehtävänsä ja niihin tarvittavan työajan.	suunnittelee tuettuna tehtävänsä ja niihin tarvittavan työajan.	suunnittelee ohjattuna tehtävänsä ja niihin tarvittavan työajan.

Lukion opetussuunnitelman perusteissa ei ole kurssia, joka vastaisi tavoitteiltaan *Yrittäjyys ja yritystoiminta* -osa-alueen valinnaisia osaamistavoitteita.

Oppimistavoitteet

Opiskelija arvioi omaa osaamistaan suhteessa oman alansa yritystoiminnassa tarvittavaan tietoon ja kehittämistarpeisiin. Opiskelija oppii tekemään kehittämissuhteita uusista toimintatavoista työskennellessään musiikkialan yritystoiminnan tehtävissä. Opiskelija oppii suunnittelemaan omaa työtään ja ajankäyttöään.

Integrointi ammatillisiin tutkinnon osiin

Integroidaan Työtehtävän suunnittelu -tutkinnon osaan.

- ◆ Opiskelija oppii tuntemaan musiikkialan yritystoimintaa ja yrittäjyyteen liittyviä käytäntöjä sekä kehittämishaasteita. Hän kykenee selvittämään liiketoiminnan tuloksellisuuteen vaikuttavia näkökohtia. Hän osaa tehdä kehittämisehdotuksia omaa toimintaansa koskien. Hän osaa suunnitella työskentelyään ja ajankäyttöään.

Ohjaussuunnitelma

- ◆ Yrittäjyyteen ja yritystoimintaan liittyviä käytäntöjä opiskellaan ohjattuna oppilaitosympäristössä ja sen verkostoissa ja/tai työssäoppimispaikoissa.
- ◆ Opetus ja ohjaus toteutetaan lähiopetuksena, ryhmä-, pari-, ja/tai itsenäisenä työskentelynä monimuotoisilla opetus- ja ohjausmenetelmillä tilanteen vaatimalla tavalla musiikkialan työtehtävissä.

Osaamisen arviointi

Yrittäjyyteen ja yritystoimintaan liittyvä valinnainen tutkinnon osa arvioidaan toisena opiskeluvuonna työtehtävän suunnittelu -tutkinnon osan ammattiosaamisen näytössä yksi. Opiskelija käyttää yrittäjyyteen liittyvää tietouttaan suunnitellessaan musiikkialan työtehtäviä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muilla opiskelijalle erikseen annetuilla soveltuvilla tehtävillä.

3.3.4 Työkyvyn ylläpitäminen, liikunta ja terveystieto

Pakolliset osaamistavoitteet, 2 osp

Opiskelija

- ◆ osaa laatia itselleen terveellisiä elämäntapoja, työkykyä ja liikuntaa edistävän suunnitelman ja toimia sen mukaisesti
- ◆ osaa edistää ja ylläpitää opiskelu-, toiminta- ja työkykyään
- ◆ osaa ottaa huomioon ravitsemuksen merkityksen terveydelle sekä tupakoinnin ja päihteiden haittavaikutukset
- ◆ osaa kuvata mielenterveyden, seksuaaliterveyden ja ihmissuhteiden merkityksen ihmisen hyvinvoinnille
- ◆ osaa edistää oppilaitosyhteisön hyvinvointia
- ◆ osaa kehittää toimintatapojaan ja toimintaympäristönsä turvallisuutta ja terveellisyttä

- ♦ osaa toimia turvallisesti ja ergonomisesti, ehkäistä tapaturmia, toimia ensiaputilanteissa sekä hakea apua.

Osaamisen arviointi

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Terveellisiä elämäntapoja, työkykyä ja liikuntaa edistävän suunnitelman laatiminen ja sen toteuttaminen	ottaa suunnitelmassaan huomioon liikunnan, terveellisen ravinnon, levon, unen, virkistyksen, ihmissuhteiden ja terveyden väliset yhteydet omien liikuntatottumusten sekä oman opiskelu- ja työkyvyn ylläpitämisessä	ottaa suunnitelmassaan huomioon liikunnan, terveellisen ravinnon, levon, unen, virkistyksen, ihmissuhteiden ja terveyden väliset yhteydet omien liikuntatottumusten sekä oman opiskelu- ja työkyvyn ylläpitämisessä	ottaa suunnitelmassaan monipuolisesti huomioon liikunnan, terveellisen ravinnon, levon, unen, virkistyksen, ihmissuhteiden ja terveyden väliset yhteydet omien liikuntatottumusten sekä oman opiskelu- ja työkyvyn ylläpitämisessä
Ravitsemuksen merkityksen sekä tupakoinnin ja päihteiden haittavaikutusten huomioon ottaminen	hakee tietoja tavallisimmista terveyshaitoista sekä tavallisimmista terveyttä ja opiskelu- ja työkykyä kuormittavista tekijöistä	hakee tietoja terveyshaitoista sekä terveyttä ja opiskelu- ja työkykyä kuormittavista tekijöistä	hakee monipuolista tietoa terveyshaitoista sekä terveyttä ja opiskelu- ja työkykyä kuormittavista tekijöistä
	hakee tietoa ravitsemuksesta ja sen merkityksestä ihmisen terveydelle	hakee tietoa terveellisestä ravitsemuksesta ja sen merkityksestä ihmisen terveydelle	hakee monipuolista tietoa terveellisestä ravitsemuksesta ja sen merkityksestä ihmisen terveydelle ja vertailee ruoka-aineiden ja -tuotteiden sisältöjä
	ottaa tiedot huomioon suunnitelmassaan, mutta tarvitsee ajoittain ohjausta terveyttä edistävän tiedon hankinnassa	ottaa tiedot huomioon suunnitelmassaan	ottaa tiedot kriittisesti huomioon suunnitelmassaan
Suunnitelman toteuttaminen	sitoutuu suunnitelmaan ja toteuttaa sitä, arvioi säännöllisesti suunnitelmaansa ja omaa toimintaansa, tekee suunnitelmaan päivityksiä, mutta tarvitsee siinä ajoittain ohjausta	sitoutuu suunnitelmaan ja toteuttaa sitä, arvioi säännöllisesti suunnitelmaansa ja omaa toimintaansa, hyödyntää arvioinnissa muilta saamaansa palautetta, tekee suunnitelmaan päivityksiä ja arvioi omaa kehittymistään	sitoutuu suunnitelmaan ja toteuttaa sitä, arvioi säännöllisesti ja kriittisesti suunnitelmaansa ja omaa toimintaansa, hyödyntää arvioinnissa muilta saamaansa palautetta, tekee suunnitelmaan päivityksiä ja arvioi omaa kehittymistään
Opiskelu-, toiminta- ja työkyvyn edistäminen ja ylläpitäminen liikunnan avulla	käyttää liikunnan harrastamiseen tarvittavia motorisia perustaitoja	käyttää ja soveltaa liikunnan harrastamiseen tarvittavia motorisia perustaitoja monipuolisesti	käyttää liikunnan harrastamiseen tarvittavia motorisia perustaitoja ja liikunnan lajitaitoja monipuolisesti
	pitää yllä fyysistä toimintakykyään ja osallistuu liikuntatilanteisiin annettujen ohjeiden mukaan ja noudattaa reilun pelin periaatteita	pitää yllä fyysistä toimintakykyään ja osallistuu liikuntatilanteisiin aktiivisesti reilun pelin periaatteita noudattaen	seuraa, arvioi ja pitää yllä fyysistä toimintakykyään sekä osallistuu liikuntatilanteisiin aktiivisesti edistäen reilun pelin periaatteita

	noudattaa turvallisuutta liikunnassa	toimii liikuntatilanteissa turvallisesti sekä itsenäisesti että ryhmässä	edistää toiminnallaan ryhmän turvallisuutta
Mielenterveyden, seksuaaliterveyden ja ihmissuhteiden merkityksen kuvaaminen	selvittää mielenterveyden, seksuaaliterveyden ja ihmissuhteiden merkitystä ihmisen hyvinvoinnille	selvittää mielenterveyden, seksuaaliterveyden ja ihmissuhteiden merkitystä ihmisen hyvinvoinnille	selvittää monipuolisesti mielenterveyden, seksuaaliterveyden ja ihmissuhteiden merkitystä ihmisen hyvinvoinnille
	tuo esille, minkälaisilla toimenpiteillä edellä mainittuja asioita voidaan edistää, mutta tarvitsee ajoittain ohjausta	tuo esille ja pohtii, minkälaisilla toimenpiteillä edellä mainittuja asioita voidaan edistää	arvioi, minkälaisilla toimenpiteillä edellä mainittuja asioita voidaan edistää
Oppilaitosyhteisön hyvinvoinnin ja osallisuuden edistäminen	toimii opiskelijaryhmän jäsenenä hyvinvointia edistävästi ja osallistuu opiskelijoille järjestettyihin liikunta- ja muihin tapahtumiin sekä tilaisuuksiin	toimii aktiivisesti opiskelijaryhmän jäsenenä hyvinvointia edistävästi sekä suunnittelee ja osallistuu opiskelijoiden järjestämiin liikunta- ja muihin tapahtumiin sekä tilaisuuksiin	toimii aktiivisesti opiskelijaryhmän jäsenenä sekä suunnittelee ja osallistuu opiskelijoiden järjestämiin liikunta- ja muihin tapahtumiin ja tilaisuuksiin hyvinvointia edistävästi
Terveiden, turvallisuuden ja työkyvyn huomioon ottaminen	toimii sovittujen terveyttä ja turvallisuutta edistävien toimitaohjeiden mukaisesti, mutta tarvitsee ajoittain ohjausta	toimii sovittujen terveyttä ja turvallisuutta edistävien toimitaohjeiden mukaisesti yhteistyössä muiden kanssa	toimii sovittujen terveyttä ja turvallisuutta edistävien toimitaohjeiden mukaisesti yhteistyössä muiden kanssa ja arvioi toimintatapojen kehittämistarpeita
Tapaturmien ehkäiseminen, ensiavun antaminen sekä ergonominen toimiminen	ennakoi mahdollisia tapaturmariskejä liikuntatilanteissa	ehkäisee toiminnallaan liikuntatapaturmien syntymistä	toimii huolellisesti ja ennaltaehkäisee liikuntatapaturmien syntymistä
	osaa hakea ja antaa ensiapua tavallisimmissa ensiapua vaativissa tilanteissa	osaa hakea ja antaa ensiapua	osaa hakea ja antaa ensiapua
	ottaa toiminnassaan huomioon oman ammatin kuormittavuustekijät ja toimii ergonomisesti.	ottaa toiminnassaan huomioon oman ammatin kuormittavuustekijät ja toimii ergonomisesti.	ottaa toiminnassaan huomioon oman ammatin kuormittavuustekijät ja työskentelee erilaisissa ympäristöissä ergonomisesti.

Taulukkoon on koottu arvioinnin kohteet sekä **arviointikriteerit mukautetulle** kolmelle eri osaamisen tasolle. Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
	Tyydyttävä T1*	Hyvä H2*	Kiitettävä K3*
	Opiskelija		
Terveellisiä elämäntapoja, työkykyä ja liikuntaa edistävän suunnitelman laatiminen ja sen toteuttaminen	huomioi avustettuna liikunnan, terveellisen ravinnon, levon, unen, virkistyksen, ihmissuhteiden ja terveyden väliset yhteydet omien liikuntatottumusten sekä oman opiskelu- ja työkyvyn ylläpitämisessä	huomioi tuettuna liikunnan, terveellisen ravinnon, levon, unen, virkistyksen, ihmissuhteiden ja terveyden väliset yhteydet omien liikuntatottumusten sekä oman opiskelu- ja työkyvyn ylläpitämisessä	huomioi ohjattuna liikunnan, terveellisen ravinnon, levon, unen, virkistyksen, ihmissuhteiden ja terveyden väliset yhteydet omien liikuntatottumusten sekä oman opiskelu- ja työkyvyn ylläpitämisessä

Koulutuskeskus Salpaus musiikkialan perustutkinto

Ravitsemuksen merkityksen sekä tupakoinnin ja päihteiden haittavaikutusten huomioon ottaminen	hakee avustettuna tietoja tavallisimmista terveyshaitoista sekä tavallisimmista terveyttä ja opiskelu- ja työkykyä kuormittavista tekijöistä	hakee tuettuna tietoja tavallisimmista terveyshaitoista sekä tavallisimmista terveyttä ja opiskelu- ja työkykyä kuormittavista tekijöistä	hakee ohjattuna tietoja tavallisimmista terveyshaitoista sekä tavallisimmista terveyttä ja opiskelu- ja työkykyä kuormittavista tekijöistä
	hakee avustettuna tietoa ravitsemuksesta ja sen merkityksestä ihmisen terveydelle	hakee tuettuna tietoa ravitsemuksesta ja sen merkityksestä ihmisen terveydelle	hakee ohjattuna tietoa ravitsemuksesta ja sen merkityksestä ihmisen terveydelle
	ottaa avustettuna tiedot huomioon suunnitelmassaan	ottaa tuettuna tiedot huomioon suunnitelmassaan	ottaa ohjattuna tiedot huomioon suunnitelmassaan
Suunnitelman toteuttaminen	tutustuu avustettuna suunnitelmaan ja pyrkii toteuttamaan sitä	sitoutuu tuettuna suunnitelmaan ja toteuttaa sitä	sitoutuu ohjattuna suunnitelmaan ja toteuttaa sitä
Opiskelu-, toiminta- ja työkyvyn edistäminen ja ylläpitäminen liikunnan avulla	käyttää avustettuna liikunnan harrastamiseen tarvittavia motorisia perustaitoja	käyttää tuettuna liikunnan harrastamiseen tarvittavia motorisia perustaitoja	käyttää ohjattuna liikunnan harrastamiseen tarvittavia motorisia perustaitoja
	osallistuu avustettuna liikuntatilanteisiin annettujen ohjeiden mukaan ja noudattaa reilun pelin periaatteita	osallistuu tuettuna liikuntatilanteisiin annettujen ohjeiden mukaan ja noudattaa reilun pelin periaatteita	pitää ohjattuna yllä fyysistä toimintakykyään ja osallistuu liikuntatilanteisiin annettujen ohjeiden mukaan ja noudattaa reilun pelin periaatteita
	noudattaa avustettuna turvallisuutta liikunnassa	noudattaa tuettuna turvallisuutta liikunnassa	noudattaa ohjattuna turvallisuutta liikunnassa
Mielenterveyden, seksuaaliterveyden ja ihmissuhteiden merkityksen kuvaaminen	selvittää avustettuna mielenterveyden, seksuaaliterveyden ja ihmissuhteiden merkitykseen ihmisen hyvinvoinnille	selvittää tuettuna mielenterveyden, seksuaaliterveyden ja ihmissuhteiden merkitykseen ihmisen hyvinvoinnille	selvittää ohjattuna mielenterveyden, seksuaaliterveyden ja ihmissuhteiden merkitykseen ihmisen hyvinvoinnille
	tuo avustettuna esille, minkälaisilla toimenpiteillä edellä mainittuja asioita voidaan edistää	tuo tuettuna esille, minkälaisilla toimenpiteillä edellä mainittuja asioita voidaan edistää	tuo ohjattuna esille, minkälaisilla toimenpiteillä edellä mainittuja asioita voidaan edistää
Oppilaitosyhteisön hyvinvoinnin ja osallisuuden edistäminen	toimii avustettuna opiskelijaryhmän jäsenenä ja osallistuu avustettuna opiskelijoille järjestettyihin liikunta- ja muihin tapahtumiin sekä tilaisuuksiin	toimii tuettuna opiskelijaryhmän jäsenenä ja osallistuu tuettuna opiskelijoille järjestettyihin liikunta- ja muihin tapahtumiin sekä tilaisuuksiin	toimii ohjattuna opiskelijaryhmän jäsenenä ja osallistuu ohjattuna opiskelijoille järjestettyihin liikunta- ja muihin tapahtumiin sekä tilaisuuksiin
Terveyden, turvallisuuden ja työkyvyn huomioon ottaminen	toimii avustettuna sovittujen terveyttä ja turvallisuutta edistävien toimintaohjeiden mukaisesti	toimii tuettuna sovittujen terveyttä ja turvallisuutta edistävien toimintaohjeiden mukaisesti	toimii ohjattuna sovittujen terveyttä ja turvallisuutta edistävien toimintaohjeiden mukaisesti

Tapaturmien ehkäiseminen, ensiavun antaminen sekä ergonominen toimiminen	ennakoi avustettuna mahdollisia tapaturmariskejä liikuntatilanteissa	ennakoi tuettuna mahdollisia tapaturmariskejä liikuntatilanteissa	ennakoi ohjattuna mahdollisia tapaturmariskejä liikuntatilanteissa
	tutustuu avustettuna tilanteisiin, joissa tarvitaan ensiapua	osaa tuettuna hakea ja antaa ensiapua ohjeiden mukaan	osaa ohjattuna hakea ja antaa ensiapua ohjeiden mukaan
	tutustuu avustettuna oman ammatin kuormittavuustekijöihin ja toimii avustettuna ergonomisesti.	ottaa tuettuna toiminnassaan huomioon oman ammatin kuormittavuustekijät ja toimii tuettuna ergonomisesti.	ottaa ohjattuna toiminnassaan huomioon oman ammatin kuormittavuustekijät ja toimii ohjattuna ergonomisesti.

Osaamisen tunnustamisessa lukion kurssit *Taitoa ja kuntoa* (LI1) tai *Liikuntaa yhdessä ja erikseen* (LI2) ja *Terveyden perusteet* (TE1) vastaavat tavoitteiltaan *Työkyvyn ylläpitäminen, liikunta ja terveystieto* -osa-alueen pakollisia osaamistavoitteita.

Oppimistavoitteet

Opiskelija laatii ohjattuna oman opiskelu- ja työkykyä edistävän ja ylläpitävän suunnitelman ottaen huomioon oman alansa työtehtäviin liittyvät fyysiset ja psyykkiset vaatimukset.

Integrointi ammatillisiin tutkinnon osiin

Integroidaan Muusikkona toimiminen -tutkinnon osaan, Muusikon ammattitaidon syventäminen – opintojaksoon.

- ◆ Opiskelija tiedostaa muusikon työn ja työympäristön vaikutukset terveyteen. Hän työskentelee ergonomisesti ja opettelee keinoja mahdollisen esiintymisjännityksen hallitsemiseksi. Hän osaa ennaltaehkäistä stressaavia tilanteita ja ylläpitää hyvinvointia huolehtimalla riittävästä levosta sekä noudattamalla terveellisiä elämäntapoja.

Ohjaussuunnitelma

- ◆ Työkyvyn ylläpitämiseen, liikuntaan ja terveystietoon liittyviä käytäntöjä opiskellaan ohjattuna oppilaitosympäristössä ja/tai työssäoppimispaikoissa.
- ◆ Opetus ja ohjaus toteutetaan lähiopetuksena, ryhmä-, pari-, ja/tai itsenäisenä työskentelynä monimuotoisilla opetus- ja ohjausmenetelmillä tilanteen vaatimalla tavalla musiikkialan työtehtävissä.

Osaamisen arviointi

Työkyvyn ylläpitäminen, liikunta ja terveystieto arvioidaan toisena opiskeluvuonna Muusikkona toimiminen -tutkinnon osan ammattiosaamisen näytössä numero kaksi. Näytössä opiskelija hyödyntää työkyvyn ylläpitämiseen, liikuntaan ja terveystietoon liittyvää tietouttaan suunnitellessaan ja toteuttaessaan musiikkialan työtehtävää. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä kattavasti osoittaa, sitä täydennetään muilla opiskelijalle erikseen annetuilla tehtävillä.

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Opiskelija

- ◆ osaa kuvata väestön terveyseroja ja tavallisimpien kansansairauksien riskitekijöitä ja niiden ennaltaehkäisyä
- ◆ osaa arvioida fyysiseen, sosiaaliseen ja psyykkiseen toimintakykyyn vaikuttavia tekijöitä omassa elämäntavassaan ja toimintaympäristössään
- ◆ osaa tarvittaessa käyttää sosiaali- ja terveydenhuoltopalveluja
- ◆ osaa hyödyntää terveystietoa
- ◆ osaa edistää ryhmän jäsenenä ryhmän toimintaa ja osallistua työ- ja opiskelukyvyn sekä hyvinvoinnin edistämiseen.

Osaamisen arviointi

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Väestön terveyserojen ja tavallisimpien kansansairauksien riskitekijöiden huomioon ottaminen	hakee tietoa tavallisimmista terveyshaitoista, toimintakykyä kuormittavista tekijöistä ja kansansairauksista, mutta tarvitsee ajoittain ohjausta	hakee tietoa terveyshaitoista, toimintakykyä kuormittavista tekijöistä ja kansansairauksista	hakee monipuolisesti tietoa terveyshaitoista, toimintakykyä kuormittavista tekijöistä ja kansansairauksista
			arvioi kriittisesti saamaansa tietoa
Fyysiseen, sosiaaliseen ja psyykkiseen toimintakykyyn vaikuttavien tekijöiden huomioon ottaminen	hakee tietoa fyysiseen, sosiaaliseen ja psyykkiseen toimintakykyyn vaikuttavista tekijöistä	hakee monipuolista tietoa fyysiseen, sosiaaliseen ja psyykkiseen toimintakykyyn vaikuttavista tekijöistä	hakee monipuolista tietoa fyysiseen, sosiaaliseen ja psyykkiseen toimintakykyyn vaikuttavista tekijöistä
	perustelee tiedolla liikunta- ja hyvinvointi-suunnitelmansa ratkaisuja	arvioi tiedon merkitystä ja perustelee liikunta- ja hyvinvointi-suunnitelmansa ratkaisuja	arvioi kriittisesti tiedon merkitystä ja perustelee liikunta- ja hyvinvointi-suunnitelmansa ratkaisuja
	tarvitsee ajoittain ohjausta suunnitelman toteuttamisessa	toimii suunnitelmansa mukaisesti	toteuttaa suunnitelmaansa johdonmukaisesti

Koulutuskeskus Salpaus musiikkialan perustutkinto

Tiedon hakeminen sosiaali- ja terveydenhuoltopalveluista	hakee tarvittaessa tietoa sosiaali- ja terveydenhuoltopalveluista, mutta tarvitsee ajoittain ohjausta sopivan palvelun löytämisessä	hakee tietoa sosiaali- ja terveydenhuoltopalvelujen tarjonnasta luotettavista tietolähteistä	hakee itsenäisesti tietoa sosiaali- ja terveydenhuoltopalvelujen tarjonnasta luotettavista tietolähteistä
			ohjaa muita opiskelijoita hankkimaan tietoa palveluista
Terveysliikunnan hyödyntäminen	hyödyntää omassa toiminnassaan yleisimpiä kunto- ja terveysliikuntamuotoja, mutta tarvitsee ajoittain yksilöllistä ohjausta	hyödyntää omassa toiminnassaan erilaisia kunto- ja terveysliikunta-muotoja ja seuraa omaa edistymistään	hyödyntää omassa toiminnassaan suunnitelmallisesti erilaisia kunto- ja terveysliikuntamuotoja ja seuraa kriittisesti omaa edistymistään ja muuttaa tarvittaessa suunnitelmaansa
Ryhmän toiminnan ja hyvinvoinnin edistäminen	osallistuu aktiivisesti ryhmän jäsenenä liikunta- tai muuhun tapahtumaan.	osallistuu aktiivisesti ryhmän jäsenenä liikunta- tai muuhun tapahtumaan ja kannustaa myös muita osallistumaan.	osallistuu aktiivisesti liikunta- ja muihin tapahtumiin
			ottaa osallistuessaan huomioon muiden osallistujien erilaisuuden ja kiinnostuksen kohteet.

Taulukkoon on koottu arvioinnin kohteet sekä **arviointikriteerit mukautetulle** kolmelle eri osaamisen tasolle. Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
	Tyydyttävä T1*	Hyvä H2*	Kiitettävä K3*
	Opiskelija		
Väestön terveyserojen ja tavallisimpien kansansairauksien riskitekijöiden huomioon ottaminen	hakee avustettuna tietoa tavallisimmista terveyshaitoista, toimintakykyä kuormittavista tekijöistä ja kansansairauksista	hakee tuettuna tietoa terveyshaitoista, toimintakykyä kuormittavista tekijöistä ja kansansairauksista	hakee ohjattuna tietoa terveyshaitoista, toimintakykyä kuormittavista tekijöistä ja kansansairauksista
Fyysiseen, sosiaaliseen ja psyykkiseen toimintakykyyn vaikuttavien tekijöiden huomioon ottaminen	hakee avustettuna tietoa fyysiseen, sosiaaliseen ja psyykkiseen toimintakykyyn vaikuttavista tekijöistä	hakee tuettuna tietoa fyysiseen, sosiaaliseen ja psyykkiseen toimintakykyyn vaikuttavista tekijöistä	hakee ohjattuna tietoa fyysiseen, sosiaaliseen ja psyykkiseen toimintakykyyn vaikuttavista tekijöistä
	perustelee avustettuna liikunnan- ja hyvinvoinnin merkitystä	perustelee tuettuna liikunnan- ja hyvinvoinnin merkitystä	perustelee ohjattuna liikunnan- ja hyvinvoinnin merkitystä suunnitelmassaan
	avustettuna toimii ohjeiden mukaan	tuettuna toimii ohjeiden mukaan	ohjattuna toimii ohjeiden mukaan suunnitelmansa toteuttamisessa

Tiedon hakeminen sosiaali- ja terveydenhuoltopalveluista	hakee avustettuna tietoa sosiaali- ja terveydenhuoltopalveluista	hakee tuettuna tietoa sosiaali- ja terveydenhuoltopalveluista	hakee ohjattuna tietoa sosiaali- ja terveydenhuoltopalveluista
Terveysliikunnan hyödyntäminen	hyödyntää avustettuna yleisimpiä kunto- ja terveystuotamuotoja	hyödyntää tuettuna yleisimpiä kunto- ja terveystuotamuotoja	hyödyntää ohjattuna yleisimpiä kunto- ja terveystuotamuotoja
Ryhmän toiminnan ja hyvinvoinnin edistäminen	osallistuu avustettuna ryhmän jäsenenä liikunta- tai muuhun tapahtumaan.	osallistuu tuettuna ryhmän jäsenenä liikunta- tai muuhun tapahtumaan.	osallistuu ohjattuna ryhmän jäsenenä liikunta- tai muuhun tapahtumaan.

Osaamisen tunnustamisessa lukion kurssit *Kuntoliikunta (LI5)* ja *Nuoret, terveys ja arkielämä (TE2)* vastaavat tavoitteiltaan *Työkyvyn ylläpitäminen, liikunta ja terveystieto* -osa-alueen valinnaisia osaamistavoitteita.

Oppimistavoitteet

Opiskelija osallistuu ohjatusti omaa hyvinvointia edistäviin yksilöllisiin ja yhteisöllisiin liikuntamuotoihin. Hän toimii ryhmässään ja opiskeluympäristössään yhteisöllisesti omasta ja muiden hyvinvoinnista ja terveydestä huolehtien. Opiskelijaa ohjataan tuntemaan ja käyttämään erilaisia terveys- ja sosiaalipalveluja.

Ohjaussuunnitelma

- ◆ Työkyvyn ylläpitämiseen, liikuntaan ja terveystietoon liittyviä käytäntöjä opiskellaan ohjattuna oppilaitosympäristössä.
- ◆ Opetus ja ohjaus toteutetaan lähiopetuksena, ryhmä-, pari-, ja/tai itsenäisenä työskentelynä monimuotoisilla opetus- ja ohjausmenetelmillä tilanteen vaatimalla tavalla musiikkialan työtehtävissä.

Osaamisen arviointi

- ◆ Aktiivinen osallistuminen opetukseen ja ohjaukseen sekä erikseen annetut tehtävät ja niihin soveltuvat arviointimenetelmät.

3.4 Sosiaalinen ja kulttuurinen osaaminen, 7 osp

Tutkinnon osan tulee sisältää osaamistavoitteita vähintään yhdeltä siihen kuuluvalta osa-alueelta tai useammalta osa-alueelta siten, että opiskelijalle kertyy yhteensä 7 osaamispisteen edestä sosiaalista ja kulttuurista osaamista.

3.4.1 Kulttuurien tuntemus

Osaamistavoitteet, 3 osp

Opiskelija

- ◆ osaa toimia tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden periaatteita noudattaen ja edistää omalta osaltaan tasa-arvoa ja kaikkien yhdenvertaista kohtelua
- ◆ osaa toimia, käyttäytyä ja pukeutua tilanteen mukaisesti ja työkuulttuurin edellyttämällä tavalla
- ◆ osaa tunnistaa eri kulttuurien peruspiirteitä ja kulttuurista monimuotoisuutta *omalla alallaan*
- ◆ osaa ottaa huomioon eri kulttuuriryhmien keskeiset traditiot ja niiden vaikutukset toimintaan *omalla alallaan*
- ◆ osaa välittää *oman alan* historiaa, perinteitä ja muuttuneita käytäntöjä sekä vertailla niitä muiden kulttuurien piirteisiin.

Osaamisen arviointi

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden periaatteiden noudattaminen	kunnioittaa kulttuurista moninaisuutta ja ihmisoikeuksia sekä toimii oikeudenmukaisesti	edistää toiminnallaan yksilöiden ja ihmisryhmien kulttuuristen arvojen, uskomusten ja näkemysten vuorovaikutusta ja ymmärrystä	toimii kulttuurienvälisissä ristiriitatilanteissa eettisesti kestäväällä tavalla hyödyntämällä hankkimaansa tietoa ihmisryhmien erilaisista elämänmuodoista
Tehtävän mukaisen toimintakulttuurin toteuttaminen	tunnistaa työtehtävän edellyttämän pukeutumisen, käyttäytymisen ja toiminnan vaatimukset	ottaa pukeutumisessa, käyttäytymisessä ja toiminnassaan oma-aloitteisesti huomioon työpaikan toimintakulttuurin vaatimukset	kehittää päivittäisissä työtehtävissään työpaikan toimintakulttuurin edellyttämiä toimintatapoja ja -käytäntöjä
Kulttuurien peruspiirteiden ja monimuotoisuuden tunnistaminen	havaitsee arkipäivän elämään liittyviä kulttuurisia käytäntöjä ja huomaa niiden vaikutuksia toiminnassa	tunnistaa kulttuurisen monimuotoisuuden ja sen vaikutuksia toimintatapoihin	tunnistaa omaehtoisesti kulttuurista monimuotoisuutta ja toimii luontevasti ja aloitteellisesti kulttuurienvälisissä tilanteissa
Kulttuurien erityispiirteiden huomioon ottaminen	toimii työssään ohjattuna erilaisten kulttuuristen käytäntöjen edellyttämällä tavalla	ottaa huomioon työtehtävissään kulttuurisen monimuotoisuuden edellyttämät toimintatavat	ottaa omassa toiminnassaan huomioon kulttuurisen monimuotoisuuden ja kehittää sen pohjalta toimintaansa
Perinteiden ja käytäntöjen kehittäminen	havaitsee muutoksia oman alan käytännöissä ja tunnistaa erilaisia kulttuurisia ongelmanratkaisutapoja.	tunnistaa oman alan historiaa, lähestymistapoja ja käytäntöjä sekä vertailee niitä eri kulttuurien kesken	kehittää oman alansa käytäntöjä ja lähestymistapoja perinteiden ja kulttuurivaikutteiden pohjalta.

Taulukkoon on koottu arvioinnin kohteet sekä **arviointikriteerit mukautetulle** kolmelle eri osaamisen tasolle. Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
	Tyydyttävä T1*	Hyvä H2*	Kiitettävä K3*
	Opiskelija		
Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden periaatteiden noudattaminen	kunnioittaa avustettuna kulttuurista moninaisuutta ja ihmisoikeuksia sekä toimii oikeudenmukaisesti	kunnioittaa tuettuna kulttuurista moninaisuutta ja ihmisoikeuksia sekä toimii oikeudenmukaisesti	kunnioittaa ohjattuna kulttuurista moninaisuutta ja ihmisoikeuksia sekä toimii oikeudenmukaisesti
Tehtävän mukaisen toimintakulttuurin toteuttaminen	tunnistaa avustettuna työtehtävän edellyttämän pukeutumisen, käyttäytymisen ja toiminnan vaatimukset	tunnistaa tuettuna työtehtävän edellyttämän pukeutumisen, käyttäytymisen ja toiminnan vaatimukset	tunnistaa ohjattuna työtehtävän edellyttämän pukeutumisen, käyttäytymisen ja toiminnan vaatimukset
Kulttuurien peruspiirteiden ja monimuotoisuuden tunnistaminen	havaitsee avustettuna arkipäivän elämään liittyviä kulttuurisia käytäntöjä ja niiden merkityksiä	havaitsee tuettuna arkipäivän elämään liittyviä kulttuurisia käytäntöjä ja niiden merkityksiä	havaitsee ohjattuna arkipäivän elämään liittyviä kulttuurisia käytäntöjä ja niiden merkityksiä
Kulttuurien erityispiirteiden huomioon ottaminen	toimii avustettuna työssään erilaisten kulttuuristen käytäntöjen edellyttämällä tavalla	toimii tuettuna työssään erilaisten kulttuuristen käytäntöjen edellyttämällä tavalla	toimii ohjattuna työssään erilaisten kulttuuristen käytäntöjen edellyttämällä tavalla
Perinteiden ja käytäntöjen kehittäminen	havaitsee avustettuna muutoksia oman alan käytännöissä ja tunnistaa erilaisia kulttuurisia ongelmanratkaisutapoja.	havaitsee tuettuna muutoksia oman alan käytännöissä ja tunnistaa erilaisia kulttuurisia ongelmanratkaisutapoja.	havaitsee ohjattuna muutoksia oman alan käytännöissä ja tunnistaa erilaisia kulttuurisia ongelmanratkaisutapoja.

Lukion opetussuunnitelman perusteissa ei ole kurssia, joka vastaa tavoitteiltaan *Kulttuurien tuntemus* -osa-alueen osaamistavoitteita.

Oppimistavoitteet

Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään kulttuurista moninaisuutta ja perinteitä omassa lähiympäristössään. Hän tutustuu oman alansa kulttuuriin käytäntöihin ja monipuolisesti maailman eri musiikkikulttuureihin. Opiskelija välittää oman alansa perinteitä valitsemallaan tavalla. Opiskelija osallistuu kansainväliseen toimintaan ja tapahtumiin oppilaitoksessa tai sen ulkopuolella.

Ohjaussuunnitelma

- ◆ Kulttuurien tuntemukseen liittyviä käytäntöjä opiskellaan ohjattuna oppilaitosympäristössä ja sen verkostoissa.
- ◆ Opetus ja ohjaus toteutetaan lähiopetuksena, ryhmä-, pari-, ja/tai itsenäisenä työskentelynä monimuotoisilla opetus- ja ohjausmenetelmillä tilanteen vaatimalla tavalla musiikkialan työtehtävissä.

Osaamisen arviointi

- ◆ Aktiivinen osallistuminen opetukseen ja ohjaukseen sekä erikseen annetut tehtävät ja niihin soveltuvat arviointimenetelmät.

3.4.2 Taide ja kulttuuri

Osaamistavoitteet, 3 osp

Opiskelija

- ◆ osaa tunnistaa taiteen ja kulttuurin eri ilmenemismuotoja ja hyödyntää niitä
- ◆ osaa tutkia, ilmaista ja tulkita kulttuurista todellisuutta (esimerkiksi musiikin, tanssin, teatterin, kirjallisuuden, median, kuvataiteen tai käsityön keinoin)
- ◆ osaa arvioida ja soveltaa monimuotoista suomalaista kulttuuriperintöä ja *oman alan* vakiintuneita käytäntöjä
- ◆ osaa noudattaa kulttuurisesti kestäväen kehityksen periaatteita ja ymmärtää valintojensa kulttuuriset vaikutukset
- ◆ osaa kehittää taiteelle ominaisten esittämisen tapojen ja materiaalien, oman ilmaisun, suunnitteluprosessien, palvelu- ja tuotemuotoilun ja estetiikan tuntemustaan *omalla alallaan* ja soveltaa hankkimaansa taiteen ja kulttuurin osaamistaan omassa työssään.

Osaamisen arviointi

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Taiteen ja kulttuurin tunnistaminen ja hyödyntäminen	osallistuu taide- ja kulttuuritapahtumiin	ylläpitää oppilaitoksen kulttuuria, ja sen esteettistä ilmettä sekä osallistuu jonkun tapahtuman järjestämiseen	uudistaa oppilaitoksen kulttuuria hyödyntämällä taiteen lähestymistapoja tai osallistumalla yhteisten tapahtumien järjestämiseen
Oma tuottaminen ja tulkitseminen	osallistuu ohjattuna ajatuksiaan ja kokemuksiaan esittävän teoksen toteuttamiseen ja tulkintaan	suunnittelee, toteuttaa ja arvioi ajatuksiaan, kokemuksiaan ja tutkimuksiaan esittävän teoksen	suunnittelee, kehittää, toteuttaa ja arvioi kokemuksiaan ja tutkimuksiaan esittävän teoksen
Kulttuuriperinnön soveltaminen	tunnistaa monimuotoista kulttuuriperintöä ja käyttää sitä omassa tuottamisessa ja toiminnassa	välittää eteenpäin kulttuuriperintöä hyödyntämällä sitä aktiivisesti omassa tuottamisessa ja toiminnassa	kehittää kulttuuriperintöä tuottamalla siihen omaan ideointiin ja arviointiin perustuvaa uutta sisältöä

Kestävän kehityksen periaatteiden noudattaminen	tunnistaa kestävän kehityksen osa-alueet ja perustaa omat ratkaisunsa elinkaariajattelulle	tiedostaa kestävän kehityksen periaatteet ja elinkaariajattelun vaatimukset sekä ottaa niitä aktiivisesti huomioon valintoja tehdessään	toimii johdonmukaisesti kestävän kehityksen periaatteiden ja elinkaariajattelun vaatimusten mukaisesti valintoja tehdessään
Suunnitteluprosessin toteuttaminen	suunnittelee, toteuttaa ja arvioi ohjattuna teoksen, tuotteen tai palvelun muotoilun prosessia.	suunnittelee, toteuttaa ja arvioi ja edelleen kehittää teoksen, tuotteen tai palvelun muotoilun prosessia.	kerää taustatietoa, suunnittelee, seuraa toteutusta, arvioi ja kehittää edelleen aktiivisesti teoksen, tuotteen tai palvelun muotoilun prosessia.

Taulukkoon on koottu arvioinnin kohteet sekä **arviointikriteerit mukautetulle** kolmelle eri osaamisen tasolle. Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
	Tyydyttävä T1*	Hyvä H2*	Kiitettävä K3*
	Opiskelija		
Taiteen ja kulttuurin tunnistaminen ja hyödyntäminen	osallistuu avustettuna taide- ja kulttuuritapahtumiin	osallistuu tuettuna taide- ja kulttuuritapahtumiin	osallistuu ohjattuna taide- ja kulttuuritapahtumiin
Oma tuottaminen ja tulkitseminen	osallistuu avustettuna esittävän teoksen toteuttamiseen ja tulkintaan	osallistuu tuettuna esittävän teoksen toteuttamiseen ja tulkintaan	osallistuu ohjattuna esittävän teoksen toteuttamiseen ja tulkintaan
Kulttuuriperinnön soveltaminen	tunnistaa avustettuna monimuotoista kulttuuriperintöä toiminnassaan	tunnistaa tuettuna monimuotoista kulttuuriperintöä toiminnassaan	tunnistaa ohjattuna monimuotoista kulttuuriperintöä toiminnassaan
Kestävän kehityksen periaatteiden noudattaminen	tunnistaa avustettuna kestävän kehityksen osa-alueet	tunnistaa tuettuna kestävän kehityksen osa-alueet	tunnistaa ohjattuna kestävän kehityksen osa-alueet
Suunnitteluprosessin toteuttaminen	suunnittelee ja toteuttaa avustettuna teoksen, tuotteen tai palvelun muotoilun prosessia.	suunnittelee ja toteuttaa tuettuna teoksen, tuotteen tai palvelun muotoilun prosessia.	suunnittelee ja toteuttaa ohjattuna teoksen, tuotteen tai palvelun muotoilun prosessia.

Osaamisen tunnustamisessa seuraavista lukion kurseista *Minä, kuva ja kulttuuri* (KU1), *Ympäristö, paikka ja tila* (KU2), *Musiikki ja minä* (MU1) ja *Moniääninen Suomi* (MU2), yhteensä kaksi kurssia vastaavat tavoitteiltaan *Taide ja kulttuuri* -osa-alueen osaamistavoitteita.

Oppimistavoitteet

Opiskelija tutustuu ohjattuna eri taidemuotoihin ja oppii tulkitsemaan ja arvioimaan niitä. Opiskelijaa ohjataan käyttämään taide- ja kulttuuripalveluja oman hyvinvointinsa edistämiseksi. Opiskelija perehtyy musiikkialan vakiintuneisiin käytäntöihin ja osaa liittää ne osaksi suomalaista kulttuuriperintöä. Hän osallistuu ohjattuna jonkin kulttuurisen tuotteen tai palvelun suunnitteluun ja toteuttamiseen yksin tai ryhmässä huomioiden kestävän kehityksen periaatteet.

Ohjaussuunnitelma

- ◆ Taiteeseen ja kulttuuriin liittyviä käytäntöjä opiskellaan ohjattuna oppilaitosympäristössä ja sen verkostoissa.
- ◆ Opetus ja ohjaus toteutetaan lähiopetuksena, ryhmä-, pari-, ja/tai itsenäisenä työskentelynä monimuotoisilla opetus- ja ohjausmenetelmillä tilanteen vaatimalla tavalla musiikkialan työtehtävissä.

Osaamisen arviointi

- ◆ Aktiivinen osallistuminen opetukseen ja ohjaukseen sekä erikseen annetut tehtävät ja niihin soveltuvat arviointimenetelmät.

3.4.3 Etiikka

Osaamistavoitteet, 3 osp

Opiskelija

- ◆ pohtii arvojen, normien ja katsomusten merkitystä omassa elämässään ja ihmisten välisissä suhteissa
- ◆ osaa arvioida ihmisoikeuksien, oikeudenmukaisuuden ja kestävän kehityksen vaikutuksia *oman alan* kannalta
- ◆ osaa hankkia tietoa *oman alan* ja muiden alojen ammattieettisestä tietoperustasta
- ◆ tunnistaa eettisiä tilanteita ja osaa toimia eettisten periaatteiden mukaisesti
- ◆ osaa tunnistaa omien ja toisten arvojen merkitystä työtilanteissa sekä osaa ratkaista *oman alan* työelämän arvo- ja normiristiriitoja.

Osaamisen arviointi

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Eettisten kysymysten pohtiminen	keskustelee ohjattuna omaan elämäänsä ja ihmissuhteisiinsa liittyvistä arvoista sekä eettisistä ja katsomuksellisista kysymyksistä	keskustelee eettisistä, katsomuksellisista sekä omaan elämäänsä ja ihmissuhteisiinsa liittyvistä kysymyksistä ja arvoista	pohtii arvojen, normien ja erilaisten katsomusten merkitystä omassa elämässään, ihmisten välisissä suhteissa, työelämässä ja yhteiskunnassa
Arvojen vaikutusten arviointi	osoittaa tuntevansa keskeiset kansainväliset ihmisoikeussopimukset sekä niiden Suomea koskevat sitoumukset	tunnistaa oman alansa eettisiä kysymyksiä ihmisoikeuksien, oikeudenmukaisuuden ja kestävän kehityksen kannalta	arvioi työelämän ja oman alansa eettisiä kysymyksiä ihmisoikeuksien, oikeudenmukaisuuden ja kestävän kehityksen kannalta

Ammattieettisen tietoperustan hakeminen	hakee ohjattuna tietoa oman alansa eettisistä kysymyksistä ja hyödyntää tietoperustaa tutuissa tilanteissa	hankkii tietoa oman alansa ja muiden alojen ammattieettisestä tietoperustasta ja hyödyntää sitä omassa elämässään ja työssään	vertailee tietoa oman alan ja muiden alojen ammattieettisestä tietoperustasta ja hyödyntää sitä työnsä ammatillisena voimavarana
Eettisten tilanteiden tunnistaminen ja eettisesti toimiminen	toimii hyvien tapojen mukaisesti ja vastuullisesti työssään ja sen ongelmatilanteissa, mutta tarvitsee tukea ja ohjausta uusissa tilanteissa	toimii vastuullisesti ja eettisesti työnsä ja työelämän erilaisissa tilanteissa sekä käyttäytyy työssään ja ihmissuhteissaan hyvien tapojen mukaisesti	toimii itsenäisesti osoittaen rehellisyyttä ja vastuullisuutta, kunnioittaa toisten näkemyksiä ja osaa perustella toimintansa eettistä perustaa
Arvojen tunnistaminen ja arvo- ja normiristiriitöiden käsitteleminen työssä	osaa ohjattuna havaita ammattinsa eettisiä ongelmatilanteita ja ratkaisee yhdessä yhteisönsä jäsenten kanssa työhönsä liittyviä arvo- ja normiristiriitöitä eettisesti.	tunnistaa ammattinsa eettisiä ongelmatilanteita ja hakee niihin ratkaisua yhdessä muiden kanssa sekä arvioi ratkaisun vaikutuksia keskeisten osapuolten näkökulmista.	osaa tehdä ratkaisuehdotuksia työelämän arvo- ja normiristiriitöihin eettisesti hyväksyttävällä tavalla.

Osaamisen tunnustamisessa lukion kurssit *Johdatus filosofiseen ajatteluun* (F1) ja jokin seuraavista (a-c) kokonaisuuksista a) *Uskonnon luonne ja merkitys* (UE1), *Kirkko, kulttuuri ja yhteiskunta* (UE2) ja *Ihmisen elämä ja etiikka* (UE3), tai b) *Ortodoksinen maailma* (UO1), *Uskonoppi ja etiikka* (UO2) ja *Raamattutieto* (UO3) tai c) *Hyvä elämä* (ET1), *Maailmankuva* (ET2) ja *Yksilö ja yhteisö* (ET3) vastaavat tavoitteiltaan *Etiikka*-osa-alueen osaamistavoitteita.

3.4.4 Psykologia

Osaamistavoitteet, 3 osp

Opiskelija

- ◆ osaa havainnoida ja ymmärtää ihmisen toimintaan vaikuttavia psykologisia tekijöitä
- ◆ osaa hyödyntää kehityspsykologista tietoa työssään erilaisissa vuorovaikutus- ja ryhmätilanteissa
- ◆ osaa selittää omaa ja muiden käyttäytymistä psykologisen tiedon avulla
- ◆ osaa toimia psyykkistä hyvinvointiaan ja *oman alan* työtehtävistä suoriutumista edistävästi
- ◆ osaa arvioida *työhönsä liittyviä* ihmissuhde- ja asiakaspalvelutilanteita ja toimia psykologista tietoa käyttäen.

Osaamisen arviointi

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Havainnoiminen ja toiminnan ymmärtäminen	tuntee psykologian keskeisiä käsitteitä ja ymmärtää niiden yhteyden ihmisen toimintaan	käyttää psykologista tietoa ihmisten toiminnan ymmärtämisessä tavallisissa arki-	soveltaa kognitiivisen psykologian ja persoonallisuuspsykologian tietoa tavallisiin työelämän

		ja työelämän tilanteissa	tilanteisiin ja selittää niiden avulla sekä omaa että muiden ihmisten toimintaa
Psykologisen tiedon hyödyntäminen	soveltaa keskeisintä tietoa yksilön psyykkisen kehityksen perustana olevista psykologisista, biologisista ja sosiaalisista tekijöistä	havainnoi ja ymmärtää psyykkisen kehityksen perustana olevien tekijöiden välisiä yhteyksiä eri elämänvaiheissa ja eri-ikäisinä	ymmärtää yksilön psyykkisen kehityksen mahdollisia ongelmia ja ymmärtää, että kehitykseen voidaan vaikuttaa
Psykyen vaikutuksen huomioiminen käyttäytymiseen	ottaa huomioon motivaation, tunteiden ja sitoutumisen merkityksen omaan suoriutumiseensa	toimiessaan erilaisten ihmisten kanssa työ- ja opiskeluyhteisössään ymmärtää motivaation ja sitoutumisen vaikutuksen työsuorituksiin	tiedostaa omia ja toisten tunteita sekä hallitsee työelämässä tunteitaan ja asenteitaan tilanteen vaatimalla tavalla
Psyykkisen työ- ja toimintakyvyn ylläpitäminen	edistää ohjatusti psyykkistä työ- ja toimintakykyään	tietää psyykkisen hyvinvoinnin ylläpitämisen keinoja ja vaikuttaa työyhteisön hyvinvointiin myönteisellä tavalla	tiedostaa omaan jaksamiseensa ja stressinhallintaan vaikuttavia psyykkisiä tekijöitä sekä osaa vaikuttaa niihin jaksamistaan edistävästi
Toimiminen ihmissuhde- ja vuorovaikutustilanteissa	käyttää psykologista tietoa toimiessaan työpaikan tavanomaisissa asiakaspalvelu- ja vuorovaikutustilanteissa.	tietää roolin, normien ja ryhmädynamiikan merkityksen ihmisten välisessä toiminnassa sekä tunnistaa erilaisia johtamistapoja ja niiden vaikutusta työkuultuuriin.	soveltaa psykologista tietoa toimiessaan työpaikan eri rooleissa ja toimii yhteistyökykyisesti erilaisista yhteiskunnallisista oloista ja kulttuuritaustoista lähtöisin olevien ihmisten kanssa.

Osaamisen tunnustamisessa lukion kurssi *Psyykkinen toiminta, oppiminen ja vuorovaikutus* (PS1) vastaa tavoitteiltaan yhden osaamispisteen (1 osp) laajuista osaa *Psykologia*-osa-alueen tavoitteista. Jos opiskelija on suorittanut edellisen lisäksi *Ihmisen psyykkinen kehitys* (PS2), *Motivaatio, tunteet ja älykäs toiminta* (PS4) ja *Persoonallisuus ja mielenterveys* (PS5), ne yhdessä vastaavat tavoitteiltaan koko *Psykologia*-osa-alueen tavoitteita.

3.4.5 Ympäristöosaaminen

Osaamistavoitteet, 3 osp

Opiskelija

- ◆ osaa noudattaa ympäristölainsäädäntöä sekä toimia *oman alan* laatu-, ympäristö- ja turvallisuusjärjestelmien ja kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti
- ◆ hallitsee ammattitaidon kannalta keskeisten tuotteiden elinkaaren
- ◆ osaa toimia luonnon monimuotoisuuden säilyttäen
- ◆ osaa sopeutua ilmastonmuutokseen työ- ja toimintatapavalinnoilla
- ◆ osaa edistää energia- ja materiaalitehokkuutta ja ehkäisee jätteiden syntyä
- ◆ osaa omassa toiminnassaan ottaa huomioon mahdolliset ympäristövaikutukset, kuten päästöt ilmaan, veteen tai maaperään

- ♦ osaa lajitella jätteet ja hyödyntää kierrätyksen mahdollisuudet *omalla alallaan*.

Osaamisen arviointi

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Lainsäädännön, turvallisuusjärjestelmien ja kestävän kehityksen periaatteiden noudattaminen	noudattaa ohjattuna keskeisiä ympäristöön liittyviä säädöksiä, määräyksiä ja ohjeita	noudattaa keskeisiä ympäristöön liittyviä säädöksiä, määräyksiä ja ohjeita	noudattaa keskeisiä ympäristöön liittyviä säädöksiä, määräyksiä ja ohjeita sekä ennakoi tulevia muutoksia
	toimii ohjattuna ympäristö-, laatu- ja turvallisuusjärjestelmien mukaisesti	toimii ympäristö-, laatu- ja turvallisuusjärjestelmien mukaisesti	osallistuu aktiivisesti työpaikkansa ympäristö-, laatu- ja turvallisuusjärjestelmien rakentamiseen ja/tai kehittämiseen
	ei vahingoita toiminnallaan ympäristöä	perustaa toimintansa ympäristön kunnioittamiseen	perustaa toimintansa esimerkilliseen ympäristön kunnioittamiseen
	toimii ohjattuna ekotehokkaasti	toimii ekotehokkaasti	toimii ekotehokkuutta edistäen
	vaalii ohjattuna kulttuuriperintöä ammatissaan	vaalii kulttuuriperintöä ammatissaan	osallistuu aktiivisesti lähiympäristönsä kulttuuriperinnön vaalimiseen ja edistää sitä ammatissaan
	toimii työssään suvaitsevasti	kunnioittaa kanssaihmisten arvoja ja oikeuksia	kunnioittaa kanssaihmisten arvoja ja oikeuksia ja pyrkii noudattamaan tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden periaatteita
Elinkaariajattelun toteuttaminen	valitsee ohjattuna sellaisia tuotteita ja palveluita, jotka elinkaarivaikutuksiltaan rasittavat vähän luonnon kantokykyä	valitsee sellaisia tuotteita ja palveluita, jotka elinkaarivaikutuksiltaan rasittavat vähän luonnon kantokykyä	valitsee sellaisia tuotteita ja palveluita, jotka elinkaarivaikutuksiltaan rasittavat vähän luonnon kantokykyä sekä perustelee valintansa
Luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen	pyrkii toiminnallaan luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen	pyrkii aktiivisesti toiminnallaan luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen	edistää toiminnallaan luonnon monimuotoisuuden säilyttämistä
Ilmastonmuutokseen sopeutuminen	valitsee ohjattuna työ- ja toimintatavat, joilla sopeutuminen ilmastonmuutokseen on mahdollista	valitsee työ- ja toimintatavat, joilla sopeutuminen ilmastonmuutokseen on mahdollista	edistää sellaisten työ- ja toimintatapojen käyttöä, joilla sopeutuminen ilmastonmuutokseen on mahdollista

Energia- ja materiaalitehokkuuden edistäminen sekä jätteiden synnyn ehkäiseminen	valitsee ohjattuna energiatehokkuutta edistäviä välineitä ja materiaaleja	valitsee energiatehokkuutta edistäviä välineitä ja materiaaleja	edistää energiatehokasta välineiden ja materiaalien käyttöä
	huomioi ohjattuna materiaalitehokkuuden valinnoissaan	huomioi materiaalitehokkuuden valinnoissaan	edistää tehokasta materiaalien käyttöä
	ehkäisee ohjattuna jätteiden syntyä tavanomaisissa työtehtävissä	ehkäisee jätteiden syntyä	toimii aktiivisesti jätteiden synnyn ehkäisemiseksi
Toiminnan ympäristövaikutusten huomioon ottaminen	tunnistaa ohjattuna toiminnot, jotka saattavat aiheuttaa päästöjä ilmaan, veteen tai maaperään	tunnistaa toiminnot, jotka saattavat aiheuttaa päästöjä ilmaan, veteen tai maaperään	ennakoi toiminnot, jotka saattavat aiheuttaa päästöjä ilmaan, veteen tai maaperään
	havaitsee työssään tavallisimpia ympäristöriskitekijöitä ja löytää niihin ohjattuna ratkaisuehdotuksia	havaitsee työssään tavallisimpia ympäristöriskitekijöitä ja löytää niihin ratkaisuehdotuksia	havaitsee työssään tavallisimpia ympäristöriskitekijöitä ja löytää niihin ratkaisuja
	pyrkii toiminnallaan estämään päästöjen syntymistä	ohjaa omalla esimerkillään estämään päästöjen syntymistä	ohjaa aktiivisesti omalla esimerkillään estämään päästöjen syntymistä
Jätteiden lajittelu ja kierrätys	tunnistaa ohjeiden mukaisesti tutut jätejakeet	tunnistaa jätejakeet	tunnistaa itsenäisesti jätejakeet
	lajittelee syntyvän jätteen ohjatusti tavanomaisissa työtehtävissä ja pyrkii hyödyntämään kierrätyksen mahdollisuudet	lajittelee jätteet ohjeiden mukaan ja hyödyntää kierrätyksen mahdollisuudet	lajittelee jätteet ja etsii uusia kierrätyksen mahdollisuuksia
	arvioi ohjattuna kustannussäästöjä.	arvioi kustannussäästöjä.	ohjaa kustannussäästöihin.

Osaamisen tunnustamisessa lukion kurssi *Ympäristöekologia* (BI3) vastaa tavoitteiltaan *Ympäristöosaaminen*-osa-alueen osaamistavoitteita 1 osaamispisteen verran.

3.4.6 Osa-alueita kohdista 3.1.1–3.3.4

Sosiaalinen ja kulttuurinen osaaminen -tutkinnon osaan voidaan sisällyttää muiden yhteisten tutkinnon osien osa-alueiden valinnaisia osaamistavoitteita kohdista 3.1.1–3.3.4. Nämä osaamistavoitteet voivat olla myös koulutuksen järjestäjän päättämiä yhteisten tutkinnon osien osa-alueiden valinnaisia osaamistavoitteita tai opiskelijan aikaisemmin hankkimaa osaamista, joka tukee tutkinnon osan ja sen osa-alueiden osaamistavoitteita.

4 VAPAASTI VALITTAVAT TUTKINNON OSAT AMMATILISESSA PERUSKOULUTUKSESSA

Vapaasti valittavat tutkinnon osat (10 osp) tukevat tutkinnon ammattitaitovaatimuksia ja osaamistavoitteita ja ne voivat koostua yhdestä tai useammasta tutkinnon osasta. Tutkinnon osat voivat olla seuraavia:

4.1 Ammatillisia tutkinnon osia

Tämä voi sisältää ammatillisia tutkinnon osia oman tai jonkin muun koulutusalan ammatillisista perustutkinnoista, ammattitutkinnoista tai erikoisammattitutkinnoista.

4.2 Paikallisiin ammattitaitovaatimukseen perustuvia tutkinnon osia

Tämä voi sisältää työelämän alueellisten ja paikallisten ammattitaitovaatimusten ja opiskelijan ammattitaidon syventämistarpeiden mukaisia tutkinnon osia, joiden tulee vastata laajemmin paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin kuin pelkästään yhden yrityksen tarpeisiin. Nämä tutkinnon osat nimetään työelämän toimintakokonaisuuden pohjalta ja niille määritellään laajuus osaamispisteinä. Lisäksi määritellään tutkinnon osien ammattitaitovaatimukset, osaamisen arviointi ja ammattitaidon osoittamistavat Opetushallituksen määräyksen (Osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen mitoituksen periaatteet ja arvosanojen muuntaminen ammatillisessa peruskoulutuksessa 93/011/2014) liitteessä olevan arviointitaulukon mukaisesti.

4.3 Yhteisiä tutkinnon osia tai lukio-opintoja

Tämä voi sisältää ammatillisen perustutkinnon yhteisiä tutkinnon osia tai niiden osien osa-alueita tai lukio-opintoja, jotka toteutetaan lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti.

4.4 Jatko-opintovalmiuksia tai ammatillista kehittymistä tukevia opintoja

4.4.1 Draamakasvatus 5-10 osp

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

- ◆ kehittää monipuolisesti ilmaisukykyään ääntä ja liikettä käyttäen
- ◆ osaa arvioida ja antaa palautetta draaman kokonaisuudesta sekä analysoida esityksen rakennetta
- ◆ osaa tehdä yhteistyötä ja esittää mielipiteitä sekä kuunnella muiden näkemyksiä
- ◆ kehittää taitojaan toimia vuorovaikutuksessa ryhmän kanssa ja sitoutuu yhteiseen oppimisprosessiin
- ◆ oppii luovaa ajattelua ja ideointia
- ◆ oppii itsearviointia ja palautteen antamista ja vastaanottamista

Taulukkoon on koottu arviointikriteerit kolmelle eri osaamisen tasolle sekä arvioinnin kohteet.

Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Tutustumisharjoitukset	Tutustuu ryhmään ohjattujen harjoitusten avulla	Tutustuu ryhmään harjoitusten avulla kykenemällä toimimaan turvallisesti luottaen ryhmän jäseniin	Tutustuu ryhmään harjoitusten avulla toimien aktiivisessa vuorovaikutuksessa. Luo omalla toiminnallaan luottamusta ryhmän jäsenien välille
Improvisaatio	Pystyy tunnistamaan improvisaation merkityksen ilmaisulle	Pyrkii improvisaatiolla kehittämään kehonhallintaa ja verbaalista ilmaisutaitoaan	Hallitsee improvisaation työtapoja osaten käyttää tarinankerronnassa dramaturgista ajattelua
Draaman tekeminen	Osallistuu draaman tekemiseen ja toteuttamiseen	Osallistuu draaman tekemiseen ideoimalla ja tuottamalla tarinoita ryhmässä noudattamalla sovittuja toimintatapoja	Osallistuu draaman tekemiseen ideoimalla ja tuottamalla tarinoita ryhmässä. Noudattaa sovittuja toimintatapoja. Pystyy käyttämään ääntään ja kehoaan monipuolisesti ja ilmeikkäästi ja eläytyy rooliinsa
Draaman katsominen ja analysoiminen	Pystyy tunnistamaan tarinan, puvustuksen, lavasteiden ja musiikin vaikutuksen draaman kuluun	Tunnistaa tarinan, puvustuksen, lavasteiden ja musiikin vaikutuksen draaman kuluun. Kehittää ohjattuna omaa draamanlukutaitoaan	Analysoi roolityöskentelyn, puvustuksen, lavasteiden ja musiikin merkitystä tarinan esittämisessä arvioiden omaa draaman- ja medianlukutaitoaan
Draaman lajityyppien tunnistaminen ja toteuttaminen	Tunnistaa jonkun draaman lajityypeistä	Tunnistaa draaman lajityyppejä ja pystyy toteuttamaan draamaan liittyviä harjoituksia.	Tunnistaa draaman lajityyppejä ja käyttää omaa persoonallista ilmaisutaitoaan draaman tekemisessä
Vuorovaikutus työskentelyssä	Toimii ryhmässä.	Toimii ryhmän jäsenenä ja kuuntelee toisia.	Toimii ryhmän rakentavana ja kannustavana jäsenenä kuunnellen toisia ja ottaa muiden mielipiteet huomioon.

Taulukkoon on koottu arviointikriteerit kolmelle eri osaamisen tasolle sekä arvioinnin kohteet. Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
	Tyydyttävä T1*	Hyvä H2*	Kiitettävä K3*
	Opiskelija		
Tutustumisharjoitukset	Tutustuu avustettuna ryhmään ohjattujen harjoitusten avulla	Tutustuu tuettuna ryhmään harjoitusten avulla kykenemällä ohjatusti toimimaan turvallisesti luottaen ryhmän jäseniin	Tutustuu ryhmään harjoitusten avulla toimien ohjattuna aktiivisessa vuorovaikutuksessa. Luo ohjattuna omalla toiminnallaan luottamusta ryhmän jäsenien välille
Improvisaatio	Pystyy avustettuna tunnistamaan improvisaation merkityksen ilmaisulle	Pyrkii tuettuna improvisaatiolla kehittämään kehonhallintaa ja verbaalista ilmaisutaitoaan	Hallitsee ohjattuna improvisaation työtapoja osaten käyttää tarinankerronnassa dramaturgista ajattelua

Draaman tekeminen	Osallistuu avustettuna draaman tekemiseen ja toteuttamiseen	Osallistuu tuettuna draaman tekemiseen ideoimalla ja tuottamalla tarinoita ryhmässä noudattamalla sovittuja toimintatapoja	Osallistuu ohjatusti draaman tekemiseen ideoimalla ja tuottamalla tarinoita ryhmässä. Noudattaa sovittuja toimintatapoja. Pystyy käyttämään ääntään ja kehoaan monipuolisesti ja ilmeikkäästi ja eläytyy rooliinsa
Draaman katsominen ja analysoiminen	Pystyy avustettuna tunnistamaan tarinan, puvustuksen, lavasteiden ja musiikin vaikutuksen draaman kulkuun	Tunnistaa tuettuna tarinan, puvustuksen, lavasteiden ja musiikin vaikutuksen draaman kulkuun. Kehittää ohjattuna omaa draamanlukutaitoaan	Analysoi ohjattuna roolityöskentelyn, puvustuksen, lavasteiden ja musiikin merkitystä tarinan esittämisessä arvioiden omaa draaman- ja medianlukutaitoaan
Draaman lajityypin tunnistaminen ja toteuttaminen	Tunnistaa avustettuna jonkun draaman lajityypeistä	Tunnistaa tuettuna draaman lajityyppejä ja pystyy ohjatusti toteuttamaan draamaan liittyviä harjoituksia.	Tunnistaa ohjatusti draaman lajityyppejä ja käyttää omaa persoonallista ilmaisutaitoaan draaman tekemisessä
Vuorovaikutus työskentelyssä	Toimii avustettuna ryhmässä.	Toimii ryhmän jäsenenä ja tuettuna kuuntelee toisia.	Toimii ohjattuna ryhmän rakentavana ja kannustavana jäsenenä kuunnellen toisia ja ohjattuna ottaa muiden mielipiteet huomioon.

Oppimistavoitteet

Opiskelija tutustuu monipuolisesti draaman eri lajityyppeihin ja oppii tunnistamaan ja toteuttamaan niitä. Hän katsoo erilaisia draamaesityksiä ja oppii analysoimaan ja arvioimaan niitä. Opiskelija tekee ohjatusti draamallisia ilmaisuharjoituksia, improvisaatioharjoituksia ja ilmaisee itseään musiikkiliikunnan keinoin. Tutkinnon osan sisältö muodostuu ryhmän oppimistavoitteiden mukaisiksi.

Ohjaussuunnitelma: oppimisympäristöt ja –menetelmät:

- ◆ Opetus ja ohjaus toteutetaan lähiopetuksena, ryhmä-, pari-, ja/tai itsenäisenä työskentelynä monimuotoisilla opetus- ja ohjausmenetelmillä tilanteen vaatimalla tavalla oppilaitoksessa tai muussa soveltuvassa oppimisympäristössä.

Osaamisen arviointi

- ◆ Arvioinnin kohteena ovat, aktiivinen osallistuminen opetukseen, opiskelijan ryhmätyötaidot ja työskentelyprosessi sekä erikseen annetut tehtävät ja niihin soveltuvat arviointimenetelmät. Arvioinnin tulee olla kannustavaa ja sillä pyritään ohjaamaan draamallista kasvua ja tukemaan opiskelijan itsetuntoa. Arvioinnin tukena voidaan käyttää esim. video- ja äänitallenteita. Arvioinnin suorittaa (-vat) opintojaksosta vastaava (t) opettaja (t).

4.4.2 Luova ilmaisu 5 osp

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

- ◆ tekee luovuutta ja itsetuntemusta vahvistavia harjoituksia
- ◆ käyttää eri luovan työskentelyn menetelmiä
- ◆ työskentelee yksilöllisistä lähtökohdista käsin vuorovaikutuksessa ohjaajan ja ryhmän kanssa

Osaamisen arviointi

Arvioinnin kohteet	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Luovan työskentelyn menetelmillä työskentely	Ilmaisee itseään eri luovan työskentelyn menetelmillä	Ilmaisee itseään eri luovan työskentelyn menetelmillä	Ilmaisee itseään eri luovan työskentelyn menetelmillä
Aloitekyvyn ja yrittäjyyden ilmeneminen luovassa ilmaisussa	Löytää luontevan tavan ilmaista itseään ja näkee ilmaisunsa vahvuudet ja heikkoudet	Luottaa ilmaisutaitoonsa, ymmärtää ilmaisunsa vahvuudet ja heikkoudet ja haluaa kehittää ja monipuolistaa ilmaisukykyään	Ilmaisee itseään myönteisellä tavalla pyrkien rohkeasti laajentamaan valmiuksiaan luottaen ilmaisutaitoihinsa ja kykynsä analysoida niitä
Oppiminen ja ongelmanratkaisu tekstiiliteoksen toteutuksessa	Kokeilee ohjattuna erilaisia ratkaisuja ja vastaanottaa palautetta	Kokeilee erilaisia ratkaisuja ja vastaanottaa ja kehittää työskentelyään saamansa palautteen pohjalta	Etsii ja kokeilee erilaisia ratkaisuja ja vastaanottaa ja kehittää työskentelyään saamansa palautteen pohjalta
Vuorovaikutuksen ja yhteistyön merkitys	On vuorovaikutuksessa ohjaan ja muiden ryhmän jäsenten kanssa.	On vuorovaikutuksessa ohjaan ja muiden ryhmän jäsenten kanssa. Kunnioittaa ja antaa tilaa muille ryhmän jäsenille	On vuorovaikutuksessa ohjaan ja muiden ryhmän jäsenten kanssa. Kunnioittaa ja antaa tilaa muille ryhmän jäsenille

Mukautettu arviointi

Arvioinnin kohteet	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1*	Hyvä H2*	Kiitettävä K3*
	Opiskelija		
Luovan työskentelyn menetelmillä työskentely	Ilmaisee itseään avustettuna eri luovan työskentelyn menetelmillä	Ilmaisee itseään tuettuna eri luovan työskentelyn menetelmillä	Ilmaisee itseään ohjattuna eri luovan työskentelyn menetelmillä
Aloitekyvyn ja yrittäjyyden ilmeneminen luovassa ilmaisussa	Löytää avustettuna luontevan tavan ilmaista itseään ja näkee ilmaisunsa vahvuudet ja heikkoudet	Löytää tuettuna luontevan tavan ilmaista itseään ja näkee ilmaisunsa vahvuudet ja heikkoudet	Löytää ohjattuna luontevan tavan ilmaista itseään ja näkee ilmaisunsa vahvuudet ja heikkoudet
Oppiminen ja ongelmanratkaisu tekstiiliteoksen toteutuksessa	Kokeilee avustettuna erilaisia ratkaisuja ja vastaanottaa palautetta	Kokeilee tuettuna erilaisia ratkaisuja ja vastaanottaa palautetta	Kokeilee ohjattuna erilaisia ratkaisuja ja vastaanottaa palautetta
Vuorovaikutuksen ja yhteistyön merkitys	On avustettuna vuorovaikutuksessa ohjaan ja muiden ryhmän jäsenten kanssa.	On tuettuna vuorovaikutuksessa ohjaan ja muiden ryhmän jäsenten kanssa.	On ohjattuna vuorovaikutuksessa ohjaan ja muiden ryhmän jäsenten kanssa.

Ohjaussuunnitelma: oppimisympäristöt ja –menetelmät:

Opetus toteutetaan lähiopetuksena, ryhmä-, pari-, ja/tai itsenäisenä työskentelynä. Opiskelija tekee ohjattuna harjoituksia eri luovantyöskentelyn menetelmillä. Harjoituksissa käytetään maalausta, savea, musiikkia, värejä, kuvaa, valokuvaa, luovaa liikettä ja muita itseä ilmaisevia työvälineitä. Harjoitusten tarkoituksena on parantaa opiskelijan itsetuntemusta ja auttaa häntä tunnistamaan omia voimavarojaan.

Osaamisen arviointi

- ◆ jatkuva oppimisen ja osaamisen arviointi (asenne, käytös, läsnäolon säännöllisyys, tunnollisuus tehtävien teossa, tuntiaktiivisuus, opiskeluvälineistä huolehtiminen)
- ◆ mahdollinen itse- tai vertaisarviointi

4.5 Työkokemuksen kautta hankittuun osaamiseen perustuvia yksilöllisiä tutkinnon osia

Työkokemuksen kautta hankittuun osaamiseen perustuvat yksilölliset tutkinnon osat voivat olla oman tai muiden alojen työssä, itsenäisessä ammatin harjoittamisessa tai yrittämisessä hankittua osaamista. Nämä tutkinnon osat nimetään ja niille määritellään laajuus osaamispisteinä. Lisäksi määritellään tutkinnon osien ammattitaitovaatimukset, osaamisen arviointi ja ammattitaidon osoittamistavat Opetushallituksen määräyksen (Osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen mitoituksen periaatteet ja arvosanojen muuntaminen ammatillisessa peruskoulutuksessa 93/011/2014) liitteessä olevan arviointitaulukon mukaisesti.

5 TUTKINTOA YKSILÖLLISESTI LAAJENTAVAT TUTKINNON OSAT AMMATILISESSA PERUSKOULUTUKSESSA

Ammatillisessa peruskoulutuksessa opiskelija voi yksilöllisesti sisällyttää perustutkintoonsa enemmän tutkinnon osia, jos se on tarpeellista työelämän alakohtaisten tai paikallisten ammattitaitovaatimusten tai opiskelijan ammattitaidon syventämisen kannalta. Ne voivat olla ammatillisia tutkinnon osia tai paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin perustuvia tutkinnon osia.

6 TUTKINTOKOHTAISET TERVEYDENTILAVAATIMUKSET; tähän kirjataan muista määräyksistä (määräys 91/011/2014)

Musiikkialan perustutkinnossa ei ole erillisiä terveydentilavaatimuksia.

7 LIITTEET

Liite 1 Tutkinnon muodostuminen

Liite 2 Moduulisuunnitelma

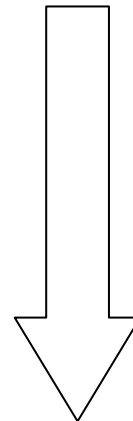
Liite 3 Ammattiosaamisen näyttöjen toteuttamissuunnitelma

LIITE 1 TUTKINNON MUODOSTUMINEN

Muusikon osaamisala
Musiikkialan perustutkinto, muusikko, 180 osp

POLKU AMMATTIALAN TYÖTEHTÄVIIN

PAKOLLISET AMMATILLISET TUTKINNON OSAT 95 osp
Työtehtävän suunnittelu 10 osp
Musiikkiohjelmiston valmistaminen 30 osp
Muusikkona toimiminen 55 osp
Pakolliset yhteiset tutkinnon osat 19 osp
Valinnaiset yhteiset tutkinnon osat 16 osp
Vapaasti valittavat tutkinnon osat 10 osp
Valinnaiset tutkinnon osat, valittava 40 osp
Solistina toimiminen 15 osp
Laulaminen ja soittaminen yhtyeessä 15 osp
Produktiotyö 10 osp
Musiikkouden kehittäminen 10 – 15 osp

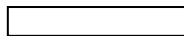
LIITE 2 MODUULISUUNNITELMA

Musiikkialan perustutkinto
Musiikin osaamisala, muusikko

Moduulisuunnitelma kolmen vuoden toteutukselle

Vuosi	Jakso I	Jakso II
1	Muusikkona toimiminen 24 osp	Muusikkona toimiminen 19 osp
	Yhteiset tutkinnon osat 6 osp	Yhteiset tutkinnon osat 11 osp
2	Muusikkona toimiminen 7 osp	Musiikkiohjelmiston valmistaminen 13 osp
	Muusikkona toimiminen 5 osp	Vapaasti valittavat tutkinnon osat 10 osp
	Työtehtävän suunnittelu 5 osp	
	Työtehtävän suunnittelu 5 osp	
	Yhteiset tutkinnon osat 8 osp	Yhteiset tutkinnon osat 7 osp
3	Musiikkiohjelmiston valmistaminen 12 osp	Valinnaiset tutkinnon osat 15 osp
	Musiikkiohjelmiston valmistaminen 5 osp	Valinnaiset tutkinnon osat 15 osp
	Valinnaiset tutkinnon osat 10 osp	
	Yhteiset tutkinnon osat 3 osp	

 Työssäoppiminen

 Oppilaitos

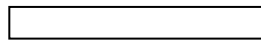
 Yhteiset tutkinnon osat

Musiikkialan perustutkinto
Musiikin osaamisala
Muusikko
Valtakunnallinen voimaantulopäivä 1.8.2015

LIITE 3 AMMATTIOSAAMISEN NÄYTTÖJEN TOTEUTTAMISSUUNNITELMA

<i>Tutkinnon osa</i>	<i>osp</i>	<i>Ammattiosaamisen näytön kuvaus</i>	<i>Tavoiteajankohta</i>	<i>Kesto</i>
Pakolliset tutkinnon osat 95 osp				
Työtehtävän suunnittelu	10 osp	Muusikon työhön liittyvien työtehtävien suunnitteleminen ja toteuttamiseen osallistuminen	2. vuosi	1 – 2 vk
Musiikkiohjelmiston valmistaminen	30 osp	Monipuolisen musiikkiohjelmiston kokoaminen, harjoittaminen ja hallitseminen esiintymistilanteita varten	3. vuosi	1 vk
Muusikkona toimiminen	55 osp	Muusikkona toimiminen esiintymistilanteissa ja musiikkialan työtehtävissä	2. vuosi	1 – 2 vk
Valinnaiset tutkinnon osat 40 osp				
Solistina toimiminen	10 -15 osp	Solistitehtävissä toimiminen esiintymistilanteessa	3. vuosi	1 vk
Laulaminen ja soittaminen yhtyeessä	10 -15 osp	Solistina/ryhmän jäsenenä toimiminen yhtyeessä tai kuorossa esiintymistilanteessa	3. vuosi	1 vk
Produktiotyö	5-10 osp	Produktion työtehtävissä toimiminen	3. vuosi	1 vk
Muusikkouden kehittäminen	10 – 15 osp	Esiintymistilaisuuden tai muun musiikkialan työtehtävän suunnittelu ja esiintyminen musiikin ilmaisutaitoa käyttäen	3. vuosi	1 – 2 vk
Vapaasti valittava tutkinnon osa	5-10 osp	Tutkinnon osan mukaan	2. vuosi	1 – 2 vk

 Työssäoppiminen

 Oppilaitos

 Kaarisillan työelämälähtöinen oppiminen

Musiikkialan perustutkinto
 Musiikin osaamisala
 Muusikko
 Valtakunnallinen voimaantulopäivä 1.8.2015